MJESEČNA REVIJA HRVATSKE MATICE ISELJENIKA
MONTHLY MAGAZINE OF THE CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

BROJ / NO. **5-6**
SVIBANJ-LIPANJ /
MAY-JUNE **2016.**

65 GODINA

MATICA

Domovinska i iseljena Hrvatska obnavljaju
vukovarski vodotoranj

ISSN 1330-2140

MATICA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / *Volume* **LXVI**
Broj / No. 5-6/2016

Nakladnik / *Publisher*
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / *For Publisher*
Marin Knezović

Rukovoditeljica Odjela nakladništva /
Head of Publishing Department
Vesna Kukavica

Glavni urednik / *Chief Editor*
Hrvoje Salopek

Tajnica / *Secretary*
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / *Layout & Design*
Krunoslav Vilček

Tisak / *Print*
Znanje, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:
Vukovarski vodotoranj
(Radionica arhitekture)

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:
■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matis.hr

SADRŽAJ

4 Konferencija Udruge hrvatsko-američkih stručnjaka
6 Beč: Publikacije Hrvatske akademske zajednice
8 HMI: Izazovi Panonskoga instituta
10 Obljetnice Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji
12 Noć knjige u HMI-u
17 Bolivija: Skup hrvatskih iseljenika Južne Amerike
18 Otvoren Muzej Apoksiomena u Malom Lošinju
20 Dvodnevni susret Hrvata u južnoj Mađarskoj
21 Razgovor: prof. Šime Ivanjko iz Maribora
24 Novi članovi HAZU-a iz dijaspore
28 Održan 25. hrvatski folklorni festival u Njemačkoj
31 Predstavljena gradišćanskohrvatska Biblija
32 Deseti susret Hrvata u Padovi
35 Novi umjetnički voditelj Ansambla LADO
37 Projekt obnove vukovarskog vodotornja
40 SAD: Cro-Fest u Detroitu
42 Beč: Izložba slika krajolika uz rijeku Muru
49 Matičin vremeplov
50 Povratnica Vanja Miljak
52 Klapa "Croatia" iz Münchena gostovala u Istri
53 In memoriam: Nada Sančević Manc
57 Slovenija: U Lendavi održan "Dan hrvatske kulture"
58 SAD: Školarinska zaklada HBZ-a
60 Večer Fonda Hrvatskih studenata iz Švicarske
61 Preminula istaknuta brazilska Hrvatica Boženka Kanyo
73 Američki Hrvat Stipe Miočić postao UFC prvak

KOLUMNE

11 Globalna Hrvatska **(Vesna Kukavica)**
45 (S)kretanja **(Šimun Šito Ćorić)**
46 Naši gradovi **(Zvonko Ranogajec)**
54 Povijesne obljetnice **(Željko Holjevac)**
64 Djelovanje hrvatskih sestara u inozemstvu **(Jozo Župić)**
67 Govorimo hrvatski **(Sanja Vulić)**

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matis.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države / other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države / other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
IBAN: HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Radnička cesta 50

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
IBAN: HR80 2390 0011 1000 21305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State Pošt. broj / Zip Code

Tel. Fax.

E-mail

Datum / Date

Hrvatska kao odredište za nova poslovna partnerstva

Cilj konferencije bio je identificirati mnogobrojne mogućnosti i načine korisne za prosperitetniju poslovnu i ostalu suradnju ne samo SAD-a i Hrvatske, već i povezivanje stranih stručnjaka hrvatskog podrijetla s onima u domovini

Predsjednica Grabar-Kitarović sa suradnicima i vodstvom HBZ-a na čelu s glavnim predsjednikom Edwardom W. Pazo i dr. Marinom Vujevich

Tekst: **Irena Ozimec**

U petak, 22. travnja, u Washington DC-ju održana je uz potporu Veleposlanstva Republike Hrvatske prva konferencija otvorenoga tipa novoutemeljene neprofitne Udruge hrvatsko-američkih stručnjaka (ACAP – *The Association of Croatian American Professionals*). To je ne samo prva konferencija tog tipa, već i prvi skup s tolikim odazivom na teritoriju Sjeverne Amerike. Skupu je nazočilo dvjestotinjak stranih i domaćih sudionika.

Cilj konferencije bio je identificirati mnogobrojne mogućnosti i načine korisne za prosperitetniju poslovnu i ostalu suradnju ne samo SAD-a i Hrvatske, već i povezivanje stranih stručnjaka hrvatskoga podrijetla s onima u domovini. Svoja iskustva o poslovnom povezivanju domovine i dijaspore iznosili su predstavnici stranih diplomacija Poljske, Slovačke, Bugarske, Italije, Irske i Švicarske. Raspravom je naglašena važnost umrežavanja koja bi pridonijela boljoj informiranosti pa samim time i olakšanoj razmjeni iskustava, znanja i podataka s ciljem gospodarskoga razvoja, napretka u znanosti, daljnjem razvoju turizma te jačanju kulturne suradnje. Program konferencije obuhvatio je izvrsnom i bogatom koncepcijom sedam poglavlja kojima su obrađene mnogobrojne sfere poslovne suradnje - od vanjske politike i bilateralnih odnosa, teme iz područja pravosuđa, biotehnologije i medicine, gospodarstva, turizma, kulture, znanosti i umjetnosti.

ISKUSTVO I ZNANJE ZA UBRZANI RAZVOJ HRVATSKE

Konferenciju su kratkim uvodnim govorom otvorili Marko Zoretic, predsjednik Udruge ACAP i Joško Paro, veleposlanik RH u Washingtonu. Skupu su također nazočili generalni konzuli RH u SAD-u: Spomenka Cek, Sanja Laković i Siniša Grgić te Ina Rodin, direktorica Hrvatske turističke zajednice za Sjevernu Ameriku.

Bivši senator SAD-a Mark Begich u razgovoru s veleposlanikom RH Joškom Parom

Predsjednica Grabar-Kitarović pozvala je predstavnike Udruge hrvatsko-američkih stručnjaka da se 'vrate' u Hrvatsku sa svojim poslovima, surađuju s hrvatskim tvrtkama te svojim iskustvom pomognu hrvatskim proizvodima i uslugama da postanu konkurentni.

Raspravu o američko-hrvatskoj suradnji u političkim okvirima vodili su veleposlanik Paro, Steve Rukavina, potpredsjednik Hrvatsko-američke nacionalne kulturne organizacije te Miomir Žužul, bivši ministar vanjskih poslova RH i DC lobist, a iz američkih političkih krugova bili su tu James Foley, bivši američki veleposlanik u Hrvatskoj, Hoyt Yee, pomoćnik ministra vanjskih poslova SAD-a u Odjelu za Europu i Euroaziju te Mark Begich, bivši senator Aljaske i sin hrvatskih doseljenika.

Zaključnu riječ održala je predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović koja je u Washington doputovala iz New Yorka gdje je sudjelovala na tematskoj raspravi Opće skupštine Ujedinjenih naroda na visokoj razini o postizanju ciljeva održivoga razvoja. Izrazivši zadovoljstvo zbog novoga entuzijazma za jačanje hrvatsko-američkih veza te jačanja poslovne i trgovinske suradnje, predsjednica Grabar-Kitarović rekla je kako nove ideje i partnerstva mogu pomoći Hrvatskoj koja se suočava s visokom stopom nezaposlenosti, smanjenjem broja stanovnika, negativnim prirodnim prirastom i stanovništvom koje stari. "Uvjerena sam kako možete pomoći Hrvatskoj da počne rješavati ove probleme", rekla je predsjednica i pozvala predstavnike Udruge hrvatsko-američkih stručnjaka da se 'vrate' u

Cilj konferencije bio je identificirati mnogobrojne mogućnosti i načine korisne za suradnju SAD-a Hrvatske i stručnjaka hrvatskoga podrijetla

Hrvatsku sa svojim poslovima, surađuju s hrvatskim tvrtkama te svojim iskustvom pomognu hrvatskim proizvodima i uslugama da postanu konkurentni.

Na kraju obraćanja, zahvalivši prisutnima na svemu što su učinili kako bi očuvali i promicali veze između hrvatskih zajednica diljem svijeta i domovine te za promicanje Hrvatske, predsjednica Grabar-Kitarović zaključila je kako njihovo bogato iskustvo i znanje mogu pridonijeti ubrzanom razvoju Hrvatske.

U večernjim satima za sve sudionike konferencije u Veleposlanstvu RH upriličeno je primanje uz prigodni glazbeni program. ■

ENG **The first conference of the newly established *Association of Croatian American Professionals* was staged in Washington DC with the support of the Croatian Embassy to the United States of America. Some two hundred guests in attendance were joined by Croatian President Kolinda Grabar Kitarović, who gave the closing address.**

MANJINSKA VIJEST

VOJVOĐANSKI HRVATI VRAĆAJU SE U SRPSKI PARLAMENT

SRBIJA - Unatoč izbornim nepravilnostima i dominaciji Srpske napredne stranke (SNS) na prijevremenim parlamentarnim izborima u Srbiji, u Demokratskome savezu Hrvata u Vojvodini u nedjelju, 24. travnja, izrazili su zadovoljstvo činjenicom da će imati zastupnika u republičkome parlamentu. Predsjednik i dopredsjednica Demokratskoga saveza Hrvata u Vojvodini (DSHV) Tomislav Žigmanov i Vesna Prčić osvojili su mandate u parlamentima Srbije i Vojvodini zahvaljujući koaliciji s Demokratskom strankom (DS) na čijoj su izbornoj listi bili.

Na pokrajinskim izborima u Vojvodini pobijedila je SNS Aleksandra Vučića koja je osvojila 39 posto glasova, na drugome mjestu po broju glasova nalazi se Savez vojvođanskih Mađara s osvojenih 13,5 posto, slijedi Socijalistička partija Srbije s 8,6 posto i Demokratska stranka s 8 posto glasova.

DS je na svim razinama izbora u Srbiji bio u koaliciji u kojoj je bio i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini (DSHV). Predsjednik DSHV-a Tomislav Žigmanov rekao je da njegova stranka "ima razloga za zadovoljstvo jer smo zahvaljujući DS-u i povratku u republički parlament obnovili republičku relevantnost".

"Bit ćemo najzad u prilici sudjelovati u donošenju odluka, moći ćemo izravno doznačavati što su interesi hrvatske manjine i bit ćemo vidljiviji u srpsko-hrvatskim odnosima", izjavio je predsjednik DSHV-a. "Dobro je što Žigmanov nema obvezujući mandat, u sklopu koalicijskog kluba zastupnika u Skupštini Srbije, što znači da će moći biti glasan i jasan u zastupanju Hrvata koji tu žive", rekao je Velimir Pleša, generalni konzul RH u Subotici. "To je preduvjet da se pitanje hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji počne rješavati", rekao je Pleša.

'Neka ova izdanja budu put vodilja generacijama'

Promovirane su knjige "Hrvati na Bečkom sveučilištu" i trojezični zbornik radova "Periodicum 2015" koji su rezultat međunarodnog simpozija održanog prošle godine u povodu obilježavanja 650. obljetnice od osnutka Bečkog sveučilišta

Ravnatelj HMI-a mr. Marin Knezović

Uzvanici i publika u dvorani HAZ-a u Beču

Tekst: **Snježana Herek**

Malo je seminarista i znanstvenika koji se kao agilni čelnici Hrvatske akademske zajednice (HAZ) u Austriji, a to su ravnateljica Anamarija Manestar i predsjednici Igor Lacković i Marijan Kalapurić, mogu pohvaliti izlaskom dviju vrijednih znanstvenih publikacija u samo šest mjeseci. Riječ je o knjizi "Hrvati na Bečkom sveučilištu" i trojezičnome zborniku radova "Periodicum 2015", koji su predstavljeni potkraj travnja u prostorijama HAZ-a u Beču.

Prva, a djelomično i druga publikacija, rezultat su međunarodnoga stručno-znanstvenog simpozija "Hrvati na Bečkom sveučilištu", održanog u listopadu prošle godine u povodu obilježavanja 650. obljetnice od osnutka Bečkog sveučilišta, koji je HAZ uspješno realizirao u suradnji s Hrvatskim povijesnim institutom u Beču i Zagrebu.

O predstavljenim znanstvenim djelima govorili su akademik Josip Bratulić iz Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) u Zagrebu, prof. Alojz Jembrih sa zagrebačkog Sveučilišta, mr. Anamarija Manestar i dr. Josip Seršić iz HAZ-a te akademik Nikola Benčić, znanstvenik i član HAZU-a u Zagrebu.

GODINA HRVATSKE KULTURE U AUSTRIJI

Nazočne, među kojima je bilo i puno uglednih uzvanika i znanstvenika iz Hrvatske, uvodno su pozdravili hrvatska veleposlanica u Austriji dr. Vesna Cvjetković, dr. Zdenka Weber, opunomoćena ministrica za kulturu u Veleposlanstvu RH u Austriji, koja je bila i voditeljica promocije, Biserka Lukan iz Državnoga ureda za Hrvate izvan RH, mr. Marin Knezović, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika, akademik Josip Bratulić i predsjednici HAZ-a Igor Lacković i Marijan Kalapurić. Na skupu je, uz ostale, bio nazočan i predstojnik Instituta za slavistiku Bečkog sveučilišta prof. dr. Vladimir Biti i Ivana Rora, voditeljica marketinga HMI-ja.

"Kao izaslanica hrvatske predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović i kao veleposlanica RH u Austriji prenosim čestitke Hrvatskoj akademskoj zajednici na ovim vrijednim izdanjima koja govore o hrvatskoj znanosti, povijesti i kulturi. Ona su također uvod u sljedeću, 2017. godinu, koja će ovdje u Austriji biti godina hrvatske kulture, što je dogovoreno s austrijskim ministrom za Europu, integracije i vanjske poslove Kurzom prilikom nedavnoga posjeta hrvatskoga ministra vanjskih i europskih poslova Kovača Beču", rekla je veleposlanica Cvjetković.

"Sljedeća 2017. godina bit će u Austriji godina hrvatske kulture, što je dogovoreno s austrijskim ministrom za Europu, integracije i vanjske poslove Kurzom prilikom nedavnog posjeta hrvatskoga ministra vanjskih i europskih poslova Kovača Beču."

Pozvala je sve Hrvate da se uključe u ovaj za Hrvatsku važan promocijski projekt. Izvijestila je da će 20. svibnja ove godine biti održana Osnivačka skupština Austrijskog društva za kroatistiku. U emotivnom i znalački sastavljenome govoru Biserka Lukan iz Državnoga ureda za Hrvate izvan RH istaknula je značaj očuvanja i njegovanja hrvatske kulturne i jezične posebnosti izvan hrvatskih granica. Prenijevši pozdrave novoga ravnatelja Državnoga ureda Zvonka Milasa, pozvala je sve iseljene Hrvate u Austriji, uključujući gradišćanske Hrvate, na "još tješnju suradnju". Istaknula je kako su iseljeni Hrvati "hrvatski veleposlanici i lobisti" u domicilnim zemljama. Pozvala je hrvatske iseljenike da se vrate u domovinu.

Dr. Josip Seršić

Akademik Nikola Benčić

U svome osvrtu ravnatelj Knezović govorio je o intelektualnoj gladi Hrvata za novim znanjem i upoznavanjem drugih naroda i kultura tijekom stoljeća te Beču i njegovu Sveučilištu kao jednoj od bitnih točaka hrvatskih interesa.

INTELEKTUALNA GLAD HRVATA

U svom osvrtu na Hrvate na Bečkom sveučilištu ravnatelj HMI-ja Marin Knezović govorio je o intelektualnoj gladi Hrvata za novim znanjem i upoznavanjem drugih naroda i kultura tijekom stoljeća i u Beču, na njegovu Sveučilištu kao jednoj od bitnih točaka hrvatskih interesa. "Zato je ova knjiga koja se pojavila toliko važna i dragocjena iako je tek zagrebla tu temu", naglasio je Knezović te dodao kako se nada i drugim doprinosima valorizaciji Beča kao središta europskog znanja, a u kojemu hrvatski doprinos "igra važnu ulogu".

Pozdravivši nazočne u ime predsjednika HAZU-a Zvonka Kusića, akademik Bratulić je rekao kako je zabilježena prisutnost Hrvata na Bečkom sveučilištu od samoga njegova osnutka 1365. godine. Istaknuo je kako su simpozij i zatim u 'optimalnom' vremenu izašle publikacije s radovima sudionika pokazali koliko je Bečko sveučilište u 650 godina svoga postojanja i djelovanja bilo važno za razvoj hrvatske znanstvene misli i koliko je pomoglo da se odgoje Hrvati koji su u domovini preuzeli odgovornu službu kao profesori, državni službenici, odgojitelji, biskupi i kanonici. Zahvalivši HAZ-u na realizaciji vrijednih znanstvenih i povijesnih izdanja, rekao je kako je to samo početak i da očekuje daljnja istraživanja na tom području.

Promotori i uzvanici nakon uspješne promocije

UPORNOST, SNAGA I ZAJEDNIŠTVO

Predsjednici HAZ-a Lacković i Kalapurić zahvalili su svim autorima znanstvenih radova i Senatu HAZ-a koji su pridonijeli da knjige "Hrvati na Bečkom sveučilištu" i "Periodicum 2015" ugledaju svjetlo dana. "Neka ova izdanja budu put vodilja generacijama koje dolaze da se upornošću, snagom i zajedništvom sve može postići, ma gdje god se hrvatski čovjek nalazio", rekao je Lacković.

Ravnateljica HAZ-a Manestar rekla je kako joj nije bilo jednostavno prikupiti i inače nedostatnu građu o hrvatskim akademičarkama, studenticama Bečkog sveučilišta i visokih škola koje su završile studij u 19. i 20. stoljeću, a u domovini nastavile rad na području obrazovanja, glazbe i likovne umjetnosti. "Na samom simpoziju, koji je održan pod visokim pokroviteljstvom predsjednice RH Kolinde Grabar-Kitarović i Veleposlanstva RH u Austriji, usudila bih se reći da smo došli i do nekih novih znanstvenih spoznaja", istaknula je te dodala kako je posebnost edicije da je svaki predavač

Akademik Josip Bratulić

obradio samo jedan segment bogate hrvatske povijesti. Također je rekla kako je središnji cilj bio "promovirati teoretska istraživanja iz područja hrvatske povijesti u sklopu slavističkog, europskog i svjetskog konteksta".

Za zbornik radova "Periodicum 2015" rekla je da je u prvome dijelu rezultat simpozija "Hrvati na Bečkom sveučilištu", dok se drugi dio odnosi na interdisciplinarne radove HAZ-ovih članova, istraživača iz cijelog svijeta, po čemu je zbornik poseban u svjetskim razmjerima. Svoje izlaganje zaključila je riječima: "Riječi lete, zapisi ostaju!"

POVIJEST HRVATSKOGA KOLEGIJA U BEČU

Prof. Jembrih osvrnuo se na bečkoj promociji na povijest Hrvatskoga kolegija u Beču te govorio o istaknutijim studentima, poslije vjerskim i prosvjetnim piscima, a dr. Seršić iz HAZ-a u Beču izvijestio je o Hrvatima na Bečkom sveučilištu u 14. i 15. stoljeću i fundacionalnim ispravama koje potvrđuju ne samo nazočnost nego i obnašanje visokih profesorskih, biskupskih i drugih dužnosti Hrvata u tadašnjem Beču. Akademik Benčić zaključio je promociju knjiga iscrpnim saznanjima o gradišćanskim Hrvatima na Bečkom sveučilištu, nekada i danas.

Nazočnima su se obratile i dobitnice nagrade HAZ-a: dr. Sabina Hodžić, docentica na Katedri za javne financije Sveučilišta u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, dr. Emira Bečić, znanstvena suradnica iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH te pozdravnim pismom dr. Frančeska Liebmann, znanstvenica iz Štajerske, rodom iz Čapljine. Glazbeni okvir promociji dali su višestruko nagrađivana flautistica Nika Bauman te Mišo Bijukić i Krunoslav Ringsmundh (vokal i gitara). ■

ENG Periodicum 2016, a collection of papers, and *Kroaten an der Wiener Universität,* from a symposium held on the occasion of the 650th anniversary of the founding of the University in Vienna, were promoted on the 21st of April by the Croatian Academic Community of Austria.

Tekst: **Diana Šimurina-Šoufek** Foto: **Snježana Radoš**

Hrvatska matica iseljenika organizirala je 18. svibnja u Zagrebu kolokvij nazvan *Suvremeni historiografski i filološki izazovi Panonskog instituta u Gradišću*. Namjera organizatora bila je propitivanje recentne kulturne prakse južnoga Gradišća 21. stoljeća, uz predstavljanje novih knjiga u izdanju Panonskoga instituta (PAIN), ukupno 700 stranica, i to *Povijesti Hrvatske i hrvatskog naroda* dr. sc. Dragutina Pavličevića, *Gradišćanskohrvatskih panonskih tema (2)* dr. sc. Roberta Hajszana te novoga broja *Panonskog ljetopisa*, uz brošuru *Sanctus Martinus*.

O predstavljenim izdanjima su, uz autore dr. sc. Dragutina Pavličevića i nakladnika dr. sc. Roberta Hajszana, govorili zamjenik ravnatelja HMI-ja Željko Rupić, recenzenti prof. dr. sc. Željko Holjevac i prof. dr. sc. Sanja Vulić te dr. sc. Tomislav Jelić. Moderatorica skupa bila je voditeljica Odjela za nakladništvo HMI-ja Vesna Kukavica.

JAČANJE KULTURNE I NAKLADNIČKE DJELATNOSTI

Predstavljanju su, uz književnika Dragu Šaravanju, publicista Nacu Zelića, povjesničara Ivana Čizmića, ravnatelja Instituta *Ivo Pilar* Vladu Šakića i druge uzvanike nazočili saborski zastupnik i predsjednik saborskog Odbora za Hrvate izvan RH dr. Božo Ljubić, saborski zastupnik i član saborskog Odbora za Hrvate izvan RH te predsjednik UO HMI-ja Ivo Jelušić, kao i izaslanik predstojnika Državnoga ureda za Hrvate izvan RH Zvonka Milasa Milan Bošnjak i dr. sc. Jasmina Kovačević Čavlović iz Državnoga ureda za Hrvate izvan RH.

Podsjetimo, potkraj 1993., u svome rodnome mjestu Pinkovcu/Güttenbachu u južnome Gradišću u Austriji povjesničar i filolog dr. Hajszan osnovao je Panonski institut. Cilj mu je bio jačanje kulturne i nakladničke djelatnosti Hrvata, a rezultati djelovanja mogu se pratiti i doslovno - listanjem dvadesetak svezaka Panonskoga ljetopisa. Svesci ljetopisa s višejezičnim prilozima suradnika s ovoga multikulturnog i multietničkog prostora obuhvaćeni su na više od deset tisuća stranica. Tijekom posljednja dva desetljeća pridružene su im, naravno, dvojezične, književne i povijesne monografije i brošure.

PAIN-ova hrvatsko-njemačka *Povijest Hrvatske i hrvatskog naroda* dr. sc. Dragutina Pavličevića sažetak je njegove značajne knjige *Povijest Hrvatske*. I ova, iako manja opse-

Uzvanici i publika u dvorani Hrvatske matice iseljenika

Zanimljivosti iz aktualnoga kulturnog života južnoga Gradišća

O predstavljanim izdanjima su, uz autore dr. sc. Dragutina Pavličevića i nakladnika dr. sc. Roberta Hajszana, govorili zamjenik ravnatelja Matice Željko Rupić, recenzenti prof. dr. sc. Željko Holjevac i prof. dr. sc. Sanja Vulić te dr. sc. Tomislav Jelić

dr. sc. Robert Hajszan

Moderatorica skupa bila je voditeljica Odjela za nakladništvo HMI-ja Vesna Kukavica, a predstavljači prof. dr. sc. Sanja Vulić, prof. dr. sc. Željko Holjevac, zamjenik ravnatelja Matice Željko Rupić, dr. sc. Dragutin Pavličević, dr. sc. Tomislav Jelić i dr. sc. Roberta Hajszana

gom, donosi pregled povijesti Hrvata i hrvatske države od najstarijega spomena hrvatskoga imena i doseljenja Hrvata na Jadran i važan je izvor podataka o događajima, procesima, ličnostima u 14-stoljetnoj povijesti ne samo Hrvatske, nego i hrvatskoga prostora.

RECENTNA SREDNJOEUROPSKA PERIODIKA

Građa izabranih radova Roberta Hajszana, objavljenih u "Gradišćanskohrvatskim panonskim temama", obuhvaća 27 studija, feljtona i refleksija koje je od 1979. godine do danas objavljivao u recentnoj srednjoeuropskoj periodici u više zemalja. Autor se tijekom proteklih desetljeća dokazao pouzdanim poznavateljem gradišćanskohrvatske povijesti, jezika i cjelokupne kulture i bez sumnje kao pisac i sveučilišni predavač. Na prošlogodišnjem kolokviju u HMI-ju, organiziranom u povodu promocije Hajszanove knjige *Gradišćanskohrvatske panonske teme (1)* - izašle u nakladi HMI-ja 2014., uručeno mu je Matičino priznanje za 35 godina uspješnoga publicističkog, prosvjetnog i kulturnog rada te utemeljenje Panonskoga instituta u Pinkovcu u saveznoj austrijskoj pokrajini Gradišće.

Panonski institut Pinkovac izdao je, zahvaljujući obilnome pristiglome materijalu, i dodatak svojemu tradicionalnom Ljetopisu koji je posvećen svetome Martinu. U njemu su sabrani članci o svecu u kojima se različiti autori bave poviješću i značenjem sveca tijekom vremena. Ove godine slavi se 1700. godišnjica rođenja zaštitnika Gradišća i Biskupije Željezno te će se njemu u čast u rodnome Sambotelu, a i šire, organizirati mnogobrojne i raznovrsne priredbe i izložbe.

Kolokvij je zahvaljujući znalcima, povjesničarima Pavličeviću i Holjevcu, lingvistici Vulić, geografu Jeliću i neumornome uredniku Hajszanu, uz mnoštvo podijeljenih i darovanih vrijednih knjiga, uspio okupljenima približiti niz zanimljivosti iz aktualnoga kulturnog života južnoga Gradišća. U Matici se potvrđuje dobar običaj, koji se njeguje već dosta dugo, predstavljanja trojezičnoga pinkovačkoga godišnjaka i ostalih publikacija hrvatskoj javnosti, a bit će, po svemu sudeći, tako i nadalje. ■

Građa izabranih radova Roberta Hajszana, objavljenih u "Gradišćanskohrvatskim panonskim temama", obuhvaća 27 studija, feljtona i refleksija koje je od 1979. godine do danas objavljivao u recentnoj srednjoeuropskoj periodici u više zemalja.

ENG On the 18th of May the Croatian Heritage Foundation organised a symposium on *The Contemporary Historiographical and Philological Challenges of the Gradišće Pannonian Institute* at which new books were presented that have been published by the Pannonian Institute.

Svečano obilježen jubilej Hrvata u Makedoniji

Svih ovih godina Zajednica Hrvata u Republici Makedoniji realizirala je veliki broj projekata koji se odnose na čuvanje i njegovanje hrvatske kulture, identiteta i jezika uz dugogodišnju potporu HMI-ja i Državnoga ureda za Hrvate izvan RH, kao i Veleposlanstva RH u Makedoniji

Predstojnik Državnog ureda za Hrvate izvan RH Zvonko Milas i Nenad Živković predsjednik Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji

Tekst: **Ljerka Toth Naumova**

U prepunoj dvorani Makedonskoga narodnog teatra 24. travnja u Skoplju proslavljena je 20. obljetnica Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji (ZHRM). Svečanosti je nazočila Daniela Barišić, veleposlanica Republike Hrvatske u Republici Makedoniji, kao i gosti iz Hrvatske: Zvonko Milas i Milan Bošnjak iz Državnoga ureda za Hrvate izvan RH, Marin Knezović i Diana Mašala Perković iz Hrvatske matice iseljenika, mons. Antun Cirimotić i don Davor Topić iz Katoličke crkve.

Skupu su se obratili: veleposlanica Barišić, predstojnik Milas, ravnatelj Knezović. U svojim govorima uputili su čestitke za uspješni rad ove velike udruge koja danas okuplja više od 1.300 članova u Skoplju i ograncima u Kumanovu, Štipu, Bitoli, Strugi i Ohridu te su iskazali spremnost za daljnju potporu u njezinu radu. Tom prigodom ravnatelj Hrvatske matice iseljenika uručio je dvije zahvalnice, jednu Zajednici Hrvata u Republici Makedoniji i drugu članici Ljerki Toth Naumovoj na iznimnom doprinosu radu Zajednice na očuvanju, razvijanju i promicanju hrvatske kulture.

Zatim se obratio predsjednik Zajednice Nenad Živković. Govorio je o osnutku Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji, osnovanoj 19. 1. 1996. godine u dvorani Sobranja grada Skoplja, gdje je izabrana prva predsjednica Marija Damjanovska. Svih ovih godina Zajednica Hrvata u Republici Makedoniji realizirala je veliki broj projekata koji se odnose na čuvanje i njegovanje hrvatske kulture, identiteta i jezika uz dugogodišnju potporu Hrvatske matice iseljenika i Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske kao i Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Makedoniji. Godinama unazad ZHRM organizira izučavanje hrvatskoga jezika koje je bilo okrunjeno dolaskom profesora iz Hrvatske koji održava sate hrvatskoga jezika za djecu do 18 godina. Isto tako su organizirane tri radionice hrvatskoga jezika za odrasle članove Zajednice u Skoplju i Ohridu. Proslavljaju se blagdani s blagdanskim koncertima, organizira proslava za djecu u povodu blagdana sv. Nikole gdje djeca dobivaju prigodne darove, izdaju glasilo *Hrvatska riječ* te organiziraju razne izložbe i pjesničke susrete. Poslije izlaganja Živković je uručio plakete veleposlanici Danieli Barišić i predstojniku Zvonku Milasu.

Ravnatelj HMI-ja Knezović uručio je dvije zahvalnice, jednu Zajednici Hrvata u Republici Makedoniji i drugu članici Ljerki Toth Naumovoj na iznimnom doprinosu radu Zajednice na očuvanju, razvijanju i promicanju hrvatske kulture.

Ravnatelj HMI-a Knezović i Ljerka Toth Naumova

Tijekom obraćanja slijedila je projekcija kao evokacija mnogobrojnih događaja u Zajednici tijekom godina. U proslavu je uključena i klapa Volosko koja je izvodila hrvatske pjesme te je zvucima na tren prenijela nazočne u lijepu Hrvatsku.

Proslava je nastavljena nakon koktela u Makedonskome narodnom teatru u diskoteci Midnajt. ■

ENG **The 20th anniversary of the Croatian Community of Macedonia, now gathering over 1,300 members in Skopje and chapters in Kumanovo, Štip, Bitola, Struga and Ohrid, was held before a packed Macedonian National Theatre in Skopje on the 24th of April.**

Intelektualni kapital Bavarske i Dalmacije

Trenutačno u Hrvatskoj medicinu studiraju polaznici iz 29 zemalja svijeta, koje desetljeće i pol na engleskome jeziku obrazuju naši sveučilišni profesori međunarodne reputacije, kojima će se pridružiti u izvođenju nastave i stručnjaci iz Bavarske na inicijativu znanstvenika Dragana Primorca

Piše: **Vesna Kukavica**

Početkom svibnja potpisan je Ugovor o zajedničkoj edukaciji studenata Medicinskoga fakulteta Sveučilišta iz Splita s bavarskim konzorcijem *Regiomed Kliniken*, jednim od uglednih lanaca zdravstvenih institucija u Njemačkoj na sustavnom obrazovanju studenata na engleskome programu - kojima će se u upisnoj kvoti od 60 studenata ove akademske godine pridružiti i više studenata iz dijaspore. Cilj ugovora je jačanje intelektualnih izvoznih proizvoda, ali i razvitak zdravstvenoga turizma u aranžmanu bavarskih i dalmatinskih stručnjaka. Pokretač ugovora je znanstvenik svjetske klase prof. dr. sc. Dragan Primorac. Iskušanu formulu Medicinskoga fakulteta Sveučilišta iz Zagreba "izvoza obrazovanih doktora", staru samo 14 godina, Primorac širi kompetitivnošću znanstvenika mediteranskoga kruga iz Splita – koji su takav program u *srce* Dalmacije uveli prije pet godina, unatoč bezrazložnom protivljenju Zagreba. Školarina za te fakultete godišnje iznosi 7.000 eura, a prijemni ispiti provode se diljem RH i svijeta. Studij medicine na engleskome jeziku u Zagrebu, koji je okrunjen EU certifikatom za kvalitetu internacionalizacije Integriranoga preddiplomskog i diplomskog studija medicine - *CeQuint*, pohađa 250 studenata iz 29 zemalja kao što su SAD, Kanada, Izrael, Austrija, Francuska, Italija, Njemačka, Švedska, Velika Britanija... Četiri generacije diplomiranih liječnika dosad proizašle iz ovoga studijskog programa već rade diljem EU-a, SAD-a i Kanade. Među njima je znatan broj vrhunskih liječnika hrvatskih korijena, koji su u Lijepoj Našoj završili i doktorski studij na engleskome jeziku *Biomedicine and Health Sciences*. Dekan zagrebačkoga MF-a Davor Miličić i voditelj studija na engleskome jeziku dr. sc. Davor Ježek ističu zadovoljstvo što je među polaznicima znatan broj mladih iz naše dijaspore iako je nastava "namijenjena ponajprije strancima jer je kreirana kao intelektualni izvozni proizvod".

Nedvojbeno, studij medicine na engleskome jeziku velik je iskorak za domovinsku akademsku zajednicu koja tako ostvaruje višestruke koristi, od priljeva mozgova do mobilnosti studenata i profesora, što financira Europska unija, uz mnogobrojne gospodarske probitke. U migracijskim tijekovima, s druge strane, fizičke radnike odavno premašuju obrazovaniji migranti dok na važnosti dobiva intelektualni kapital kao relativno nova, složena ekonomska kategorija - koja odražava sve čimbenike poslovanja koji nisu izraženi u tradicionalnim računicama, iako ostvaruju dodatnu vrijednost u društvu i značajno utječu na dugoročnu profitabilnost i konkurentnost zajednice. Ako smo suglasni da je intelektualni kapital nešto što se ne može materijalno odrediti, ali nas može učiniti imućnijim i donijeti nam boljitak, ugovor splitskog Sveučilišta možemo tumačiti kao dio toga suvremenoga ekonomskog okvira. U *ekonomiji znanja* najvažniji resurs za postizanje veće konkurentnosti više nije kapital, prirodno bogatstvo ili rad, već *znanje* i u njemu intelektualni kapital. Bolje pozicioniranje i opstanak na EU tržištu, drži Dragan Primorac, moguće je samo onima koji budu sposobni proizvoditi, upravljati i kontinuirano povećavati vlastiti intelektualni kapital.

Rektor Sveučilišta u Splitu Šimun Anđelinović, prigodom potpisivanja ugovora 2. svibnja u MZOS-u, naglasio je kako će se suradnjom Medicinskoga fakulteta s bavarskim konzorcijem *Regiomed Kliniken* generirati općenito bolje zdravstvo i zdravstveni turizam na području južne Hrvatske, kao i RH u cjelini. *Regiomed Kliniken* konzorcij je koji razvija devet medicinskih centara i četiri bolnice u gradovima Coburgu, Hildburghausenu, Lichtenfelsu te Sonnebergu. Pretklinički dio studiranja provodit će se na MF-u u Splitu, a klinički dio nastave u Splitu i na *Regiomed Kliniken*, naglasio je dekan splitskoga MF Zoran Đogaš. Jedan od vodećih njemačkih kardiologa Johannes Brachmann izrazio je zadovoljstvo kvalitetom ugovora i brzinom njegove provedbe, za što je posebice zaslužan Dragan Primorac. Primorac nije krio svoje zadovoljstvo budući da je riječ o moćnoj europskoj pokrajini koja je za suradnju izabrala Hrvatsku. Zahvalio je nazočnim kolegama iz Njemačke - prof. dr. sc. Brachmannu i predsjedniku Upravnoga vijeća *Regiomed Kliniken* Joachimu Boveletu kao liderima toga cijenjenog lanaca njemačkih bolnica, koji su odredili da će njihov pomladak studirati na engleskome programu Medicinskoga fakulteta u Splitu. Time će, objasnio je, sva tamošnja logistika biti dostupna hrvatskim kadrovima, a ne treba zanemariti ni financijsku komponentu koja će tako ući u RH.

Na iskazanu bojazan javnosti hoće li ta suradnja značiti da će se još više liječnika iseljavati iz RH, potpisnici ugovora ocjenjuju da će učinak biti suprotan te da ćemo pozicioniranjem na EU karti postati privlačniji pa će liječnici početi razmišljati i o suprotnome smjeru, tj. da ostanu ili dođu u Hrvatsku. Primorac je uvjeren kako se to odnosi i na zapošljavanje u privatnome sektoru jer su u hrvatskome zdravstvu ovog desetljeća učinjeni iskoraci kao što je to Specijalna bolnica *sv. Katarina* u Zaboku pokraj našega glavnoga grada. ■

ENG An agreement has been signed on the joint education of Medical School students from the University of Split with the Bavarian *Regiomed Kliniken* consortium, one of the largest chains of healthcare institutions in Germany on the systematic education of students in an English language programme – the enrolment quota of 60 students will soon also include students from Croatia.

Iseljenička knjiga u fokusu čitatelja u Zagrebu

Iz "imaginarnog kofera" vađene su reprezentativne monografije o hrvatskom iseljeništvu i manjinama, udžbenici i priručnici za sveučilišnu nastavu, historiografske studije, književne antologije i poetske zbirke, CD-ROM-ovi…

Tekst: **Vesna Kukavica**
Fotografije: **Snježana Radoš**

Vlado Puljiz i suradnici razgledavaju knjige

Ovogodišnja kulturna manifestacija *Noć knjige* uspješno je održana 22. travnja u gotovo 250 gradova i mjesta, privukavši ukupno oko 100.000 ljubitelja pisane riječi i čitanja diljem Hrvatske. Tome mnoštvu čitača u Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu pridružila se odabrana skupina poznavatelja migrantske literature, kao i svih vrsta zapisa o hrvatskome iseljeništvu (knjiga, članaka, blogova, zvučnih knjiga…), posebice književnosti s migrantskom pozadinom, prijevoda, stručnih i znanstvenih monografija o dijaspori, ali i suvremenih (foto)bilješki iz kiberprostora u Hrvata s udaljenih meridijana i paralela…

Program u Hrvatskoj matici iseljenika, koji se održavao od 18 do 22 sata, sastojao se od pet povezanih cjelina: 1. *Izložbe suvremenih knjiga i periodičnika iz dijaspore i knjiga o našoj dijaspori* koja je obuhvatila 150 najvrednijih naslova iz 20 država na hrvatskome, engleskome i španjolskome jeziku; 2. *Računalne prezentacije glavnih nakladnika knjiga s portretima autorica i autora monografija Hrvata izvan Republike Hrvatske*; 3. Promocije fotomonografije voditeljice Matičina područnoga ureda iz Splita Branke Bezić Filipović *Tragovima Hrvata u svijetu* o kojoj su nadahnuto govorili, uz Matičina ravnatelja mr. sc. Marina Knezovića, dr. sc. Ivan Čizmić i dr. sc. Marin Sopta; 4. Okrugloga stola/performancea pod sloganom *Pun kofer knjiga* i 5. *Razgovora s autoricom filma o nobelovcu Ivi Andriću Ljubicom Benović (HRT)* – budući da zbog tehničkih razloga nismo bili u mogućnosti projicirati najavljeni film pa se i ovom prilikom ispričavamo posjetiteljima i autorici. Srećom, razgovor sa scenaristicom i književnicom Ljubicom Benović o njezinu serijalu *Pisci iz Bosne i Hercegovine na filmu (I. Andrić, A. B. Šimić, N. Šop, S. Vučičević)* bio je slikovit pa je poveznica s ostalim Matičinim programima u *Noći knjige* bila vrlo korisna.

'PUN KOFER KNJIGA'

Središnji događaj Matičine *Noći knjige* bio je Okrugli stol/performance: *Pun kofer knjiga*, koji se burno održao puna dva sata, privukavši veliku pozornost sudionika i odabranih posjetitelja.

Na promociji fotomonografije voditeljice Matičina područnoga ureda iz Splita Branke Bezić Filipović *Tragovima Hrvata u svijetu* nadahnuto su govorili, uz Matičina ravnatelja mr. sc. Marina Knezovića, dr. sc. Ivan Čizmić i dr. sc. Marin Sopta.

Razgovor s autoricom filma o nobelovcu Ivi Andriću Ljubicom Benović

Branka Bezić Filipović, autorica fotomonografije Hrvatski tragovi u svijetu

Skoro tri tisuće stranica prepričali su na Matičinu čitalačkome *maratonu* duhoviti čitači poput dr. sc. Marinka Vukovića, etnologinja Ane Klopotan i Bojane Poljaković, dr. sc. Marine Perić Kaselj, dr. sc. Aleksandre Šćukanec, književnice Grozdane Cvitan…

- *Pun kofer knjiga* pokazao se punim pogotkom! Bilo je zanimljivo, informativno, dinamično. Dobra je to ideja da se u kratko vrijeme dobije dosta informacija o knjigama, a predstavljači ne "zaglibe", što se katkad zna događati na klasičnim predstavljanjima knjiga - naglasila je sveučilišna profesorica i znanstvenica Milana Černelić sa zagrebačkoga Filozofskog fakulteta.

Iz "imaginarnoga kofera" vađene su reprezentativne monografije o hrvatskom iseljeništvu i manjinama, udžbenici i priručnici za sveučilišnu nastavu, historiografske studije, književne antologije i poetske zbirke, CD-ROM-ovi raznovrsne namjene - od jezičnih tehnologija za poučavanje hrvatskoga jezika do nosača zvučnih knjiga, čitani romani, sjajni krimići i fantastične zbirke kratkih priča. Ukratko, skoro tri tisuće stranica prepričali su na Matičinu čitalačkome *maratonu* duhoviti čitači poput dr. sc. Marinka Vukovića, mladih etnologinja Ane Klopotan i Bojane Poljaković, dr. sc. Marine Perić Kaselj, dr. sc. Aleksandre Šćukanec, urednice i književnice Grozdane Cvitan, esperantistice Marije Belošević, hispanistice dr. sc. Željke Lovrenčić, anglistice i teoretičarke književnosti dr. sc. Sanje Nikčević, dr. sc. Marina Sopte, spisateljice Tuge Tarle, kolumnistice *Večernjega lista* i Matičine djelatnice Mirjane Piskulić, voditeljice Matičina područnog ureda iz Splita i publicistkinje Branke Bezić Filipović, dr. sc. Ivana Čizmića i drugih.

IZMEĐU NOSTALGIJE I ŽIVOTA

Tako je dr. sc. Vuković govorio o prvome metodički izvrsno napisanome domovinskom udžbeniku o hrvatskoj dijaspori 21. stoljeća pod naslovom *Multipliciranje zavičaja i domovina – Hrvatska dijaspora: kronologija, destinacije i identitet* autorice prof. dr. sc. Jadranke Grbić sa zagrebačkoga Filozofskog fakulteta, koja je i sama uživala u prelistavanju izloženih knjiga u HMI-ju. Mlade etnologinje Ana Klopotan i Bojana Poljaković atraktivno su predstavile zbornike (koji ukupno imaju 1.269 stranica) *Tradicijska baština i etnokulturni identitet podunavskih Hrvata Bunjevaca*, urednice ugledne znanstvenice prof. dr. sc. Milane Černelić s Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju FF Sveučilišta u Zagrebu, i zbornik skupine autora *Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu* koji je rezultat istraživanja zagrebačkih profesora i studenata u Bajskome trokutu. Dr. sc. Marina Perić Kaselj s Instituta za migracije i narodnosti (čija je ravnateljica dr. sc. Sonja Podgorelec također bila među nazočnim ljubiteljima migrantskih knjiga) govorila je o zborniku radova sa znanstvenoga skupa o Tihomilu Rađi, uključivši se još jednom u izlistavanje kiberprostora građana *globalnoga sela* hrvatskog podrijetla. Zatim je nastupila doc. dr. sc. Aleksandra Šćukanec, nagrađivana mlada autorica u području ekolingvistike starije hrvatske dijaspore, s Filozofskoga fakulteta – najavivši novu knjigu o radnim migrantima iz Žumberka na relacijama domovina - Njemačka, Švicarska, SAD i Kanada. Antologičarka hrvatske književnosti izvan domovine na esperantu Marija Belošević u Matici je govorila o novim izdanjima Hrvatskoga esperantskog saveza.

Esejistica Grozdana Cvitan iz AGM-a kao poticajna urednica proze s migrantskom pozadinom, osobito autora drugoga i trećega iseljeničkog naraštaja od Amerike do Australije – propitivala je njihove aktualne narative između nostalgije i života. Hispanistica i kroatologinja dr. sc. Željka Lovrenčić okupirala je našu pozornost prevodilaštvom za hispanistički svijet, a ovom prigodom odabrala je suvremenu hrvatsku poeziju u časopisu *Most* DHK-a u kojemu je prevela naše vrsne pjesnike na španjolski, a zatim je govorila o elitnim piscima Čilea koje je prevela na hrvatski jezik, poput Andresa Moralesa Milohnića, Juana Mihovi-

Dr. Marin Sopta, mr. Marin Knezović, Branka Bezić Filipović, dr. Ivan Čizmić i Vesna Kukavica

Dr. sc. Marinko Vuković (HAZU)

Vesna Kukavica (HMI)

lovića, Ramona Diaza Eterovica i Oscara B. Bradasica. O anglofonome svijetu i hrvatskoj renesansi govorila je prof. dr. sc. Sanja Nikčević - predstavljajući antologiju hrvatske renesansne književnosti u novom prijevodu na engleski Vinka Grubišića i Vladimira Bubrina iz Kanade. Voditeljica Matičina Odjela za nakladništvo Vesna Kukavica govorila je o trokњižju misionara iz Švicarske fra Vladimira Vlade Ereša, a dr. sc. Marin Sopta o historiografskoj studiji posvećenoj *Hrvatima u Kanadi*. Svoje lirske oglede o nostalgiji čitala je spisateljica Tuga Tarle, dok je dr. sc. Ivan Čizmić govorio o sjajnoj monografiji dr. sc. Mije Korade s *Hrvatskih studija* pod naslovom *Istraživači novih obzorja*. Saznali smo da Korade u petodijelnoj knjizi biografskih, historiografskih, etnografskih i kulturno-povijesnih studija opisuje životne sudbine, postignuća, znanstvene i književne opuse te utjecaje poznatih i nepoznatih hrvatskih intelektualaca u inozemstvu za njihova skoro polutisućljetna sudjelovanja u važnim svjetskim događajima i to u razdoblju od 16. do 20. stoljeća.

IZLOŽBA SVJEŽIH NASLOVA I NOVIH ČASOPISA

Svih pet knjižničnih i književnih događaja u HMI-ju pratio je tijekom *Noći knjige* višegodišnji predsjednik cijenjene Udruge iseljenih hrvatskih sveučilištaraca *AMCA Toronto* Nikola Demarin sa suprugom, čestitavši organizatorima na reprezentativnom programu iseljeničke knjige 21. stoljeća - posebno knjiga američkih i kanadskih Hrvata, preporučivši organizatoru da se ubuduće više usredotoči na pojedine segmente knjižnoga sektora dijaspore u svrhu učinkovitije prezentacije – što ćemo i poslušati iduće godine.

Doajen naše disidentske periodike i urednik glasovite londonske *Nove Hrvatske* publicist Jakša Kušan pohvalio je izložbu svježih naslova knjiga i novih časopisa iz iseljeništva na više jezika (*Studia Croatica* – Buenos Aires, *Croatian Studies Review* - Sydney, *Journal of Croatian Studies* – New York, *Gaudeamus* – Toronto, *Živa zajednica* – Frankfurt na Majni, *Hrvatska riječ, Nova riječ*, *Godišnjak za znanstvene studije* – Subotica, *Hrvatske novine* – Beč, *Hrvatski glasnik* – Budimpešta i ostali) za čiju se redovitost kao povratnik u domovinu i sam zalagao kada je bio na čelu Upravnoga odbora Hrvatske matice iseljenika od 2001. do 2004.

Sociolog migracija dr. sc. Vlado Puljiz, član UO HMI-ja, istaknuo je značaj ove revije iseljeničkih knjiga i knjiga o hrvatskom iseljeništvu za učinkovito kreiranje politika RH prema vlastitim migracijama, osobito u vremenu kada migrira svaki peti hrvatski građanin s fakultetskom diplomom i kada je svaki 35. građanin svijeta međunarodni migrant.

Svih pet knjižničnih i književnih događaja u HMI-ju pratio je tijekom *Noći knjige* višegodišnji predsjednik Udruge iseljenih hrvatskih sveučilištaraca *AMCA Toronto* Nikola Demarin.

POTICANJE KULTURE ČITANJA

Hrvatski intelektualac iz Austrije Petar Tyran, urednik gradišćanskih *Hrvatskih novina* (Željezno), naglasio je značaj u domovinskoj *Noći knjige* (paralelno s Matičinim programom) promoviranja u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu Biblije na gradišćanskohrvatskome jeziku, koju je preveo i u vlastitoj nakladi 2014. objavio svećenik Štefan Geošić. Riječ je o prvome cjelovitom prijevodu Biblije (Svetoga pisma staroga i novoga Teštamenta) na jezik gradišćanskih Hrvata, koji obuhvaća pet svezaka na ukupno 3.800 stranica. Kad je u pitanju program u HMI-ju, Tyran je ocijenio poticajnim izložene knjige hrvatskih manjinaca iz 12 europskih zemalja, ističući kako se uredničkom opremom i likovnošću ističu knjige autora Znanstvenoga zavoda gradišćanskih

Nikola Demarin iz Kanade i dr. Čizmić

Hrvatov iz Trajštofa, Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj iz Pečuha te subotičkoga Znanstvenog zavoda Hrvata iz Vojvodine.

Noć knjige, koja se petu godinu zaredom održavala u svim hrvatskim kulturnim središtima s ciljem poticanja kulture čitanja, razgovora o literaturi, književnosti i svemu onome što predstavlja svijet knjige u suvremenome društvu – privukla je rekordan broj sudionika (490 od čega 271 kulturni subjekt u Zagrebu) i ljubitelja knjige (ukupno oko 100.000 posjetitelja).

Zaključno, *Noć knjige 2016.* bila je u znaku obilježavanja dviju velikih obljetnica u svjetskoj književnosti – 400. obljetnice smrti Williama Shakespearea i Miguela de Cervantesa, kao i stogodišnjice objavljivanja *Priča iz davnine* Ivane Brlić-Mažuranić.

'ZAŠTO SKARMETA NIJE U ŠKOLSKOJ LEKTIRI U RH?'

Organizatori *Noći knjige* su Zajednica nakladnika i knjižara Hrvatske gospodarske komore, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Knjižnice grada Zagreba, Udruga za zaštitu prava nakladnika – ZANA, Knjižni blok – Inicijativa za knjigu te portal za knjigu i kulturu *Moderna vremena Info*.

I na kraju - hvala svima (u HMI-ju i vanjskim suradnicima iz domovine i iseljeništva) koji su na razne načine (od medijske prezentacije do kreiranja programa te pisanja i čitanja) omogućili da se ove godine dostojno predstavi iseljenička knjiga, prijevodi s domicilnih jezika na hrvatski jezik i knjige o Hrvatima izvan Hrvatske – a što je objavljeno proteklih prvih 16 godina 21. stoljeća.

Osobno me se dojmilo pitanje koje je postavila sudionica Okrugloga stola *Pun kofer knjiga* urednica AGM-a Grozdana Cvitan - Zašto Antonio Skarmeta nije u školskoj lektiri u RH i zašto vi koji se bavite dijasporom to ne pitate hrvatskoga ministra prosvjete i znanosti sada kada se taj program školske lektire u domovini formira? Svestrani umjetnik punim imenom Esteban Antonio Skármeta Vranicic, čiji su preci s otoka Brača, danas je jedan od najčitanijih i najprevođenijih pisaca hispanističkoga svijeta, što je više puta potvrđeno lukrativnom Planetinom nagradom za latinoameričku književnost *Premio Iberoamericano de Narrativa Planeta - Casa América*. Iako su mu djela prevođena na više od trideset jezika, čileanski pisac hrvatskih korijena ističe snažnu emotivnu povezanost sa zemljom svojih djedova i posebno se veseli hrvatskim prijevodima vlastitih djela. ■

ENG **The Croatian Heritage Foundation took part in this year's Book Night culture event with a select group of pundits in the field of migrant literature and all other writings on Croatian emigrant topics (books, articles, blogs, audio books and others), in particular literature with a migrant background, translations, expert and scientific monographs concerning the diaspora.**

MANJINSKA VIJEST

PREMIJER PRIMIO BISKUPA ŽIVKOVIĆA

ZAGREB - Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Tihomir Orešković primio je 23. svibnja mons. dr. Egidija Živkovića, biskupa Željeznog u Austriji, čija biskupija broji oko 240.000 vjernika od kojih je oko 50.000 Hrvata. Biskup Živković prenio je predsjedniku Vlade pozdrave gradišćanskih Hrvata i zaželio mu uspjeh u obavljanju njegove odgovorne dužnosti. Razgovarali su o položaju svih gradišćanskih Hrvata, ne samo Hrvata iz Gradišća u Austriji, nego i u Slovačkoj i Mađarskoj, koji su sad u novoj Europi objedinjeni pod istim krovom. Gradišćanski su Hrvati, istaknuo je biskup Živković, uspjeli očuvati svoj identitet već 500 godina, a sada osnivaju kulturno-prosvjetnu udrugu "Hrvat S.A.M", prema početnim slovima zemalja u kojima živi ova hrvatska nacionalna manjina. Zatražili su simboličku podršku od Vlade RH radi boljeg povezivanja s maticom zemljom, ali i s Hrvatima u BiH koje podupiru ne samo pastoralno, nego i socijalno i humanitarno. Osobito bi im mnogo značilo osiguranje učenja standardnog hrvatskog jezika te suradnja u području izdavaštva. Orešković je izrazio spremnost da posjeti gradišćanske Hrvate čim bude u mogućnosti, te obećao da će Vlada učiniti sve što je moguće da pomogne ovoj hrvatskoj zajednici.

NATJEČAJ ZA DJECU HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE U ŠVICARSKOJ

Svečana dodjeljena priznanja pobjednicima međunarodnog likovno-literarnog natječaja u Hrvatskoj matici iseljenika

Učiteljice s gđom Dunjom Gaup, organizatoricom i Ivanom Rorom iz Hrvatske matice iseljenika

ZAGREB - Svečana dodjela priznanja pobjednicima međunarodnog likovno-literarnog natječaja na temu "Hrvatska žena – jučer, danas, sutra" održana je u Hrvatskoj matici iseljenika, u Zagrebu, 21. svibnja. Riječ je o projektu koji je Hrvatska kulturna zajednica u Švicarskoj po deseti put organizirala a iz godine u godinu broj sudionika raste. Tako je, ove godine sudjelovalo više od 400 djece iz Švicarske, Njemačke, Austrije, ali najviše iz Hrvatske.
- Upravo iz tog razloga dodjelu priznanja i nagrada organiziramo u Zagrebu. Ove godine ugostila nas je u svojem prostoru Hrvatska matica iseljenika i nadam se još jednom početku ili bolje rečeno nastavku, dobre suradnje. Jer djeca su pokretač budućnosti a spojnica djece iz domovine i iseljeništva kroz literarni i likovni izričaj je bogatstvo koje ne smijemo nikada zaboraviti – rekla je u prepunoj dvorani Dunja Gaup, organizatorica iz Švicarske.
Na svečanoj dodjeli bilo je više od 100 posjetitelja, učiteljica s nagrađenom djecom i roditelja iz različitih krajeva Hrvatske. Iznimno emotivno popraćeni su svi pročitani radovi a djeca su i na svoj način nagradila nagrađene. Velikim i toplim dječjim osmijehom.
Nagrađeni radovi objavljeni su na stranici: www.hkz-kkv.ch

Na svečanoj dodjeli bilo je više od 100 posjetitelja

PRIREDBA U HRVATSKOM DRUŠTVU LJUBLJANA

SLOVENIJA - U Hrvatskom društvu Ljubljana hrvatska riječ živi i diše punim plućima. Govore i pjevaju je dječica u sekciji "Pčelice", pišu i recitiraju članovi literarne sekcije "Hrvatska riječ", zvoni u pjesmi klape "Zelena naranča", blista u radovima sekcije "Ruža hrvatska".
Hrvatski časnik u mirovini Robert Rodman iz Đurđevca predstavio je 14. svibnja svoj književni prvijenac, zbirku autobiografskih priča "Fini dišeči tokorman"/ Fini mirišljavi kukuruz. Rodmanovo djelo krase iskrenost i autohtoni podravski govor, a autor je održao i predavanje o Domovinskom ratu. Pjesnik i skladatelj, odličan interpretator literarnih tekstova Željko Kožar Mrvica poveo je prisutne u Robijeve priče. Pjesma i glazba cimbala bile su novi biser u nisci. Svi su uživali u virtuoznoj svirci mladoga podravskoga cimbalista Tomislava Zvonara i u pjesmi vokalne grupe "Katarine". Puno lijepoga moglo bi se napisati o gostima, članovima kulturne udruge Sveti Juraj iz Đurđevca.
Moderator priredbe "Ptići iz istoga gnijezda", po scenariju voditeljice literarne sekcije Katice Pavkić Špiranec, bio je Milan Pavelić. Svojom pjesmom "Majci Hrvatskoj" povezala je goste i domaćine, Hrvate iz domovine i one u Sloveniji. Domaća klapa "Zelena naranča" pjesmama je i nastupom oduševila sve prisutne. Vrijedne članice "Ruže hrvatske", vođene stvaralačkom snagom i nepresušnom energijom Ankice Pavelić, pripremile su darove za goste. Dvorana u "Sončeku" ponovno je ugostila ljude koji dobro misle, dobro rade i znaju što žele.

Iseljenici žele zastupnika u Saboru i lakši put do državljanstva

"Hrvatska kao da zaboravlja kako ima puno iseljenika koji su u nju spremni ulagati i razvijati gospodarsku suradnju. Vrijeme je da se uz potporu Vlade radi na boljoj povezanosti s dijasporom", kaže Franjo Kurtović

Tekst: **Lidija Kiseljak (Moja Hrvatska)**

"Otvorite nam vrata jer je naše tržište puno veće od tržišta regije", glavna je poruka hrvatskih iseljenika u Južnoj Americi koji su nedavno iz Bolivije poručili kako žele zadržati povezanost sa zemljom svojih predaka. Skup su organizirali utjecajni tamošnji gospodarstvenici Tomislav i Jorge Kuljiš, a stotinjak okupljenih donijelo je deklaraciju s 11 točaka u kojoj se, među ostalim, traži jednostavniji postupak dobivanja hrvatskog državljanstva, zastupnik u Saboru te da se na sveučilištima u domovini uvedu upisne kvote za studente iz iseljeništva. Jedan od prijedloga je i omogućavanje online glasovanja zbog velikih udaljenosti od mjesta stanovanja do biračkih mjesta. Želja im je i da Hrvatska gospodarska komora ima svog predstavnika u Južnoj Americi.

Uskoro namjeravaju osnovati i poslovnu mrežu hrvatske dijaspore u regiji, a našoj Vladi predlažu ostvarenje bilateralnih trgovačkih sporazuma sa zemljama regije. "U Latinskoj Americi živi oko pola milijuna hrvatskih potomaka, neki su poslovno vezani uz domovinu, a neki to žele postati", kaže Ivan Ivin, poduzetnik koji tek nekoliko godina tamo radi na jačoj povezanosti gospodarstvenika. "Osim u gospodarstvu, suradnja se događa na području umjetnosti i sporta. Prijedlog je i da se uvede besplatan tečaj hrvatskoga jezika preko Interneta", ističe Branka Bezić Filipović, predstavnica Hrvatske matice iseljenika.

Franjo Kurtović prošle godine prvi je organizirao skup iseljenika u Peruu, gdje je vlasnik nekoliko kompanija na području IT sektora, obrazovanja, bankarskoga te građevinskoga sektora. Ono što su Lukšići u Čileu, to je Kurtović u Peruu, slažu se mnogi. A i u Hrvatskoj je uložio u jedan projekt s nekretninama. "Rođen sam u Peruu, no imam puno rodbine u domovini, u koju dolazim barem tri puta godišnje. Hrvatska kao da zaboravlja kako ima puno iseljenika koji su u nju spremni ulagati i razvijati gospodarsku suradnju. Vrijeme je da se uz potporu Vlade radi na boljoj povezanosti s dijasporom", dodaje Kurtović.

Zagrepčanin Robert Jakubek dva desetljeća živi u Boliviji. Vlasnik je građevinske tvrtke te dioničar i direktor softverske tvrtke. Ne isključuje mogućnost ulaganja u domovinu, ali boji se birokracije. "Igrom slučaja postao sam počasni konzul Republike Hrvatske u Boliviji. Uz čast, to je i obveza. U Santa Cruzu imamo relativno malu, ali vitalnu zajednicu gdje se okuplja tridesetak naših ljudi. Grupu čine osobe od 8 do 80 godina, mladež, zaposleni, poduzetnici i umirovljenici, a imamo i jednog svećenika. Osobno mislim kako je najvrjednije da iseljeništvo u domovinu prenese znanost i tehnologiju. U svijetu živi golem broj znanstvenika i istraživača koji mogu relativno brzo, ako se planski radi, unaprijediti razinu obrazovanja na našim sveučilištima, a to bi se onda odrazilo na proizvodnju i konkurentnost", zaključuje Jakubek.

U Latinskoj Americi živi oko pola milijuna hrvatskih potomaka, neki su poslovno vezani uz domovinu, a neki to žele postati. Uskoro namjeravaju osnovati i poslovnu mrežu hrvatske dijaspore u regiji, a našoj Vladi predlažu ostvarenje bilateralnih trgovačkih sporazuma sa zemljama regije.

ENG "Open your doors to us because our market is much larger than the market of your region," is the chief message of Croatian emigrants in South America who recently stated in Bolivia that their aim is to maintain links with their ancestral country.

Potvrda hrvatske izvrsnosti

Predsjednica Grabar-Kitarović rekla je da je Apoksiomen postao dio identiteta Maloga Lošinja i Jadrana kao što su neki drugi znameniti antički kipovi dio identiteta gradova, poput Londona ili Pariza, u čijim se muzejima nalaze

Tekst/foto: **Hina**

Muzej Apoksiomena, posvećen antičkome brončanom kipu atlete koji je pronađen u moru pokraj otoka Lošinja, otvorila je 30. travnja u Palači Kvarner u Malome Lošinju predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović. Predsjednica Grabar-Kitarović rekla je da je Apoksiomen postao dio identiteta Maloga Lošinja i Jadrana kao što su neki drugi znameniti antički kipovi dio identiteta gradova, poput Londona ili Pariza, u čijim se muzejima nalaze. Svečanost povratka Apoksiomena na Lošinj istodobno je i svečanost hrvatske znanosti i struke. Hrvatski konzervatori, restauratori, arhitekti i muzealci iskazali su visoku razinu stručnosti, stoje uz bok najvećim svjetskim stručnjacima, istaknula je. "Ovaj muzej jedna je od najboljih potvrda hrvatske izvrsnosti na europskoj kulturnoj pozornici", rekla je predsjednica.

Među zaslužnima za realizaciju tog projekta izdvojila je bivšega ministra kulture Božu Biškupića, nazočnog na svečanosti, istaknuvši da je podržao napore gradonačelnika Maloga Lošinja Garija Cappellija i mnogih drugih koji su se zalagali za povratak Apoksiomena na Lošinj. Hrvatski turizam mora se preoblikovati u smjeru kulturnoga turizma jer se, primjerice Mali Lošinj, ne može oslanjati samo na nekoliko mjeseci ljetnog turizma, rekla je, dodajući da je Muzej Apoksiomena, kao i Vučedolski muzej, Muzej antičkog stakla, Muzej u Naroni, Muzej alke, primjer muzeja koji može preobraziti zajednicu i dati joj novi identitet. Ulaganje u kulturu i baštinu nije trošak, to je ulaganje u razvoj i našu budućnost, rekla je Grabar-Kitarović. Lošinjanima je poručila da moraju sačuvati uspomenu, dati joj novo značenje i produljiti život ovome sjajnome umjetničkom djelu.

Ministar kulture Zlatko Hasanbegović, predsjednica Grabar-Kitarović i gradonačelnik Malog Lošinja Gari Capelli

UKLJUČENO VIŠE OD 100 STRUČNJAKA

Ministar kulture Zlatko Hasanbegović istaknuo je da se od vađenja kipa iz mora do danas o Apoksiomenu skrbilo Ministarstvo kulture i Hrvatski restauratorski zavod, a u taj postupak bilo je uključeno više od 100 stručnjaka. Naglasio je da je kvaliteta izvedenih restauratorskih i konzervatorskih radova donijela

"Apoksiomen je ne samo veliko dostignuće antičke plastike, nego i umjetnina koja svjedoči zalaganju Ministarstva kulture i Hrvatskoga restauratorskog zavoda na zaštiti baštine."

Lošinjski Apoksiomen najočuvaniji od osam poznatih

Kip predstavlja atletu, mladoga sportaša u trenutku dok čisti *strigil* (strugaljku) kojim je s tijela sastrugao ulje, prašinu i znoj nakon natjecanja i jedina je zasad pronađena velika bronca na istočnoj obali Jadrana. Visok je 192 centimetra, težak 300 kilograma, a pronašao ga je slučajno 1997. godine belgijski ronilac i amaterski fotograf Rene Wauters na dubini od 45 metara između otočića Vele Orjule i istočne obale Lošinja. Izvađen je iz podmorja 27. travnja 1999. godine, desaliniziran do listopada 2000. godine, nakon čega su konzervatorsko-restauratorski radovi trajali šest godina. Tijekom restauracije, istraživanjem materijala i stila izrade kip je datiran u 2. ili 1. stoljeće prije Krista. Od osam do sada poznatih varijacija prototipa Apoksiomena, lošinjski kip je najcjelovitiji i najsačuvaniji. U istraživanju lokaliteta i vađenju kipa sudjelovali su znanstvenici iz pet zemalja.

Novi muzej u Palači Kvarner

Na moru je upriličen trodimenzionalni hologramski prikaz Apoksiomena

Restauratorskome zavodu vrijednu nagradu na europskoj razini za zaštitu kulturne baštine. "Apoksiomen je ne samo veliko dostignuće antičke plastike, nego i umjetnina koja svjedoči zalaganju Ministarstva kulture i Hrvatskoga restauratorskog zavoda na zaštiti baštine", rekao je. Poimenično je zahvalio mnogim osobama uključenim u postupak zaštite i izlaganja kipa.

Kip je pronašao slučajno 1997. godine belgijski ronilac i amaterski fotograf Rene Wauters na dubini od 45 metara između otočića Vele Orjule i istočne obale Lošinja.

Gradonačelnik Gari Cappelli istaknuo je da ovaj muzej daje doprinos razvoju Lošinja kao cjelogodišnje turističke destinacije. "Lošinj je pozicioniran kao otok vitalnosti, a Apoksiomen otvara mogućnost nove ponude, poput antičke kuhinje i antičkih kulturnih putova", rekao je. "Borba za povratak Apoksiomena na Lošinj doprinos je sustavnom usmjeravanju Lošinja ka važnom položaju u hrvatskome kulturnom turizmu", rekao je gradonačelnik.

Na svečanosti su bili i ministri turizma Anton Kliman te pomorstva Oleg Butković i mnogi drugi uzvanici. Za kraj svečanosti na moru je upriličen trodimenzionalni hologramski prikaz Apoksiomena. ■

Jedinstvena konstrukcija muzeja u Palači Kvarner

Autori projekta jedinstvene rekonstrukcije Palače Kvarner iz 19. stoljeća u Muzej Apoksiomena riječki su arhitekti Idis Turato i Saša Randić, čiji je rad prvonagrađen na arhitektonskome natječaju. Projekt je osmišljen na način da se očuva vanjsko obličje zgrade, a u unutrašnjosti sagradi metalna konstrukcija oslonjena na tlo i ovješena o kamene zidove palače. Ona na četiri etaže sadrži niz prostorija kroz koje posjetitelji prolaze utvrđenim redoslijedom, pripremajući se postupno na bliski susret sa skulpturom. Tako u skupinama od 15 do 20 osoba prolaze kroz hladnu i mračnu prostoriju u kojoj je dokumentiran put Apoksiomena od podmorja do muzeja te ispripovijedana priča o skulpturi, zatim kroz sobu obloženu tapiserijama u kojoj se prikazuje dokumentarni film o Apoksiomenu i multimedijalnu sobu čiji su zidovi oblijepljeni mnogobrojnim novinskim tekstovima o toj kulturnoj i turističkoj atrakciji. U posve bijeloj prostoriji kip se može promatrati iz neposredne blizine. S vrha zgrade pruža se pogled na malološinjsku uvalu.

Dio muzejskog postava

ENG The Apoxyomenos Museum, dedicated to the antiquity period bronze statute of an athlete found in the waters of the island of Lošinj, was declared open on the 30th of April at the Kvarner Palace in the town of Mali Lošinj by Croatian President Kolinda Grabar Kitarović.

Obljetnica školstva i hodočašće u Đud

U nedjelju, 22. svibnja, u hodočasničkome mjestu Đudu, u mađarskome dijelu Baranje, održano je X. državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj koje je organizirano u povodu Presvetog Trojstva u organizaciji Hrvatske državne samouprave

Vesna Haluga, generalna konzulica RH u Pečuhu, Ksenija Majcan-Franjković iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i Joso Šibalin, ravnatelj santovačke škole

Tekst/foto: **Naida Šehović**

U povodu obilježavanja 70. obljetnice postojanja hrvatskog školstva u Santovu te u povodu X. državnog hodočašća Hrvata u Marijansko svetište Đud, tajnica Hrvatske matice iseljenika Diana Mašala Perković, mag. iur., boravila je u dvodnevnome posjetu hrvatskoj zajednici u južnoj Mađarskoj.

U subotu, 21. svibnja, u Domu kulture u Santovu, mađarskome dijelu Bačke, na početku je održana znanstvena konferencija o početku hrvatskog školstva u Mađarskoj u izlaganju prof. Đure Frankovića, a kasnije dr. sc. Stjepana Blažetina, ravnatelja Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj, koji su nazočne izvijestili o povijesti obrazovanja na hrvatskome jeziku u Mađarskoj, o hrvatskom školstvu i izgradnji svijesti o pripadnosti zajednici. Prisutnima su se obratili Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave i Joso Šibalin, ravnatelj santovačke škole, a zatim je uslijedio kulturni program učenika. Tome je bila nazočna i Ksenija Majcan-Franjković iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te mr. sc. Vesna Haluga, generalna konzulica RH u Pečuhu. Nakon proslave bio je organiziran posjet hrvatskim vrtićima i školama. Upravo na inicijativu generalne konzulice u Pečuhu Vesne Haluge i ravnatelja Hrvatske matice iseljenika, mr. sc. Marina Knezovića, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta donirat će udžbenike za nastavni predmet "Narodopis" i to udžbenike hrvatskoga jezika i književnosti od 1. do 8. razreda osnovne škole te udžbenike povijesti i geografije od 5. do 8. razreda osnovne škole.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH donirat će udžbenike za nastavni predmet "Narodopis" te za povijest i geografiju hrvatskim učenicima u osnovnim školama.

U nedjelju, 22. svibnja, u hodočasničkome mjestu Đudu (mađ. *Máriagyüd*) u mađarskome dijelu Baranje održano je X. državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj. Hodočašće je bilo organizirano u povodu Presvetog Trojstva u organizaciji Hrvatske državne samouprave. Program je započeo u jutarnjim satima svetom misom na mađarskome i hrvatskome jeziku. Máriagyüd, jedno od najstarijih marijanskih svetišta, još od davne prošlosti bilo je odredište hodočasnika iz Slavonije, Srijema i Bosne. Danas okuplja Hrvate iz svih regija Mađarske i šire. Zbog iznimno velikoga broja hodočasnika, godine 1938. podignut je oltar na otvorenom prostoru pokraj svetišta. Dio samostana preuređen je u hodočasnički dom Pečuške biskupije "Domus Mariae". Obilježavanje blagdana Presvetog Trojstva prenosila je i mađarska nacionalna televizija. Kažu da se 'tijekom ranijih stoljeća dolazilo u ovaj kraj da bi se duševno obogatio, u tišini smirio i izliječio putnik namjernik-hodočasnik'. ■

Predstavnice HMI-a Diana Mašala Perković, Lana Šaš i Naida Šehović ispred crkve u Đudu

ENG On the occasion of the celebration of the 70th anniversary of Croatian language instruction in Santovo and the 10th Croatian national pilgrimage to the Đud Marian shrine, HMI executive secretary Diana Mašala Perković arrived for a two-day official visit to the Croatian community of southern Hungary.

Neriješen status Hrvata u Sloveniji i teškoće prilikom stjecanja hrvatskog državljanstva

Kao predsjednik Saveza hrvatskih društva u Sloveniji razumljivo je da nisam bio dobro prihvaćen u mnogim slovenskim sredinama, ali to nije utjecalo u većoj mjeri na moj rad na sveučilištu i kao pravnika i publicista

Prof. dr. sc. Šime Ivanjko

Razgovarala: **Naida Šehović**

Naš sugovornik prof. dr. sc. Šime Ivanjko rođen je 1940. u Stipernici (Općina Pregrada u Hrvatskom zagorju). Nakon završene klasične gimnazije i odsluženja vojnoga roka radi u Mariboru. Godine 1965. završava Pravni fakultet u Ljubljani te 1970. magistrira na Pravnome fakultetu u Zagrebu iz područja prava osiguranja. Nakon pripreme doktorske disertacije u Hamburgu na *Max Planck Institutu* doktorirao je 1974. na Pravnome fakultetu u Ljubljani, također iz područja osiguranja odgovornosti. Profesor je emeritus, specijaliziran za poslovno pravo na Sveučilištu u Mariboru, za prava tržišnog natjecanja, poslovnu etiku, prava osiguranja, prava medija i nomotehniku. Od 1970. radi na Pravnome fakultetu Sveučilišta u Mariboru i gost predavač je na Sveučilištu u Rijeci i Zadru te na Ekonomskome fakultetu u Mariboru. Utemeljitelj je i više od 10 godina bio je direktor Instituta za gospodarsko pravo na Pravnome fakultetu Sveučilišta u Mariboru. Prof. Ivanjko objavio je više od 1.500 bibliografskih jedinica, uglavnom iz područja prava. Više godina bio je izabran među 10 najutjecajnijih pravnika Slovenije, predsjednik je Suda časti Gospodarske komore Slovenije, zaslužni profesor na Sveučilištu u Mariboru, redoviti član Akademije pravnih znanosti u Hrvatskoj, obnaša dužnost počasnoga konzula RH u Sloveniji. Godine 1968. bio je suosnivač ogranka Matice hrvatske, koja je ponovno obnovljena 2013., čiji je i predsjednik. Bio je suosnivač i predsjednik prvoga Hrvatskog društva u Sloveniji 1990. te predsjednik Saveza hrvatskih društva u Sloveniji. Objavio je niz tekstova o problematici Hrvata u Sloveniji.

Kako ste se integrirali u slovensko društvo? Je li bilo prepreka tijekom integracije?

- Moja osobna integracija u slovensko društvo bila je više-manje slična tisućama pripadnika hrvatskoga naroda uvjetovana odlaskom iz Hrvatske zbog zaposlenja i tadašnjom situacijom razvoja Slovenije i Maribora, drugoga najvećega industrijskoga grada u Sloveniji koji je zapošljavao veliki broj radnika iz Hrvatske i drugih republika Jugoslavije.

Mogućnosti veće integracije Hrvata u slovensko društvo bile su uvjetovane obrazovanjem uz rad. Kako sam kao izvanredni student prije redovitoga roka završavao studij prava u Mariboru i Ljubljani, uspio sam vrlo brzo nakon četiri godine života u Sloveniji postati kadrovski direktor i šef pravne službe u velikoj industrijskoj tvornici Metalna, koja je zapošljavala približno 60% radnika iz drugih republika tadašnje Jugoslavije. Istodobno se u Mariboru počelo razvijati više i visoko školstvo, što je uvjetovalo osnivanje sveučilišta 1975. godine. Kako sam uspio do tada završiti magi-

Susret s ministrom vanjskih poslova RH dr. Mirom Kovač u Ljubljani

Od 1970-ih godina bio sam predmet opservacije slovenske obavještajne službe, što je kulminiralo neizdavanjem dozvole za obavljanje konzularnih poslova 1995. godine te mog pokretanja sudskoga postupka protiv Republike Slovenije.

Šime Ivanjko redoviti je član Akademije pravnih znanosti u Hrvatskoj i obnaša dužnost počasnoga konzula RH u Sloveniji

sterij u Zagrebu i doktorat u Ljubljani, sveučilište me pozvalo da se uključim u pedagoški rad, što mi je puno značilo.

Kako sam se bavio gospodarskim problemima, koji nisu bili uvjetovani i ideologijom, nisam imao posebnih zapreka za aktivno uključivanje u slovensko društvo, osobito na području prava, gdje sam bio aktivan pri stvaranju slovenskih pravnih propisa, a istodobno zbog znanja hrvatskoga jezika bio sam često uključen kao predstavnik Slovenije u različita radna tijela i zakonodavne postupke na razini Jugoslavije. Bio sam kao delegat slovenskih institucija odnosno Slovenije u saveznim tijelima bivše Jugoslavije, a osobito kao predsjednik Udruženja osiguravajućih organizacija Jugoslavije i predsjednik Suda časti Privredne komore Jugoslavije.

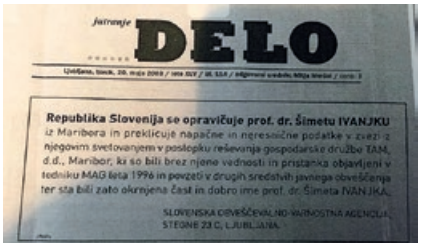
Kao predsjednik Hrvatskog društva i predsjednik Saveza hrvatskih društva u Sloveniji razumljivo je da nisam bio dobro prihvaćen u mnogim slovenskim sredinama, ali to nije utjecalo u veći mjeri na moj rad na sveučilištu i na moj rad kao pravnika i publicista. Pristup u neka radna tijela u kojima sam prije radio bio je ograničen te nisam ni pokušavao djelovati u tom smjeru.

Od 1970-ih godina bio sam predmet opservacije slovenske obavještajne službe, što je kulminiralo neizdavanjem dozvole za obavljanje konzularnih poslova 1995. godine te mog pokretanja sudskoga postupka protiv Republike Slovenije zbog javno objavljenih tajnih dokumenata obavještajne službe da svojim stručnim radom štetim slovenskom društvu. Nakon sedam godina sporova s Republikom Slovenijom uspio sam dobiti javnu ispriku Republike Slovenije, što je jedini primjer takve javne isprike države Slovenije pojedinome građaninu. Nakon objavljivanja isprike dobio sam dozvolu za rad počasnoga konzula što je, razumljivo, u nekim slovenskim sredinama bilo negativno prihvaćeno.

Što nam možete reći o dvojnom državljanstvu i kako se to reflektira na položaj Hrvata u Sloveniji?

- Poslije osamostaljenja Slovenije otvorena su neka pitanja na koja prije nismo nailazili. To je bio postupak dobivanja slovenskog državljanstva bez odricanja svoga matičnoga hrvatskog državljanstva. Aktivno sam bio uključen kao član odbora tadašnje Skupštine SR Slovenije o donošenju zakona o strancima gdje smo po mome mišljenju na vrlo primjeran način pravno riješili to pitanje, omogućavajući da državljani drugih jugoslavenskih republika mogu dobiti slovensko državljanstvo bez brisanja svoga matičnog državljanstva podnošenjem molbe za prijem u slovensko državljanstvo u roku od šest (6) mjeseci od osamostaljivanja. Kako smo u Mariboru utemeljili prvo hrvatsko društvo već 1990., prepoznali smo potrebu da obavještavamo naše sunarodnjake, mnogim predavanjima i upućivanjem, da pravodobno pokrenu postupak za dobivanje slovenskog državljanstva. Upravo to djelovanje Hrvatskog društva u Mariboru pridonijelo je da smo spriječili činjenicu da se kasnije veliki broj Hrvata nije našao u popisu oko 80.000 "izbrisanih građana" Slovenije koji su bili državljani drugih republika u Jugoslaviji i koji nisu podnijeli molbu za dobivanje slovenskog državljanstva. Tijekom 90-ih godina zbog tenzija nastalih između

Mnogi mlađi tražitelji hrvatsko državljanstvo dobivaju vrlo rijetko s obzirom na to da moraju dokazivati da su hrvatskog podrijetla i da su se u službenim dokumentima u Sloveniji izjašnjavali kao pripadnici hrvatskoga naroda.

Republika Slovenija se opravičuje prof. dr. Šimetu IVANJKU

Javna isprika Republike Sloveniji

Slovenije i Hrvatske jasno je da položaj hrvatske zajednice nije bio jednostavan. Tako je, primjerice, trebalo pokrenuti široku akciju u medijima i na društvenim vezama da se spriječi referendum o oduzimanju dvostrukog državljanstva, koji je tražila parlamentarna Slovenska nacionalna stranka.

Koja sva tijela djeluju pri Vladi Republike Slovenije u ostvarivanju i zaštiti drugih entiteta?

- Posebnih tijela u Republici Sloveniji koji bi se bavili pitanjem Hrvata i pripadnika drugih narodnosti u Sloveniji nema. Hrvati se organiziraju u udrugama, koja se pravno smatraju kao interesna udruženja građana bez mogućnosti bilo kakvog utjecaja na svoj društveno-politički položaj. Pri Vladi Republike Slovenije djelovalo je neko vrijeme posebno savjetodavno tijelo, koje je prestalo djelovati zbog nepoznatih razloga, barem javnosti nisu poznata. Državna tijela tome ne posvećuju posebnu pažnju.

U Republici Sloveniji status nacionalne manjine priznat je Talijanima i Mađarima kao ‚autohtonim nacionalnim zajednicama', dok se Rome definira kao ‚posebnu' romsku etničku zajednicu. Kakav je danas status Hrvata u Sloveniji?

- Hrvati u Sloveniji nemaju nikakvih kolektivnih prava jednako kao ni pripadnici drugih naroda iz bivše Jugoslavije, osim Mađara i Talijana koje Slovenija priznaje kao autohtone manjine s obzirom na obveze preuzete iz bivše Jugoslavije. U postupku osamostaljenja Slovenije očekivali smo da će pripadnici hrvatskoga naroda u Sloveniji ipak uspjeti dobiti status manjine, što je bilo na neki način dogovoreno na tzv. celjskome sastanku između predsjednika Franje Tuđmana i predsjednika Slovenije Milana Kučana. Međutim, taj dogovor nikad nije bio pravno ratificiran tako da, s obzirom na daljnje događaje devedesetih godina, nije bilo moguće očekivati bilo kakvu odluku o statusu manjine. Hrvati u Sloveniji počeli su se organizirati u različita kulturna društva i poku-

Hrvati u Sloveniji nemaju nikakvih kolektivnih prava jednako kao ni pripadnici drugih naroda iz bivše Jugoslavije, osim Mađara i Talijana koje Slovenija priznaje kao autohtone manjine.

S predsjednikom HKD mag. Markom Mandirom na Literarnoj večeri HKD u Mariboru

šavali time na neki način sačuvati svoje tradicionalne hrvatske vrijednosti kao što je jezik, kultura, tradicija i druženje.

Koji sve mehanizmi postoje u rješavanju statusa i položaja Hrvata u Sloveniji?

- S pripadnicima ostalih naroda i narodnosti Jugoslavije organizirali smo posebni Savez kulturnih društava konstitutivnih naroda bivše Jugoslavije u Sloveniji (EXYUMAK/EXYUMCO) i trenutno radimo na ideji da se mijenja Ustav Republike Slovenije, koji bi omogućio i istodobno obvezao Državni zbor kao najviše zakonodavno tijelo da donese zakon koji bi priznao neka kolektivna prava Hrvatima i drugim pripadnicima naroda i narodnosti bivše Jugoslavije u Sloveniji. Na njegovu inicijativu donesena je u parlamentu 2011. g. posebna Deklaracija Republike Slovenije o položaju pripadnika naroda bivše SFRJ u Republici Sloveniji, koja na deklarativnoj razini upućuje na potrebu priznavanja određenih kolektivnih prava pripadnicima svih naroda iz bivše Jugoslavije koji žive u Sloveniji. Za priznavanje statusa manjine spomenutim pripadnicima drugih naroda vjerojatno za sada nema izgleda s obzirom na stupanj nepovoljne političke klime da se pristupi rješavanju tih pitanja. Po mome osobnom mišljenju mi Hrvati u Sloveniji ispunjavamo uvjete iz Deklaracije o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičnim manjinama, koja je usvojena i proglašena na 47. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda 1992. godine (Rezolucija br. 47/135). S obzirom na različitost položaja pripadnika drugih naroda u Sloveniji u odnosu na ustavno priznate manjine Mađara i Talijana, postoji velika nesimetričnost koja će morati biti u budućnosti uklonjena.

Ono što bi moglo biti pozitivno za rješavanje tog pitanja je da Hrvatska u razgovoru sa Slovenijom potakne pitanja statusa Hrvata u Sloveniji jer do sada ta pitanja nisu nikad bila predmet posebnih razgovora na visokoj politički razini. Nadamo se da će nova vlast to pitanje na neki način pokrenuti. Moram istaknuti da su neke druge države, kao što je npr. Srbija, puno aktivnije vezano uz to pitanje i, koliko mi je poznato, Srbija je dva puta službeno tražila priznavanje statusa srpske manjine u Sloveniji. Spomenuta deklaracija o položaju pripadnika drugih naroda u Sloveniji daje neke nade jer se u slovenskom društvu širi ideja da to pitanje treba riješiti.

Odugovlačenje rješavanja našeg statusa može biti bespredmetno u dogledno vrijeme zbog pritiska društvene okoline i prirodnoga procesa asimilacije. Jednostavno postoji opasnost da se hrvatska zajednica u Sloveniji izgubi u bespuću globalizacije i asimilacije zaboravljajući kome pripada.

Jeste li zadovoljni radom hrvatskih udruga u Sloveniji?

- Rad hrvatskih udruga u postojećim okolnostima ocjenjujem kao vrlo pozitivan. U Sloveniji Hrvati su organizirani u 13 udruga, koje su uključene u Savez hrvatskih društava, koji koordinira rad između društava i zastupa interese Hrvata u Sloveniji u odnosu prema državnim i drugim tijelima. Htio bih još napomenuti da hrvatska društva rade vrlo dobro u sklopu svojih mogućnosti i ograničavaju se uglavnom na kulturno područje, a posebice su značajni godišnji hrvatski kulturni susreti. Međutim, Hrvati u Sloveniji žele nesmetano razvijati svoju kulturu, tradiciju i jezik, ali ne samo kao hobi, već i institucionalno, čime bi se pridonijelo da se ne osjećaju kao drugorazredni državljani Slovenije. Naime, naše udruge Slovenija pravno smatra tek interesnim udruženjima građana bez mogućnosti bilo kakvog utjecaja na svoj društveno-politički položaj.

Promocija knjige Pravo je več kot pravo u Zagrebu

Počasni ste konzul RH u Mariboru. Na koje probleme najčešće nailazite?

- Izdvojio bih probleme oko stjecanja hrvatskog državljanstva. Mnogi mlađi tražitelji državljanstvo na žalost dobivaju vrlo rijetko s obzirom na to da moraju dokazivati da su hrvatskog podrijetla i da su se u službenim dokumentima u Sloveniji izjašnjavali kao pripadnici hrvatskoga naroda. U pravilu, proteklih desetljeća roditelji nisu upisivali svoju djecu u knjige državljana, a mnogi mladi zbog poznatih tenzija između Slovenije i Hrvatske nisu se željeli javno izjašnjavati u pogledu svoje narodnosti. Tako pojedini tražitelji državljanstva unatoč svome podrijetlu bivaju odbijeni od nadležnih tijela. Mislim da bi trebalo na neki način to pitanje postupka pojednostaviti i omogućiti potomcima Hrvata stjecanje državljanstva bez tog uvjeta koji je u nekom smislu previše birokratski. ■

ENG An interview with law professor Šime Ivanjko, one of the leading Croatians in Slovenia. He discusses Croatian associations in neighbouring Slovenia, the unresolved status of the local Croatian community and issues related to acquiring Croatian citizenship.

Postignuća znanstvene dijaspore iz Amerike i Europske unije

Vrhunski znanstvenici iz dijaspore Mirko Dikšić, Vinko Grubišić, Šime Malenica i Nenad Šestan potvrđeni su ovih dana dopisnim članovima Akademije

Izborna skupština HAZU

Tekst: **Vesna Kukavica**

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU) dobila je novih jedanaest redovitih članova. Nakon ovogodišnjih izbora, HAZU ima 150 redovitih članova, 133 dopisna člana i 91 člana suradnika. Za dopisne članove izabrani su iz dijaspore vrhunski znanstvenici Mirko Dikšić, Vinko Grubišić, Šime Malenica i Nenad Šestan te britanski arhitekt Norman Robert Foster. Riječ je o iznimno značajnome strukovnom priznanju u području prirodnih i humanističkih disciplina te nanoznanosti kako za hrvatsku planetarnu akademsku zajednicu, tako i za hrvatski narod i njegovu kulturu u cjelini.

Među vrhunskim humanističkim znanstvenicima prepoznat je prof. dr. sc. Vinko Grubišić iz Kanade budući da je kao poliglot svojim golemim prinosom - zasnovanim na eruditskoj naobrazbi, kao i vlastitome nepresušnome poetskom nadahnuću - obogatio područje jezikoslovne kroatistike, književnosti, prevodilaštva, metodike i pionirske izrade udžbenika hrvatskoga kao inoga jezika, uključujući *e-učenje*. Sve su ga nagrade u domovini donedavno "zaobilazile" jer je u mladosti bio lijeva i desna ruka bardu egzilantske hrvatske književnosti Vinku Nikoliću, a u zrelome životnom dobu jedna od najistaknutijih disidentskih figura u hrvatskoj emigraciji 20. stoljeća, koja se spremno - nakon pada Berlinskoga zida - uključila u stvaranje suvremene i demokratske Republike Hrvatske. Vinko Grubišić rođen je 1943. u Posuškome Gradcu u Hercegovini. Nakon završene tri godine studija slavistike i latinskoga jezika na Sveučilištu u Zagrebu bježi iz domovine u 22. godini života pred zloglasnim progoniteljima hrvatskih intelektualaca Titova i Rankovićeva režima 1965., prvo u Austriju, a zatim u Fribourg u Švicarsku, gdje studira germanistiku, filozofiju, klasičnu filologiju i antropologiju. Njegove kolege s fakulteta, koji nisu uspjeli pobjeći, završili su na robiji, svjedoči nam Anđelko Mijatović. Diplomirao je slavistiku i pedagogiju 1970. godine, a

Grubišić bježi iz domovine u 22. godini života pred zloglasnim progoniteljima hrvatskih intelektualaca Titova i Rankovićeva režima 1965., prvo u Austriju, a zatim u Švicarsku.

Prof. dr. sc. Vinko Grubišić, Kanada

doktorirao u Aix-en-Provenceu 1974. ocjenom *très honorable* kod glasovitoga svjetski poznatoga akcentologa Paula Garda na temu *La syntaxe de la langue de Marko Marulić*. Zatim odlazi u egzil u Kanadu, gdje se bavi različitim poslovima – uz ostalo predavao je u srednjoj školi hrvatski, njemački i francuski, bio sudski tumač i sl.

Dvotrećinska većina HAZU

PREDAVAČ NA SVEUČILIŠTU WATERLOO

Od 1988. pa sve do umirovljenja (2008.) predavao je na Sveučilištu Waterloo hrvatski jezik i književnost te povremeno rusku književnost, a u sklopu svojega rada pripremio je sveučilišne priručnike *Elementary Croatian I* (1994., 2003.), *Elementary Croatian II* (1996., 2008.), *Croatian Grammar* (1996., 2007.), *Croatian Reader* (skupa s Anitom Mikulić Kovačević, 2007.) te *Croatian Literature in English* (skupa s kćeri Katiom Grubisic, 2007.). Godine 2007. priredio je u sklopu sveučilišta, na kojemu je proveo dobar dio radnoga vijeka, *Croatian Online* (*Internetski tečaj hrvatskoga*) kao prvi jezik na svijetu u programu *Angel*.

Školsku godinu 1985. proveo je kao gostujući lektor hrvatskoga jezika na Sveučilištu Macquarie u Sydneyu, u Australiji. S fra Ljubom Krasićem objavio je dva priručnika za učenje hrvatskoga jezika u izvandomovinskim školama: *Hrvatski jezik 1* i *Hrvatski jezik 2*. Poznatije su mu knjige jezikoslovnih radova *O hrvatskom jeziku* (1975.) i *Grafija hrvatske lapidarne ćirilice* (1978.), navodi se uz ostalo u *Pregledu kandidata za nove članove Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* s nedavne izborne skupštine. Grubišić je objavio fantastične knjige pjesama *Robotov poljubac* (1974.), *Bitarion* (1987.), *Gregorijanske šutnje* (1989.), *Druženja s tijelom* (1995.) te *Stazama samih središta* (2005.). Dramski su mu tekstovi: *Tri drame* (1981.) te *Ne začuđuju čudesa* (1982.). Uz *Hrvatsku književnost u egzilu* (1991.), objavio je knjige eseja *Izazovne teme starije hrvatske književnosti* (2006.), *Volitve* (2007.) te monografiju *Artaud* (2000.). Od prijevoda s latinskoga, njemačkoga, francuskoga i engleskoga navedimo samo ove: *Američko gerilsko kazalište* (1997.), *Kazalište i njegov dvojnik Anonina Artauda* (2002.), *Plovidba sv. Brendana opata* (2004.), *Erazmo i kršćanski humanizam Léona Ernesta Halkina* (2005.), *Pod okriljem sv. Jeronima Valéryja Larbauda* (2006.), *Latinsku poeziju srednjega vijeka* (2010.), *Jeronimove hagiografije* (skupa s Vesnom Badurinom Stipčević, 2008.) te *Krilati pjev* (2012.). Zajedno s dr. Vladimirom Bubrinom uređuje godišnjak *Journal of Croatian Studies* Hrvatske akademije u Americi. U suradnji s dr. Vladimirom Bubrinom objavio je dvojezičnu renesansnu čitanku *The Glory and Fame/Dike ter hvaljen'ja* (2015.). Grubišić je dobio Nagradu *Hrvatske revije* za poeziju (1971.), a 2003. Zlatnu medalju kraljice Elizabete II. za kulturni doprinos Kanadi, *Davidijadu* (skupa s dr. Vladimirom Bubrinom) za 2011. godinu te Nagradu za najbolji prijevod (tj. za *Krilati pjev*) na Sarajevskome sajmu knjiga 2012. godine. Iako u mirovini, i dalje prevodi s više jezika i piše. Višedesetljetni je suradnik časopisa Hrvatske matice iseljenika: *Matica* i *Hrvatski iseljenički zbornik*.

Prof. Grubišić svojim golemim prinosom obogatio je područje jezikoslovne kroatistike, književnosti, prevodilaštva i pionirske izrade udžbenika.

Glavni tajnik HAZU Pavao Rudan

Glavni tajnik Pavao Rudan, predsjednik HAZU Zvonko Kusić i potpredsjednik Velimir Neidhardt

RADIOKEMIČAR I NEUROZNANSTVENIK MIRKO DIKŠIĆ

Radiokemičar i neuroznanstvenik Mirko Dikšić (74), profesor emeritus Odsjeka za neurologiju i neurokirurgiju Sveučilišta McGill iz Montreala, pet desetljeća uspješno razvija karijeru u Kanadi s tim da je ondje paralelno četvrt stoljeća i redoviti profesor. Nakon osnovnog školovanja u rodnome Cvetkoviću i Jastrebarskom, na Sveučilištu u Zagrebu završava studij kemije na Prirodoslovno-matematičkome fakultetu, gdje i izrađuje doktorsku disertaciju. Znanstvenu karijeru započeo je na Institutu *Ruđer Bošković* u Odjelu za fizikalnu kemiju da bi početkom sedamdesetih otišao u Kanadu. Najveći dio svoje superiorne karijere Mirko Dikšić ostvario je radeći na Sveučilištu McGill u Montrealu. Godine 1978. pridružuje se skupini kanadskih znanstvenika koja na Institutu za neurologiju pokreće prvi kanadski *Positron Emission Tomography* - PET program u sklopu kojega se radi na primjeni kratkoživućih radioizotopa, emitera pozitrona, u obilježavanju farmakološki važnih organskih molekula i razvoju efikasnih radiokemijskih sintetskih metoda. Dikšić postaje direktor ciklotronske jedinice u Centru za snimanje mozga McConnell 1983. godine te sukoordinator PET istraživanja u razdoblju 1986. – 1991. Dobitnik je više istaknutih priznanja i nagrada, uključujući *Killam* (MNI) *Scholar* 1982. – 1991., *Killam Scholar* 2000. – 2006. i *Innovations in Neuropsychopharmacology Award* 2000., nagradu koju dodjeljuje Canadian College of Neuropsychopharmacology. Dikšićev golemi interdisciplinarni znanstveni opus propituje pojedina područja prirodnih znanosti (radiokemije, organske kemije, nuklearne fizike) i nuklearne medicine, a rezultira s 373 objavljena znanstvena rada koja postižu više od 7.000 citata (h-indeks = 42). Kao istaknuti kanadski znanstvenik i međunarodni ekspert u području PET istraživanja održao je više od 130 pozivnih predavanja na znanstvenim skupovima i u institucijama u cijelome svijetu, ističu u HAZU. Među postignućima se navodi Dikšićev doprinos utemeljenju radiokemijskoga laboratorija na Sveučilištu McGill i razvoju efikasnih sintetskih metoda za 18F- i 11 Cradioaktivno obilježavanje organskih i bioloških molekula primjenjivih u *in vivo* PET istraživanjima procesa u ljudskome središnjemu živčanom sustavu. Nenadmašan je Dikšićev uspjeh u razvoju autoradiografskih i PET metoda za *in vivo* mjerenje brzine sinteze serotonina u ljudskom mozgu te primjeni PET-metode u istraživanjima epilepsije, u onkološkim istraživanjima mozga i istraživanjima promjena u serotonergijskom sustavu koje su odgovorne za razvoj nekih čestih psihijatrijskih bolesti poput depresije, shizofrenije, poremećaja u prehrani i razvoju ovisnosti kakva je alkoholizam. Mirko Dikšić kanadski je i hrvatski državljanin koji je tijekom svoje bogate znanstvene karijere uvijek intenzivno surađivao s hrvatskim znanstvenicima i često boravio kao gostujući znanstvenik na domovinskim sveučilištima i institutima prenoseći im svoje bogato znanje i iskustvo.

Iz područja tehničkih znanosti i brodogradnje u Akademijino članstvo primljen je Splićanin s dvodesetljetnom francuskom adresom Šime Malenica (51). Diplomirao je na Fakultetu strojarstva i brodogradnje u Zagrebu devedesetih, dok doktorsku tezu izrađuje u Francuskoj na Sveučilištu Pierre et Marie Curie (Paris VI) godine 1994. Za vrijeme doktorskoga studija radio je na uglednome Institutu za naftu. Godine 1995. zaposlio se u istraživačkome odjelu klasifikacijskog društva *Bureau Veritas* u Parizu, gdje danas radi kao voditelj Odjela za hidrostrukturne probleme. Uz niz istaknutih hrvatskih znanstvenika, dionik je u uglednim francuskim industrijsko-istraživačkim projektima te u međunarodnim projektima kao što su: *Cooperative Research Ships* (CRS), što uključuje 30-ak izvrsnih znanstvenih institucija iz zemalja članica NATO-a; EU FP7 *Project Tools for Ultra Large Container Ships* (TULCS) što izvodi 13 europskih institucija i najveće svjetsko brodogradilište *Hyundai Heavy Industries*; *Studies on the Advanced Hydroelastic Analyses for Marine Structures* koji financira korejska vlada…

ŠIME MALENICA - SPLIĆANIN S FRANCUSKOM ADRESOM

Znanstvenik Malenica surađuje s vodećim svjetskim sveučilištima na zajedničkim projektima, mentoriranjem doktoranada, održavanjem pozvanih predavanja, organiziranjem međunarodnih skupova i dr. (MIT, Oxford, Houston, Santa Barbara, Texas A&M, Oslo,

Trondeim, Novosibirsk, Seoul, Busa, Harbin, Dalian, Shanghai, Marseille, Nantes, Zagreb...).

U suradnji s Xiaoboom Chenom glavni je istraživač u razvoju renomiranih softvera HYDROSTAR i HOMER za analizu valnog opterećenja i odziva brodskih i pomorskih konstrukcija, koji se primjenjuju diljem svijeta. Izabran

Riječ je o iznimno značajnome strukovnom priznanju u području prirodnih i humanističkih disciplina te nanoznanosti kako za hrvatsku planetarnu akademsku zajednicu, tako i za hrvatski narod i njegovu kulturu.

Prof. dr. sc. Nenad Šestan, SAD

Istraživački interes Nenada Šestana kreće se u sklopu područja razvojne neuroznanosti, neurogenomike i poremećaja razvoja ljudskoga mozga. Aktualni je redoviti profesor Zavoda za razvoj djeteta Sveučilišta Yale.

je za člana utjecajnoga Međunarodnog kongresa o brodskim i pomorskim konstrukcijama. Splićanina iz Pariza Šimu Malenicu hvale i zbog fantastične suradnje s Fakultetom strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu gdje kao savjetnik sudjeluje u nastavi na poslijediplomskome studiju. Bio je angažiran na europskim TEMPUS projektima *Numerical Simulation Curricula* (NUSIC) i *Advanced Ship Design for Pollution Prevention* (ASDEPP). Bitno je pridonio razvoju šest mladih hrvatskih znanstvenika organiziranjem i vođenjem njihova usavršavanja u *Bureau Veritasu* u Parizu kao pripremi za izradu doktorata, ističu u HAZU. U suradnji s hrvatskim znanstvenicima organizirao je nekoliko važnih međunarodnih konferencija u Republici Hrvatskoj. Dobitnik je Nagrade HAZU za područje tehničkih znanosti za 2014. godinu na osnovi objavljenih pionirskih radova o hidroelastičnosti brodskih konstrukcija, koji su trajan doprinos razvoju brodograđevne znanosti.

NENAD ŠESTAN - AMERIČKA ZVIJEZDA NEUROZNANOSTI

Američka zvijezda neuroznanosti Nenad Šestan (46), rodom iz Zemunika Donjeg pokraj Zadra, nakon završetka Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1995., obranio je disertaciju iz područja neurobiologije kod istraživača planetarne slave i najcitiranijega živućega hrvatskog znanstvenika Paška Rakića na glasovitome američkom Sveučilištu Yale godine 1999. I jedan i drugi požrtvovno surađuju s hrvatskom akademskom zajednicom. Znanstvenu i pedagošku karijeru nastavio je Šestan na Yaleu. Istraživački interes kreće mu se unutar područja razvojne neuroznanosti, neurogenomike i poremećaja razvoja ljudskoga mozga. Aktualni je redoviti profesor na odjelima za neuroznanost, genetiku, psihijatriju i komparativnu medicinu te u Zavodu za razvoj djeteta Sveučilišta Yale. Šestan je član Kavli instituta za neuroznanost i gostujući profesor na Medicinskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Objavio je više od 70 radova u uglednim svjetskim časopisima i poglavlja u knjigama s više od 6.000 citata u WoS-u (h-indeks = 32). Više od dva desetljeća član je međunarodnoga Društva za neuroznanost. Hvale ga kao izvrsnog voditelja niza institucijskih konzorcija pod pokroviteljstvom Nacionalnih instituta za zdravstvo Sjedinjenih Američkih Država/National Institutes of Health (NIH). Voditelj je također i pojedinih projekata pod pokroviteljstvom NIH-a, Simons fondacije i Kavli instituta za neuroznanost. Nositelj je mnogobrojnih međunarodnih nagrada i priznanja u području neuroznanosti i psihijatrije, među kojima su *Krieg Cortical Discoverer*, *McDonnell Scholar*, *NARSAD Distinguished Investigator*, *Krieg Cortical Kudos* i *NARSAD Young Investigator* – iako mu je pri srcu najviše ostala studentska Rektorova nagrada ratnih devedesetih u domovini. Šestanov desetljetni doprinos u istraživanju normalnoga i poremećenoga razvoja mozga ostavio je trajni trag u svjetskoj znanosti, založivši se pri tome za razvoj istraživanja i usavršavanje novih znanstvenika u području neuroznanosti u Hrvatskoj – što će odsad osnažiti i njegovo dopisno članstvo u HAZU. ■

Ekspert brodogradnje Šime Malenica (Francuska) u zadnjem redu prima priznanje u HAZU

Dopisni članovi HAZU-a iz dijaspore

Među dopisnim članovima HAZU-a iz dijaspore, uz ovu četvoricu novih, već su godinama potvrđeni mlađi i stariji velikani svjetske znanosti i umjetnosti kao što su Ivo Baća, najmlađi među njima molekularni biolog Nenad Ban (50), Nikola Benčić, Nenad Bićanić, Predrag Cvitanović, Matko Čikeš, Mirjan Damaška, Ivan Damjanov, Danijel Denegri, László Forró, Vatroslav Grubišić, Hedvig Hricak, Zvonimir Janko, Nikola Jović, Mirjana Jović-Randić, Milko Kelemen, Zvonimir Krajcer, Stjepan Krasić, Franjo Krmpotić, Krešimir Krnjević, Stanko Lasić, Hrvoje Lorković, Stjepan Marčelja, Josip Matešić, Egon Matijević, Luka Milas, najstariji povratnik iz Berlina operni prvak Tomislav Neralić (99), Miroslav Radman, Paško Rakić, Milan Randić, Zdenko Rengel, Joseph Schlessinger, Marko Turina, Krešimir Veselić, Mladen Vranić, Stanimir Vuk-Pavlović i drugi.

ENG **The Croatian Academy of Sciences and Arts has eleven new full members. Top researchers in the Croatian diaspora communities Mirko Dikšić, Vinko Grubišić, Šime Malenica and Nenad Šestan have been awarded corresponding member status.**

Zahvalnica HMI-ja za jubilarni festival

Prije festivala slavljena je Služba riječi, koju je predvodio stalni đakon u Hrvatskoj katoličkoj misiji Giessen Mato Valjan. Na festivalu je nastupilo devetnaest folklornih skupina odraslih

Folklorno društvo Ruža iz Filderstadta izvode plesove iz Hercegovine

Tekst/foto: **Adolf Polegubić**

Tradicionalni 25. hrvatski folklorni festival održan je u subotu 23. travnja u Kulturnom i sportskom centru "Martinsee" u Heusenstammu pokraj Offenbacha na Majni, u organizaciji Hrvatskoga dušobrižničkog ureda iz Frankfurta na Majni. Na festivalu je nastupilo devetnaest folklornih skupina odraslih iz hrvatskih katoličkih misija (HKM), župa (HKŽ) i zajednica (HKZ) iz Njemačke. Prije festivala slavljena je Služba riječi koju je predvodio stalni đakon u Hrvatskoj katoličkoj misiji Giessen Mato Valjan.

U prigodnoj duhovnoj riječi đakon Valjan rekao je okupljenim folklorašima: "Okupljajući se oko hrvatskih katoličkih misija koje u svome središtu slave euharistiju, ali njeguju i hrvatsku tradiciju i folklor, vi se opremate i onom drugom komplementarnom odrednicom: specifičnom, narodnosnom, zavičajnom. Želim vam da vas globalno svjetlo Isusa Krista i dalje grije i prožima, daruje vam radost i snagu, ali da vam i njegovanje tradicije svijetli jakom svjetlošću zavičajne lanterne kako biste sačuvali svoj ljudski i kršćanski identitet i ostali svoji u globalnome svijetu: vjernici katolici i ponosni članovi hrvatskoga naroda, prijatelji svih ljudi i pronositelji Kristova svjetla - vjernici Hrvati i svjedoci vječnog svjetla, Krista Gospodina." U Službi riječi pjesmom i molitvom sudjelovala je skupina mladih iz HKŽ Frankfurt i HKM Offenbach uz pratnju na keyboar-

U prosudbenoj komisiji bili su ugledni istraživač hrvatskoga folklora i stručni savjetnik Međunarodne smotre folklora u Zagrebu prof. Vidoslav Bagur, rukovoditeljica Odjela za kulturu HMI-ja prof. Srebrenka Šeravić i stručna voditeljica prema kriterijima Hrvatskoga društva folklornih voditelja i koreografa iz Zagreba Iva Cvetko.

Predstavnicima svih grupa podijeljene su medalje za sudjelovanje na jubilarnom 25. Festivalu

du Ivana i Tomislava Orlovića, a sve pod vodstvom pastoralnoga referenta u HKM Offenbach Zvonka Orlovića.

PJESMOM I PLESOM KROZ HRVATSKE KRAJEVE

Nakon Službe riječi pozdravljena je domovina himnom "Lijepa Naša" uz pratnju tamburaške skupne "Crveno lišće". Zatim su pozdravne riječi uputili generalni konzul Generalnoga konzulata RH u Frankfurtu Vladimir Duvnjak, vicekonzul Generalnoga konzulata BiH u Frankfurtu Dragan Bagarić i gradonačelnik Heusenstamma Halil Öztas. Svi su oni izrazili radost tolikim brojem mladih na festivalu te su sudionicima poželjeli puno uspjeha. Na festivalu su bili i slovenski istraživač Roman Leljak, koji je otkrio najstrašnije stratište Hrvata – Hudu jamu, i prof. dr. Josip Jurčević, član Komisije Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije BiH za hrvatski martirologij te autor mnogobrojnih knjiga o hrvatskim žrtvama.

Festival je uz riječ srdačne dobrodošlice svima okupljenima u ime organizatora otvorio delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivica Komadina. Na festivalu je bilo više svećenika, koji su došli u pratnji svojih skupina, kao i pastoralnih suradnica i suradnika - redovnica i laika, voditeljica i voditelja skupina te roditelja i drugih ljubitelja hrvatske folklorne baštine. U prosudbenoj komisiji bili su ugledni istraživač hrvatskoga folklora i stručni savjetnik Međunarodne smotre folklora u Zagrebu prof. Vidoslav Bagur, rukovoditeljica Odjela za kulturu Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba prof. Srebrenka Šeravić i stručna voditeljica prema kriterijima Hrvatskoga društva folklornih voditelja i koreografa iz Zagreba Iva Cvetko.

Članovi folklornih skupina pjesmom i plesom povele su okupljene hrvatskim krajevima u kojima se njeguje bogatstvo hrvatske tradicijske kulture.

Tri ljepotice u bizovačkoj narodnoj nošnji iz Folklorne skupine Krešimir iz Bad Cannstatta

Folklorne skupine i njihov program

Folklorna skupina HKŽ Frankfurt izvela je pjesme i plesove Banovine - "Čijam, čijam perje". Folklorna skupina HKM Offenbach na Majni izvela je "Primoštensko kolo". Folklorna skupina HKŽ Main-Taunus/Hochtaunus izvela je pjesme i plesove hrvatske Posavine. Folklorna skupina HKM Duisburg izvela je ličko kolo - "Aj' u kolo, jedno do drugoga". Folklorna skupina HKZ Reutlingen izvela je plesove i običaje Baranje. Folklorna skupina HKZ Filderstadt izvela je pjesme i plesove Hercegovine - "Sitan kamen do kamena". Folklorna skupina HKM Essen izvela je pjesme i plesove hrvatske Posavine - "I ja jesam posavačko dijete". Folklorna skupina HKM Nürnberg izvela je pjesme i plesove Baranje. Folklorna skupina HKZ Esslingen izevala je pjesme i plesove Hrvata Bunjeaca - "Kolo na Dove". Folklorna skupina HKM Gelsenkirchen izvela je plesove i pjesme Moslavine - "Igram, pjevam, do zore". Folklorna skupina HKM Wiesbaden izvela je pjesme i plesovi Slavonije. Folklorna skupina HKM Hannover izvela je pjesme i plesove Bilogore - "Ajte cure u kolo igrati". Folklorna skupina HKM Wuppertal izvela je pokladni običaj iz Baranjskoga Petrova Sela - "Petaračke lipe buše". Folklorna skupina HKŽ München izvela je pjesme i plesove brodske Posavine - "Savo vodo, pozdravi mi dragog". Folklorna skupina HKM Berlin izvela je pjesme i plesove Hercegovine. Folklorna skupina HKM Darmstadt izvela je pjesme i plesove Slavonije. Folklorna skupina HKM Mannheim-Mosbach izvela je pjesme i plesove Bilogore - "Zasp'o Janko pod jablanom". Folklorna skupina HKZ Stuttgart-Bad Cannstatt izvela je pjesme i plesove iz Bizovca - "Širite se, široki rukavi" te folklorna skupina HKM Mainz pjesme i plesove Međimurja - "Međimurska pisana nedelja".

Srebrenka Šeravić prigodom jubilarnog festivala uručuje priznanje Hrvatske matice iseljenika vlč. Ivici Komadini, delegatu za hrvatsku pastvu u Njemačkoj

Na festivalu je nastupilo devetnaest folklornih skupina odraslih iz hrvatskih katoličkih misija, župa i zajednica iz Njemačke. Prije festivala slavljena je Služba riječi koju je predvodio stalni đakon u Hrvatskoj katoličkoj misiji Giessen Mato Valjan.

Sviračice na tradicijskim glazbalima iz FA Adria iz Duisburga

MEDALJE PREDSTAVNICIMA SKUPINA

Na kraju je prigodnu riječ uputio delegat vlč. Komadina, koji je zahvalio svim sudionicima i okupljenima, kao i obitelji Vuko na gostoprimstvu. Zatim su članice prosudbene komisije prof. Srebrenka Šeravić i Iva Cvetko uručile zlatne medalje predstavnicima skupina. Delegat vlč. Komadina uručio je članovima prosudbenog vijeća i voditeljici programa Kristini Kovačević prigodni dar.

Prof. Šeravić predala je delegatu vlč. Komadini zahvalnicu, koju je Hrvatska matica iseljenika uputila Hrvatskome dušobrižničkom uredu u Frankfurtu u povodu organizacije 25 hrvatskih folklornih festivala u Njemačkoj. Nakon festivala članovi prosudbene komisije uputili su voditeljima folklornih skupina stručnu riječ vezano uz nastup njihove skupine.

U glazbenome programu nastupili su tamburaški sastavi iz HKM i HKZ u Njemačkoj. ■

ENG **The 25th incarnation of the traditional Croatian Folklore Festival was staged on the 23rd of April at the Martinsee culture and sports centre in Heusenstamm near Offenbach am Main. The event was organised by the Croatian Pastoral Office in Frankfurt am Main.**

ISELJENIČKA VIJEST

ROĐENDAN HRVATSKE AKADEMIJE AMERIKE

SAD - Hrvatska akademija Amerike/ *The Croatian Academy Of America* (HAA/CAA) ovih dana bilježi 63. obljetnicu uspješnog djelovanja. Akademija je utemeljena na vrhuncu prošlostoljetne hladnoratovske podjele svijeta za proučavanje hrvatske literature, kulture i povijesti u Sjevernoj Americi sa sjedištem u New Yorku, 19. travnja 1953. HAA u 21. stoljeću razvija jedan od najuglednijih periodičnika u iseljeništvu - *Journal of Croatian Studies*, koji obiluje znanstvenim radovima iz hrvatske kulture, povijesti, književnosti, likovne i glazbene umjetnosti, sociologije, filozofije, teologije, etnologije, kao i ekonomije. HAA počinje djelovati na poticaj profesora sociologije Clementa S. Mihanovića (1913. - 1998.) koji je predavao na *St. Louis Universityju* i profesora povijesti Waltera J. Reevea (1915. - 1958.) s *Fordham University School of Education* te našega egzilantskoga pjesničkog klasika Antuna Nizetea (1913. - 2000.).

Aktualno vodstvo Akademije čine predsjednik John P. Kraljic; potpredsjednik Michael Young; tajnik Mladen Lolich i rizničarka Emily Erceg. U Nadzornome odboru HAA djeluju dr. sc. Maria Tuskan i Suzanne Grimm. Članovi sadašnjega Izvršnog odbora su: dr. sc. Aida Vidan (Cambridge, Massachusetts), dr. sc. Zlatko Bacic (West Windsor, New Jersey), Denis Butkovic (Morganville, New Jersey), dr. sc. Ante Cuvalo (Ljubuški, Bosna i Hercegovina), dr. sc. Marija Dalbello (New Brunswick, New Jersey), dr. sc. Mia Mestrovic Deyrup (Glen Rock, New Jersey), dr. Vinko Grubišić (Kitchener, Ontario, Kanada), dr. Jerome Jareb (Charlottesville, Virginia), Vesna Jureško Herman (Westport, Connecticut), Mladen Lolich (Hicksville, New York), Vedran Joseph Nazor (Riverdale, NY), Anne Pavlich (Bethesda, Maryland), dr. sc. Maria Kroeker-Tuskan (Cincinnati, Ohio) i Lillian Zakarija (Chicago, Illinois). (*Vesna Kukavica*)

Prvi cjeloviti prijevod Biblije na jezik gradišćanskih Hrvata

"Gradišćanski Hrvati uvijek su dobrodošli u HAZU i naša je dužnost i misija pomoći vam da sačuvate svoj hrvatski identitet i kulturu", rekao je akademik Kusić

Tekst/foto: **Hina**

Promotori: Vlč. Branko Kornfeind, dr. Stanko Horvath i dr. Mario Cifrak

U povodu tradicionalne manifestacije Noć knjige 2016., u Knjižnici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) u Zagrebu javnosti je predstavljena Biblija na gradišćanskohrvatskome jeziku, koju je preveo i u vlastitoj nakladi 2014. objavio svećenik Štefan Geošić. Riječ je o prvome cjelovitom prijevodu Biblije ("Svetoga pisma staroga i novoga Teštamenta") na jezik gradišćanskih Hrvata, koji obuhvaća pet svezaka na ukupno 3.800 stranica, izvijestio je Marijan Lipovac iz Ureda za odnose s javnošću i medije HAZU-a.

Govoreći na promociji predsjednik HAZU-a, akademik Zvonko Kusić, podsjetio je da se Noć knjige održava u spomen na dvojicu velikana svjetske književnosti, Williama Shakespearea i Miguela de Cervantesa kojima je 23. travnja 400. obljetnica smrti. Podsjetio je kako se ove godine slavi i 100. obljetnica od prvog objavljivanja Priča iz davnine Ivane Brlić-Mažuranić, prve žene članice Akademije te da je 22. travnja 1501. Marko Martulić dovršio svoj ep Juditu.

"Danas u Hrvatskoj imamo sporove oko toga koliko je Judita razumljiva za čitanje. Mislim da bi gradišćanski Hrvati bolje razumjeli Juditu jer to je njihov jezik", naglasio je akademik Kusić. Gradišćanskim Hrvatima čestitao je što su imali snage sačuvati svoj hrvatski identitet.

"Danas u Hrvatskoj imamo sporove oko toga koliko je Judita razumljiva za čitanje. Mislim da bi gradišćanski Hrvati bolje razumjeli Juditu jer to je njihov jezik."

Geošićev prijevod Biblije nazvao je velikim pothvatom i istaknuo važnu ulogu koju je svećenstvo imalo u očuvanju identiteta gradišćanskih Hrvata, kao što je bio slučaj i u Hrvatskoj gdje je Katolička crkva bila, uz Akademiju, najveći čuvar hrvatskoga identiteta. "Gradišćanski Hrvati uvijek su dobrodošli u HAZU i naša je dužnost i misija pomoći vam da sačuvate svoj hrvatski identitet i kulturu", zaključio je akademik Kusić.

O životu i radu Štefana Geošića govorio je župnik iz Čajte u Gradišću Branko Kornfeind, rekavši da su gradišćanski Hrvati već imali prijevod Novoga zavjeta te je Geošić prije 20-ak godina započeo prevoditi i Stari zavjet te preradio prijevod Novoga zavjeta. Prijevode je radio prema izvornome tekstu na hebrejskom i grčkom, a koristio je i latinski prijevod te prijevod na standardni hrvatski jezik.

Dr. Mario Cifrak, profesor s Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, govorio je o dosadašnjim prijevodima Biblija na hrvatski, a predsjednik Hrvatskoga kulturnog društva u Gradišću dr. Stanko Horvath pročitao je tekst dopisnoga člana HAZU-a dr. Nikole Benčića o lekcionarima gradišćanskih Hrvata s povijesno-kulturološkoga gledišta. Benčić je poručio da je prijevod Biblije na gradišćanskohrvatski jedino takvo djelo među Hrvatima u dijaspori.

Na promociji je prikazana i snimka s kazivanjem prevoditelja Štefana Geošića koji zbog bolesti nije mogao biti nazočan na promociji, a nastupio je i vokalni kvartet iz Gradišća pod ravnanjem Štefana Zvonarića.

Štefan Geošić rođen je 1927. u gradišćanskohrvatskome Petrovu Selu (Szentpéterfa) nedaleko od grada Sambotela (Szombathely) u zapadnoj Mađarskoj. Studirao je biblijske znanosti u Rimu i Jeruzalemu. Od 1958. do 2007. bio je župnik u Klimpuhu u Gradišću. ■

ENG **Book Night was the occasion for the presentation at the Croatian Academy of Sciences and Arts in Zagreb of a Gradišće Croat dialect translation of the Bible, translated and published by the priest Štefan Geošić.**

Posebnost 2016. godine za Hrvate u Padovi, Hrvatskoj i svijetu

Hrvati u Padovi i Venetu smatraju sv. Leopolda svojim zaštitnikom i s ponosom se okupljaju na njegov blagdan već deset godina prigodom kojih se dogodila vrlo prijateljska, gotovo bratska bliskost Hrvata i Talijana

Predstavnici Republike Hrvatske Zvonko Milas, Dubravka Severinski, Damir Grubiša i Filip Vućak s organizatorima Susreta

Tekst: **Ana Bedrina, Maja Mozara**
Foto: **Željko Tutnjević**

Godina 2016. bit će posebno zabilježena u povijesti Hrvatske zajednice u Venetu jer je to deseta jubilarna obljetnica susretanja Hrvata u Padovi. Međutim, još značajnija su neočekivana slavlja uz sv. Leopolda Bogdana Mandića nakon što ga je papa Franjo, uz Padra Pija, proglasio zagovornikom Godine milosrđa.

Hrvati u Padovi i Venetu smatraju sv. Leopolda svojim zaštitnikom i s ponosom se okupljaju na njegov blagdan već deset godina, a hodočasnici ga posjećuju desetljećima. U tom okupljanju Hrvata u Svetištu sv. Leopolda dogodila se tijekom proteklih desetak godina vrlo prijateljska, gotovo bratska bliskost Hrvata i Talijana. Tome je značajno pridonio svojom pažnjom i gostoljubivošću rektor kapucinskoga Svetišta fra Flaviano Giovanni Gusella koji je veliki štovatelj sv. Leopolda zajedno sa svojim padovanskim vjernicima.

150. OBLJETNICA ROĐENJA SV. LEOPOLDA

Glavna proslava prigodom 150. obljetnice rođenja sv. Leopolda Mandića započela je u četvrtak 12. svibnja kada su padovanski kapucini odlučili dati čast vođenja cijelog slavlja Hrvatima, narodu iz kojeg je potekao i slavljenik. Počasni gost i predvoditelj slavlja bio je kardinal Josip Bozanić s mnogobrojnim hrvatskim hodočasnicima.

- Izrazito sam sretan što sam danas ovdje s vama. Danas sam i ja hodočasnik svetome Leopoldu Bogdanu Mandiću - rekao je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić predvodeći euharistijsko slavlje u Svetištu sv. Leopolda Bogdana Mandića u Padovi. U koncelebraciji slavlja i kao zahvala za boravak njegovih zemnih ostataka u Zagrebu, od 13. do 18. travnja ove godine, bili su rektor Svetišta fra Flaviano Giovanni Gusella, provincijal Venetske kapucinske provincije fra Roberto Genuin, provincijal Hrvatske kapucinske provincije fra Jure Šarčević, gvardijan samostana svetoga Leopolda u Dubravi fra Juro Šimić, oko 30 kapucina te bogoslovi, među kojima i hrvatski bogoslovi iz Milana. Nazočni su bili mnogobrojni članovi Hrvatske zajednice u Venetu u hrvatskim narodnim nošnjama i oko 400 hodočasnika iz Hrvatske.

Kardinal je u svome govoru podsjetio na životni put svetoga Leopolda Bogdana Mandića, koji je iz ljubavi prema Padovi i njegovim stanovnicima, poslušan svojim redovničkim poglavarima, odustao od svoga misionarskog sna da obavlja ekumenski apostolat na istoku

Na susretu je predstavljen novi CD fra Šimuna Šite Ćorića i dvojezična pjesma "Sveti Leopolde naš – Santo, santo Leopoldo" koji je ujedno bio prigodni dar Hrvatske zajednice u Venetu svim uzvanicima.

Pjevanu Sv. Misu na hrvatskom jeziku predvodio je fra Jakov Rafael Romić

Sofija Cingula, mezosopranistica s članovima Vokalnog ansambla Muzičke akademije iz Pule

Europe. Velika snaga svetoga Leopolda nalazila se u Bogu i u njegovoj čvrstoj vjeri u njega – napomenuo je kardinal.

Uza završni blagoslov kardinal je predvodio molitvu ispred groba svetoga Leopolda. Tada je blagoslovio ulje, koje su ove godine iznimno s Hrvatskom zajednicom iz Veneta prinijeli hrvatski hodočasnici iz Dubrave. Ulje iz Hrvatske koristit će se za zavjetnu svijeću koja će cijele godine gorjeti pokraj groba svetoga Leopolda u Padovi.

BOGAT KULTURNO-UMJETNIČKI I DUHOVNI PROGRAM

Drugi dio slavlja uslijedio je za vikend 14. i 15. svibnja kad se već tradicionalno održava Susret Hrvata uz blagdan sv. Leopolda Mandića. Ove godine to je bio jubilarni deseti susret uz bogat kulturno-umjetnički i duhovni program.

Ovogodišnji svečani Susret Hrvata u Padovi podržala je i predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović u svojstvu svoga izaslanika Zvonka Milasa, predstojnika Državnoga ureda za Hrvate izvan RH. Susretu su uz predstojnika Milasa te mnogobrojne Hrvate s cijelog područja Italije nazočili i veleposlanik RH u Rimu Damir Grubiša, generalna konzulica u Trstu Nevenka Grdinić, bivši veleposlanik u Vatikanu Filip Vučak, viša savjetnica iz Državnoga ureda za Hrvate izvan RH Dubravka Severinski, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Marin Knezović, voditeljica HMI-jeve podružnice Dubrovnik Maja Mozara, članica Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH kao predstavnica hrvatske manjine iz Molisea Antonella D'Antuono, Matteo Tudor - Udruga Lesina (Hvar) i predsjednik Saveza hrvatskih zajednica Italije Damir Murković.

U subotu, 14. svibnja, u crkvi sv. Leopolda Mandića održan je koncert klasične glazbe Vokalnog ansambla Muzičke akademije Sveučilišta "Jurja Dobrile" iz Pule, pod umjetničkim vodstvom Sofije Cingule, poznate mezzosopranistice. Za ovogodišnji jubilarni susret predstavljen je novi CD fra Šimuna Šite Ćorića i dvojezična hrvatsko-talijanska pjesma "Sveti Leopolde naš – Santo, santo Leopoldo" koja je ujedno bila prigodni dar Hrvatske zajednice u Venetu svim gostima i časnim uzvanicima.

SASTANAK S HRVATIMA U VENETU

U nedjelju, 15. svibnja, predstojnik Milas održao je kraći sastanak s vodstvom Hrvatske zajednice u Venetu, a tom prigodom predsjednica Desanka Madunić i bivša predsjednica Dubravka Čolak ukratko su ga izvijestile o radu Zajednice te namjerama koje Zajednica želi ostvariti u budućnosti. Predstojnik Milas izrazio je svoje zadovoljstvo radom i predanošću s kojom Hrvati u Venetu rade na očuvanju i promociji hrvatske kulture i hrvatskoga identiteta na području na kojem žive.

Program je nastavljen u svetištu sv. Leopolda Mandića predavanjem fra Jakova Rafaela Romića na temu "Život i žrtva bl. Alojzija Stepinca". U drugome dijelu u predavanje se uključio Filip Vučak, donedavni veleposlanik RH u Vatikanu, davši objašnjenje odgađanja kanonizacije blaženog Alojzija Stepinca. Maja Mozara predstavila je knjigu "Providnosti ususret" autora Vinka Rožića. - Djelo poput knjige je uvijek dobar poticaj za susret, to više kad je, kao što je "Providnosti ususret", tematski usko vezano uz našega sv. Leopolda, čovjeka i brata kojeg je Božja providnost dala čovječanstvu kao svijetli primjer milosrđa i svetosti – rekla je Maja Mozara predstavljajući Ro-

Filip Vučak, Maja Mozara i fra Rafael Romić

Dubravka Severinski, Maja Mozara, Zvonko Milas i Ana Bedrina

Ispred Svetišta sv. Leopolda

žićevu knjigu u kojoj je petnaest poticajnih priča nadahnutih svečevim životom i poslanjem te obogaćenih ilustracijama Ivane Jovanović-Trostmann.

MISA NA HRVATSKOME JEZIKU

Nakon toga u crkvi je uslijedila svečana pjevana misa na hrvatskome jeziku, koju je predvodio fra Jakov Romić uz glazbenu pratnju Vokalnog ansambla Muzičke akademije Sveučilišta "Jurja Dobrile" pod vodstvom profesorice Sofije Cingule.

Nakon završetka mise prisutnima se obratio predstojnik Zvonko Milas naglasivši uz ostalo kako mu je posebna čast što kao izaslanik predsjednice Grabar-Kitarović može pozdraviti sve prisutne Hrvate na ovome jubilarnom 10. skupu Hrvata u Italiji.

Program su organizirale Hrvatska zajednica u Venetu i dubrovačka podružnica Hrvatske matice iseljenika, uz potporu gospođe Ane Bedrine iz Kluba hrvatskih povratnika iz iseljeništva "Krasna zemljo" iz Pule. Pokrovitelji ovoga najvećeg okupljanja Hrvata u Italiji bili su: Veleposlanstvo RH u Rimu, Hrvatska matica iseljenika, Sveučilište "Juraj Dobrila" iz Pule te Porečka i Pulska biskupija. ■

ENG **2016 will be remembered as particularly significant in the history of the Croatian community in the Veneto region in neighbouring Italy as the tenth jubilee gathering of Croatians in Padua. Even more significant is the celebration of St Leopold Bogdan Mandić after the Catholic pontiff Francis declared him an advocate of his Year of Mercy.**

ISELJENIČKA VIJEST

PRVI JAVNI SKUP LIVANJSKE ZAJEDNICE FRANKFURT

NJEMAČKA - Nakon uspješne registracije pri Općinskome sudu u Frankfurtu, Livanjska zajednica Frankfurt organizirala je nedavno, pod šatorom ispred Diva Bara u Frankfurtu, svoj prvi javni skup.

Otvarajući skup, predsjednik Livanjske zajednice Frankfurt Pavo Badrov u svome pozdravnom govoru istaknuo je kako u Frankfurtu živi velika livanjska zajednica s više od pet tisuća Livnjaka. Među pozdravljenim uzvanicima bili su i konzuli iz Generalnoga konzulata RH te BiH u Frankfurtu Tihomir Kujundžić i Dragan Bagarić, predsjednik Hrvatskoga svjetskog kongresa Njemačke Franjo Akmadža, predsjednik Livanjske zajednice iz Züricha Jozo Dalić, kao i voditelji hrvatskih katoličkih misija iz Frankfurta i Hanaua fra Željko Ćurković i fra Ivan Kovačević. Badrov je pozvao sve Livanjke i Livnjake da se učlane u novoosnovanu Zajednicu i pomognu u njezinu radu. A njezin rad će se, kako je rekao, uglavnom temeljiti na pomoći potrebitima u Livnu i livanjskome kraju.

- Nastojat ćemo svojim prikupljenim donacijama pomoći livanjskoj bolnici, sportskim klubovima u Livnu i livanjskome kraju, livanjskim studentima, kulturnim i drugim ustanovama. Nastojat ćemo pomoći svima kojima bude potrebna naša pomoć - rekao je Badrov naglasivši kako pritom neće pomagati samo Hrvatima, već svima drugima bez obzira na vjeru i narodnost. Badrov je istaknuo kako će Livanjska zajednica Frankfurt organizirati različite humanitarne priredbe, sportske turnire i kulturne programe, među kojima i Livanjsku večer, od čega će prikupljeni prihodi biti namijenjeni potrebitima. Također, rekao je, pomagat će i ljudima koji su tek došli u Njemačku i kojima je potrebna pomoć dok se ne snađu.

Među posjetiteljima prvoga skupa Livnjaka u Frankfurtu bio je i predsjednik Vijeća stranaca grada Frankfurta Jumas Medoff, kao i mnogobrojni poznati Livnjaci koji su na čelnim mjestima sportskih i kulturnih udruga poput Ive Duvnjaka, predsjednika FC Croatije Frankfurt i Ivke Bošković, predsjednice Hrvatsko-njemačkoga kulturnog društva u Neu Isenburgu. (*izvor: Fenix*)

Vrsni stručnjak, plesni pedagog i koreograf

Najveći uspjeh u svome umjetničkom i pedagoškom radu Andrija Ivančan postiže upravo sa Zagrebačkim folklornim ansamblom, postavivši na scenu cijeli niz izvanrednih koreografija inspiriranih izvornim folklornim sadržajima

HMI cijeni dosadašnju iznimno uspješnu suradnju Andrije Ivančana i u drugim njezinim programima, posebice u umjetničkoj i autorskoj pripremi i realizaciji velikih scenskih projekata vezanih uz hrvatsku tradicijsku kulturu.

Tekst: **Srebrenka Šeravić**

Prof. Andrija Ivančan, diplomirani etnolog i polonist, dugogodišnji suradnik Hrvatske matice iseljenika i stručni voditelj tradicionalne Matičine Ljetne i Zimske škole hrvatskoga folklora, novi je umjetnički voditelj ansambla plesova i pjesama Hrvatske LADO.

Andrija Ivančan folklorom se počeo baviti 1983. godine postavši članom FA "Joža Vlahović" (današnjega Zagrebačkoga folklornog ansambla dr. Ivana Ivančana). Već 1989. godine postaje umjetnički voditelj ovog ansambla. Od 1990. do 1994. godine zaposlen je kao član Ansambla "Lado", a od 1994. godine postaje prvi umjetnik u području folklorne koreografije kojemu je odobren status slobodnoga umjetnika. Andrija Ivančan jedini je hrvatski službeni instruktor za hrvatske narodne plesove pri *Council International of Folklore Festival* (C.I.O.F.F.), službeni izbornik za odabir dječjih i odraslih grupa državne Smotre Hrvatskoga sabora kulture i voditelj raznih županijskih seminara ove institucije.

Od 1994. godine redoviti je predavač na Hrvatskoj školi folklora HMI-ja, gdje je kao vrsni akademski obrazovani stručnjak te plesni pedagog i koreograf s istaknutim umjetničkim osjećajem za scensku prezentaciju hrvatskoga folklora stekao izniman ugled među polaznicima i kolegama predavačima. Godine 2001. Andrija Ivančan postaje stručni voditelj Hrvatske škole folklora, predlaže četverogodišnji nastavni program kojim su obuhvaćene sve četiri hrvatske plesne zone i odgovarajući kolegiji iz područja teorije, zatim okuplja najkvalitetnije suradnike i od tada do danas nižu se uspjesi ovoga iznimno važnoga Matičina programa.

Najveći uspjeh u svome umjetničkom i pedagoškom radu Andrija Ivančan postiže upravo sa Zagrebačkim folklornim ansamblom, postavivši na scenu cijeli niz izvanrednih koreografija inspiriranih izvornim folklornim sadržajima. Zajedno sa Zagrebačkim folklornim ansamblom gostuje na najuglednijim svjetskim scenama i festivalima i osvaja mnogobrojne nagrade. Koreografije Andrije Ivančana danas izvode mnoga folklorna društva diljem Hrvatske te folklorne skupine u hrvatskome iseljeništvu, na svim kontinentima.

Hrvatska matica iseljenika cijeni dosadašnju iznimno uspješnu suradnju Andrije Ivančana i u drugim njezinim programima, posebice u umjetničkoj i autorskoj pripremi i realizaciji velikih scenskih projekata vezanih uz hrvatsku tradicijsku kulturu. Iz niza programa posebno izdvajamo koncert "Pivaj sine, da Hrvati žive" (Velika dvorana KD "Vatroslav Lisinski, prosinac 2012.) posvećen tradicijama Hrvata koji žive izvan RH, koji je premijerno izveo Zagrebački folklorni ansambl dr. Ivana Ivančana. Iznimna je umjetnička zasluga Andrije Ivančana i u pripremi i realizaciji svečanoga "Koncerta dobrodošlice" koji je u velikoj dvorani KD "Vatroslav Lisinski" održan u srpnju 2013. godine u povodu održavanja Festivala folklornih grupa Hrvatske bratske zajednice iz SAD-a i Kanade. ■

ENG **Professor Andrija Ivančan, a graduate of ethnology and Polish studies, a long tome collaborator of the Croatian Heritage Foundation and the expert head of our traditional Summer and Winter Schools of Croatian Folklore, has been appointed to the post of artistic director of the LADO Croatian dance and music ensemble.**

Pozivamo Vas na tradicionalne ljetne projekte Hrvatske matice iseljenika

ECO HERITAGE TASK FORCE

U ŠIBENIKU od 24. 7. do 13. 8.

Prijavite se na ekološko-volonterski projekt Hrvatske matice iseljenika EHTF.
Grad Šibenik prepoznao je vrijednost projekta **ECO HERITAGE TASK FORCE** i prihvatio ulogu domaćina mladima hrvatskog podrijetla koji dolaze iz čitavog svijeta dragovoljno raditi na očuvanju hrvatske prirodne i kulturne baštine.
Projekt je u ovih dvadesetak godina realiziran gotovo u svim krajevima Hrvatske (više o samom projektu EHTF na našim web stranicama).
Smještaj je osiguran u studentskome domu, a radit će se na obnovi i uređenju starih tvrđava i okoliša.
Planiramo izlete vikendom, tečaj hrvatskoga jezika, dramsko-filmsku i medijsku internetsku radionicu u poslijepodnevnim satima te još mnoštvo zanimljivih sadržaja u ova tri tjedna boravka i rada. Plaća se samo put do Zagreba, a sve drugo je u organizaciji HMI-ja.
Zauzvrat mladi dragovoljno rade nekoliko sati dnevno na poslovima koje isplanira domaćin. Upoznat će taj kraj, družiti se i upoznavati međusobno, ali i s mladima Šibenika. Vjerujemo da će i ove godine sudionici doći iz najmanje 15 zemalja.
Prijaviti se mogu mladi iz čitavoga svijeta, stariji od 18 godina, do kraja lipnja.

STVARANJE KAZALIŠTA

Prijavite se na seminar STVARANJE KAZALIŠTA koji će se održati **od 2. do 10. srpnja** na Školjiću pokraj Zadra (otok Galovac).
Seminar je namijenjen zaljubljenicima u kazalište, voditeljima i sudionicima kazališnih amaterskih grupa koje djeluju izvan Hrvatske ili se planiraju osnovati.
Steknite novo znanje uz veselo druženje i rad. Ostvarite nove kontakte i razmijenite iskustva s kazališnim amaterima iz cijeloga svijeta, pod stručnim vodstvom redateljice i dramske pedagoginje Nine Kleflin. Program je podijeljen u prijepodnevni teoretski dio s audio-vizualnim materijalima i poslijepodnevni praktični dio. Seminar završavamo izvođenjem predstave domaćeg autora, kako bi smo pred lokalnom publikom primijenili usvojeno znanje. Sadržaj programa obogatit će se prigodnim tematskim predavanjima te posjetom Zadru na neku od predstava koje će se prikazivati u sklopu Zadarskog ljeta.
Kazalište će se stvarati na otočiću Galovcu - Školjiću u neposrednoj blizini mjesta Preko na otoku Ugljanu koji se nalazi nasuprot Zadru. Polaznici će biti smješteni u obnovljenome franjevačkom samostanu u dvokrevetnim sobama s kupaonicom.
Hrvatska matica iseljenika pokriva troškove seminara, a polaznici plaćaju samo smještaj (250 kn dan – puni pansion).
Prijave se primaju do 15. lipnja.
Naš moto je - Kazalište je teško osmisliti, ali ga nije teško stvoriti.

Informacije i prijave:
Hrvatska matica iseljenika, Trg Stjepana Radića 3, 10 000 Zagreb, HR-Croatia
www.matis.hr
E-mail adresa voditeljice projekta Nives Antoljak: nives@matis.hr

Vukovar je opet okupio domovinsku i iseljenu Hrvatsku

"Konzervirat ćemo one rane na vodotornju i otvoriti ga ljudima i nadam se da ćemo za nešto više od godinu dana otvoriti toranj javnosti. Sve što radimo, radimo za zajedništvo u budućnosti", rekla je pokroviteljica projekta predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović

Današnje stanje vodotornja

Vodotoranj iz zraka

Tekst: **Uredništvo**
Snimke: **Radionica arhitekture; arhiva HMI-ja**

Nakon što je sredinom siječnja u Vukovaru najavljena obnova vukovarskoga vodotornja, a prema projektu autora iz Radionice arhitekture, počele su pristizati donacije iz domovine i svijeta za obnovu tog simbola hrvatskoga otpora tijekom Domovinskoga rata. Posljednjih tjedana množe se vijesti kako naši iseljenici, što pojedinačno, što organizirano i skupno, šalju tim povodom doznake u Vukovar. U pripremi su mnogobrojni humanitarni koncerti i razne priredbe.

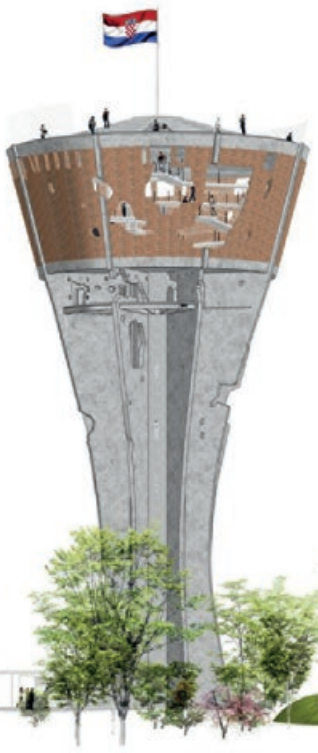
Hrvatska radiotelevizija je svoj rođendan, 90 godina radija i 60 godina televizije, zaokružila velikim donatorskim koncertom organiziranim pod naslovom "Svi za Vukovar - donatorski koncert za vukovarski vodotoranj" 15. svibnja na zagrebačkome Trgu bana Jelačića na kojemu je prikupljeno gotovo 1.200.000 kn za obnovu vodotornja.

Na koncertu su nastupili Jazz orkestar Hrvatske radiotelevizije, Vatra, Tony

"Vodotoranj u Vukovaru odbio se srušiti. Dok su ga pogađale stotine projektila znao je da ne smije pokleknuti. Između eksplozija slušao je kako ga Hrvatska moli da ostane uspravan. Činilo se, dok on stoji, neće ni ona pasti."

Projekt obnove vodotornja Radionice arhitekture

Vodotoranj će se izvana konzervirati, a iznutra će se izgraditi panoramsko dizalo, vidikovac i memorijalna soba. Oko vodotornja će se urediti memorijalni park s dječjim igralištem te amfiteatar s pozornicom i pogledom na Dunav.

"Vodotoranj u Vukovaru odbio se srušiti. Dok su ga pogađale stotine projektila znao je da ne smije pokleknuti. Između eksplozija slušao je kako ga Hrvatska moli da ostane uspravan. Činilo se, dok on stoji, neće ni ona pasti. Uspravljen i pun rana izgledao je kao hrast čije su deblo izudarale munje, a grane lomio vjetar. U nekim drugim krajevima ljudi se poistovjećuju s bambusom. Orkanski vjetar ga povija, a kad utihne, bambus se uspravi i mirno raste dalje. Ali mi nismo iz tih krajeva i ne namjeravamo se promijeniti. Naš znak je ovaj hrast, na ovoj našoj zemlji, prkosan i nesavitljiv. Naš znak je ovaj izranjavani vodotoranj. Zataknuvši trobojnicu na vrh, znao je što slijedi. I ponovno bi to učinio", stoji u natječajnome radu Radionice arhitekture i njezina projektnoga tima koji čine Fani Frković, Sara Jurinčić, Goran Rako i Josip Sabolić.

"Na samome ulazu projektiramo informativni punkt s prodajom ulaznica i suvenira. Iz njega, ostakljeno panoramsko dizalo s vanjske strane vodotornja, one okrenute prema Dunavu i središtu grada, vodi nas gore prema memorijalnoj sobi i vidikovcu. Na mjestu bivšeg 'lonca' za vodu je memorijalna soba. U njoj je ekran na kojem će se 'vrtjeti' dokumentarne snimke iz 1991. godine, na kojima, uz ostalo, vidimo kako neke od granata udaraju u vodotoranj. Neke od njih, a ukupno ih je bilo 640! Sve rupe od pogodaka ostat će otvorene, popravit će se jedino mjesta na kojima je narušena statika ili postoji opasnost da se netko ozlijedi. Svi popravci namjerno će biti vidljivi. S vidikovca, s tribine na krovu, gledat ćemo grad koji se obnavlja i Dunav koji protječe", navode u svome konceptu autori.

Vukovarski gradonačelnik Ivan Penava rekao je: "Kada smo zajedno i vjerujemo u nešto, samo je nebo granica. To smo dokazali 1991. i uopće ne sumnjam da ćemo to dokazati i sada."

HBZ namjerava prikupiti 2,5 milijuna dolara

Hrvatska bratska zajednica iz Pittsburgha pozvala je svoje članove da se uključe u projekt "Vukovarski vodotoranj – simbol hrvatskog zajedništva". Cilj im je prikupiti 2,5 milijuna američkih dolara. "Hrvati izvan domovine sada imaju mogućnost i priliku sudjelovati u obnovi ovog objekta koji će nas podsjećati na patnje i boli grada Vukovara, njegovih građana i hrvatskoga naroda", rekao je Edward W. Pazo, predsjednik HBZ-a te dodao: "Mi dobro znamo od kolike je važnosti prisjetiti se onih koji su se borili za našu slobodu i nezavisnost." Akcija HBZ-a traje do rujna ove godine, a imena svih donatora bit će objavljena u glasilu *Zajedničar*.

Donatorski koncert na Trgu bana Jelačića – na pozornici Massimo Savić

Hrvatska radiotelevizija je svoj rođendan, 90 godina radija i 60 godina televizije, zaokružila velikim donatorskim koncertom na zagrebačkome Trgu bana Jelačića na kojemu je prikupljeno gotovo 1.200.000 kn za obnovu vodotornja.

Cetinski, Ivan Zak, Colonia, Tomislav Bralić i klapa Intrade, Najbolji hrvatski tamburaši, kvartet Gubec, Gabi Novak, Radojka Šverko, Tereza Kesovija, Jacques, Massimo, Vanna, klapa Sveti Juraj Hrvatske ratne mornarice, Ivan Mikulić, ovogodišnja pobjednica HRT-ove emisije The Voice - Najljepši glas Hrvatske Ruža Janjiš, zbor Concordia Discors i Jole.

Donatorsku akciju za obnovu vukovarskoga vodotornja pokrenuo je vukovarski gradonačelnik Ivan Penava, a pokroviteljica akcije je predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović koja je rekla da je pokroviteljstvo prihvatila s posebnim zadovoljstvom. "Konzervirat ćemo one rane na vodotornju i otvoriti ga ljudima i nadam se da ćemo za nešto više od godinu dana otvoriti toranj javnosti. Sve što radimo, radimo za zajedništvo u budućnosti. Vukovar je opet okupio Hrvatsku", poručila je, uz ostalo, predsjednica dodavši kako su građani s kojima je razgovarala dirnuti akcijom i žele donirati i nekoliko puta. "Zovu iz cijele Hrvatske i žele donirati za Vukovar", rekla je predsjednica Republike Kolinda Grabar-Kitarović.

AKTIVIRANI SU I EUROPSKI FONDOVI

Predsjednik Vlade Tihomir Orešković rekao je kako je njemu Vukovar apsolutno u fokusu i da je 40 milijuna kuna u proračunu predviđeno za Vukovar, za obnovu grada i infrastrukture. Aktivirali smo i europske fondove iz kojih ćemo novac uložiti u infrastrukturu, proizvodnju i socijalne potrebe. Imamo nekoliko velikih projekata, među njima i jedan od 350 milijuna kuna za sustav vodoopskrbe i odvodnje, rekao je Orešković. Također je 24 milijuna eura namijenjeno za dva projekta, jedan je uređenje hale tvornice Borovo za inovacijski centar od 10.000 četvornih metara koji će tvrtke moći unajmiti i otvoriti 300 do 400 radnih mjesta.

Vukovarski gradonačelnik Ivan Penava rekao je: "Kada smo zajedno i vjerujemo u nešto, samo je nebo granica. To smo dokazali 1991. i uopće ne sumnjam da ćemo to dokazati i sada. To je poruka ovog projekta i drago mi je da smo okupili cijelu Hrvatsku."

Zagrebački gradonačelnik Milan Bandić zahvalio je svima koji doniraju te podsjetio da je Zagreb u Domovinskome ratu bio logistika za cijelu Hrvatsku. "Ono što je Zagreb učinio za Vukovar malo je u odnosu na ono što je Vukovar učinio za Hrvatsku. Želim da Vlada održi sjednicu u Vukovaru i donese odluke i da će za pet godina Vukovar izgledati kao Jelačić plac." ■

Uključili se i mostarski Ultrasi

Navijači Zrinjskog iz Mostara, Ultrasi, uključili su se u akciju prikupljanju potpore obnovi vukovarskoga vodotornja, priopćeno je iz navijačke skupine mostarskoga kluba. Na gradskome derbiju između Zrinjskog i Veleža na tribinama zapad i stajanju postavljene su kutije u kojima se mogao ostaviti prilog za akciju "Vukovarski vodotoranj – simbol hrvatskog zajedništva". Kutije za priloge nakon večerašnje utakmice ostat će do kraja sezone u prostorijama kluba navijača mostarskih Ultrasa. Nakon završetka sezone prikupljeni novac bit će uplaćen na račun akcije.

Donacije su moguće sljedećim putem:

UPLATE U HRVATSKOJ
Hypo Alpe-Adria-Bank d.d.
IBAN: HR6525000091501143536
Model: HR24
Poziv na broj: 7765 – OIB uplatitelja
Opis plaćanja: PROJEKT VODOTORANJ

UPLATE U INOZEMSTVU
Hypo Alpe-Adria-Bank d.d.
Adresa: Slavonska avenija 6, 10 000 Zagreb
BIC: HAABHR22
IBAN: HR6525000091501143536
Opis plaćanja: PROJEKT VODOTORANJ

Akcija prikupljanja sredstava traje do 1. studenoga 2016.

ENG With the announcement in mid January of the restoration of the Vukovar water tower based on a design from the Radionica arhitekture architectural company donations have begun to arrive from the homeland and abroad for the restoration of this symbol of Croatian resistance in the Homeland War.

Folkloraši oduševili mnogobrojnu publiku

"CroFest" je obilježio ove godine svoju 21. godišnjicu zahvaljujući Hrvatskome folklornom ansamblu "Nova nada" i njezinu umjetničkom i glazbenom direktoru Steveu Talanu

Hrvatski folklorni ansambl "Nova nada" iz Detroita

Tekst: **Franjo Bertović**

Velika festivalska priredba pod imenom "Cro-Fest" hrvatske tamburaške i folklorne baštine održana je početkom ožujka u Detroitu, američkoj državi Michiganu, i oduševila je mnogobrojnu publiku. Sedam kulturno-umjetničkih društava koja su nastupila na CroFestu 2016. donijela su duševnu radost i zabavu svima okupljenima i osvježili korijene hrvatske kulturne baštine. Lepršavost hrvatskih narodnih nošnji iz nekoliko kulturnih areala, zvuci tamburice i pjesme podsjećali su prisutne na domovinu Hrvatsku i zavičaj roditelja, djedova i pradjedova. Na pozornici je bio vidljiv ponos, ljubav, talent i odlučnost da se izvede program koji najbolje oslikava lik i predstavlja hrvatskog doseljenika koji se doselio u ove krajeve prije više od stotinu godina. A nekolicina novopridošlih doseljenika izjavili su kako je postignut nevjerojatan dojam na festivalu jer činilo im se da su te večeri zaista bili u Slavoniji, Podravini, Lici, Bačkoj, Baranji ili u Bosni ponosnoj.

UMJETNIČKI I GLAZBENI DIREKTOR STEVE TALAN

Na "CroFestu" su nastupili: Hrvatski folklorni ansambl "Nova nada" iz Detroita, MI., s programom iz Bačke i Gradišća, Detroit "Star" Jr. tamburica iz Detroita s pjesmama i kolom iz Like, Detroit Tamburitzans Orchestra s melodijama tamburaške glazbe, Folkolorni ansambl "Hrvatski korijeni" iz St. Thomasa, ON., s pjesmama i plesovima iz Ogulina, "St. George" Adult Tamburitzans iz Cokeburga, PA., s najnovijim melodijama tamburaške glazbe iz Slavonije, "Danube Swabian Carpathia" kulturna skupina iz Detroita, MI., s izvedbom glazbe i narodnih običaja s područja (između) rijeke Drave i Dunava te Ansabl "Selo" iz Columbusa, OH., s pjesmama i plesovima iz Baranje. Program su vrlo dobro vodili Carol i Marijan Butorac na engleskome i hrvatskome jeziku.

Ovoga ljeta Folklorni ansambl "Nova nada" dolazi u Hrvatsku u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika. Gostovat će u Đakovu, Vukovaru, Jastrebarskom, Zadru, Mariji Bistrici, Virju i Petrovu Selu u Mađarskoj.

"CroFest" je obilježio ove godine svoju 21. godišnjicu zahvaljujući Hrvatskome folklornom ansamblu "Nova nada" i njezinu umjetničkom i glazbenom direktoru Steveu Talanu. Naime, ovaj čovjek neiscrpne energije, ljubavi, umijeća i prirodne darovitosti predvodi ovo kulturno-umjetničko društvo u Detroitu i puni dvorane ovoga grada svjetske automobilske industrije. Steve je uočio još ranih devedesetih da u gradu odumire puno toga, posebno aktivnosti u hrvatskoj zajednici grada, iako tu djeluje jedan od većih odsjeka Hrvatske bratske zajednice u Americi, odsjek 351 "Zora" te pod njegovim pokroviteljstvom *Detroit Tamburitza Orchestra* te *Star Junior Tamburitzans*. Nekako je sve utihnulo odlaskom 'starijih', a mladež se 'rasula'.

Steve Talan

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO "NOVA NADA"

Steve uz uočenu potrebu, u ulozi dobrog vođe, okuplja nekolicinu ljudi i utemeljuje kulturno-umjetničko društvo "Nova nada". Susreće i upoznaje još nekoliko 'zanesenjaka' sklonih tamburici i folkloru te nastavlja s podukama i probama kola i tamburice. Ali spoznaje da je uz sve to potrebna motivacija i postavljanje cilja. Tako dolazi na festivalsku ideju kako bi narod mogao okupiti i pokazani što je njegova "Nova nada" naučila i spremna izvesti. Na prvi "Cro-Fest" poziva nekoliko društava iz Amerike i susjedne Kanade. To su bili prvi koraci poneseni odlučnošću i ljubavlju prema 'starome kraju'. Vrijedno je spomena da je Steve podupiratelj i drugih kulturnih društava. Tako je i ove godine na pozornici nastupio u trima različitim narodnim nošnjama, za ispomoć u tri gostujuća folklorna ansambla.

Ove godine u srpnju Folklorni ansambl "Nova nada" dolazi u Hrvatsku u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika u Zagrebu i predstavit će se publici u ovim gradovima i mjestima: u Đakovu na 'Đakovačkim vezovima', u Vukovaru na domaćem festivalu, u Jastrebarskom na fešti "Jastrebarske večeri", u Zadru na "Zadarskoj fešti", u Mariji Bistrici na proslavi Dana općine Marije Bistrice, u Petrovu Selu u Mađarskoj i u Virju u Hrvatskoj. Nakon povratka u Ameriku još ih očekuje pregršt nastupa do kraja godine. Zaslužuju čestitke na tako velebnom uspjehu i na još jednom slavlju hrvatske kulturne baštine u Americi. ■

ENG **Cro-Fest, a grand Croatian tamburitza and folklore heritage event was staged in early March in Detroit in the US state of Michigan to the delight of many attendees.**

MANJINSKE VIJESTI

SUSRET HRVATSKIH UČENIKA IZ RUMUNJSKE S PREDSTAVNICIMA HMI-ja

ZAGREB - U sklopu međunarodnoga projekta 'Merzove misli i naš hrvatski identitet', koji provode dvojezična hrvatsko-rumunjska OŠ Karaševo i OŠ dr. Ivana Merza iz Zagreba, pripadnici hrvatske manjine iz Rumunjske posjetili su staru domovinu te se družili s učenicima iz Zagreba. Projekt je održan uz potporu Državnoga ureda za Hrvate izvan RH, a učenici su u pratnji svoga profesora Petra Hategana i vlč. Petra Rebedžila iz Karaševa posjetili Ured te razmijenili iskustva. Boravili su u Zagrebu od 26. do 29. travnja kod svojih prijatelja, učenika OŠ dr. Ivana Merza. Nedavno su i zagrebački učenici posjetili OŠ Karaševo u Rumunjskoj. Tajnica Hrvatske matice iseljenika Diana Mašala Perković susrela se 29. travnja s učenicima i njihovom pratnjom, prof. Hateganom i vlč. Rebedžilom, na samome odlasku, a tijekom susreta razmijenjena su iskustva i dogovorena daljnja suradnja na zajedničkim projektima.

I prošle godine u sklopu međunarodnoga projekta OŠ Ante Starčevića iz Rešetara raspisanim natječajima MZOS-a za međunarodnu suradnju sa školama koje provode obrazovanje pripadnika hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu osigurana su financijska sredstva za projekt međunarodne razmjene učenika za suradnju s osnovnom školom iz Lupaka u Rumunjskoj.

Hrvati u Rumunjskoj uspjeli su sačuvati svoj hrvatski nacionalni identitet i svoj materinski jezik te s ponosom ističu svoju pripadnost hrvatskome narodu. U Rumunjskoj danas živi oko 6.000 Hrvata. (*Naida Šehović*)

Oslikani krajolici Mure oduševili Bečane

Pod naslovom "Od Visokih Tura do Međimurja – Krajolici Mure – Slikarstvo i grafika" predstavljene su slike jedanaestero austrijskih slikara i slikarica, koji su prošli put od izvora Mure u Austriji do njezina ušća u Dravu u Međimurju

Mr. Matija Posavec, dr. Manfred Matzka i slikarica Hannelore Nenning

Izložbu je organiziralo naše veleposlanstvo u Beču na inicijativu austrijske slikarice Hannelore Nenning

Tekst: **Zdenka Weber**

U nazočnosti velikog broja uzvanika, veleposlanika, austrijskih i hrvatskih djelatnika u kulturi, predstavnika hrvatskih i gradišćanskohrvatskih udruga u Beču i Gradišću, mnogobrojnih uglednih Hrvata u Beču, kao i velikog broja bečkih prijatelja Hrvatske, ljubitelja slikarstva te izaslanstva iz Međimurske županije na čelu sa županom mr. Matijom Posavcem, svečano je 7. travnja, u bečkoj galeriji *Palais Porcia* otvorena izložba o prekrasnim krajolicima uz rijeku Muru - "Murlandschaften".

Trebalo je puno vremena i slikarskoga truda da se oslika taj zanimljivi put koji spaja tri prijateljske države, Austriju, Sloveniju i Hrvatsku, a izložba nakon Beča odlazi u Sloveniju, zatim u Čakovec i Salzburg.

Pod naslovom "Od Visokih Tura do Međimurja – Krajolici Mure – Slikarstvo i grafika" predstavljeni su akvareli, ulja na platnu i grafike jedanaestero austrijskih slikara i slikarica, koji su prošli put od izvora Mure u austrijskim Alpama do njezina ušća u Dravu u Međimurskoj županiji. U atraktivnom ambijentu renesansne palače nazočne uzvanike pozdravili su dr. Manfred Matzka u ime Ureda saveznoga kancelara Republike Austrije, dr. Zdenka Weber, opunomoćena ministrica za kulturu, obrazovanje i znanost u Veleposlanstvu RH u Austriji, mr. Siniša Golub, direktor Regionalnoga parka Mura-Drava u Međimurju, ekolog prof. dr. Bernd Lötsch, ekolog i stariji znanstvenik u Prirodoslovno-historijskome muzeju u Beču i župan Međimurske županije mr. Matija Posavec, koji je i otvorio izložbu. Otvorenje su pratili hrvatski i austrijski novinari akreditirani u Beču, a izložene umjetničke radove prije otvorenja snimila je redakcija ORF-Gradišće i emitirala u emisiji "Dobar dan Hrvati" u nedjelju 10. travnja.

Dr. Zdenka Weber, opunomoćena ministrica za kulturu, obrazovanje i znanost u Veleposlanstvu RH u Austriji

GRUPE AUSTRIJSKIH SLIKARA-EKOLOGA

Pripreme za izložbu trajale su dulje vrijeme, što je napomenuo i dr. Matzka, austrijski najviši činovnik u Uredu saveznoga kancelara, odnedavno u mirovini, zahvaljujući kojemu je VRH Beč već dva puta ranije dobivao besplatno na korištenje uglednu Galeriju *Palais Porcia* u

Izložbu je organizirao VRH Beč na inicijativu austrijske slikarice Hannelore Nenning, voditeljice grupe slikara-ekologa čiji je glavni cilj slikati prirodne ljepote europskih nacionalnih parkova kako bi se te pejzaže ovjekovječilo i sačuvalo za buduće naraštaje.

prvome bečkom okrugu. Naime, 2013. u tim prostorijama bila je organizirana izložba slika afirmiranoga hrvatskog slikara Matka Trebotića, a 2014. izložene su slike hrvatskih starih i novih majstora iz fundusa Gradskoga muzeja u Varaždinu.

Ovu treću izložbu organizirao je VRH Beč na inicijativu austrijske slikarice Hannelore Nenning, voditeljice grupe slikara-ekologa čiji je glavni cilj slikati prirodne ljepote europskih nacionalnih parkova kako bi se te pejzaže ovjekovječilo i sačuvalo za buduće naraštaje. Naime, svjesni čovjekova nemara prema prirodi, ti slikari obilaze krajolike koji su još očuvani, a zacijelo im prijete razne ugroze i onečišćenja.

Za temu su prije nekoliko godina uzeli rijeku Muru i pratili je od izvora u austrijskome alpskom području u Visokim Turama, do Štajerske i austrijske granice sa Slovenijom, kroz Sloveniju i sve do njezina ušća u Dravu. To praćenje bilo je vrlo doslovno, kao posjećivanje svih tih lokaliteta i skupljanje dojmova o toku Mure, od vrlo odlučnog probijanja iz planine i izviranja u Visokim Turama na visini od 1.900 m, nedaleko od Salzburga, kroz slovenske krajeve u kojima Mura obiluje riječnim otocima. Cijeli taj tok od 450 km obiluje divnim prirodnim ljepotama i jedno je od najvažnijih europskih staništa orlova, sve do ulaska u Hrvatsku i njezina ušća koje se rasprostire dolinom Drave u međimurskome Regionalnom parku. Treba napomenuti da je taj Regionalni park od 2012. godine na popisu UNESCO-a kao zaštićeno prirodno područje.

UŠĆE MURE U DRAVU NAJZASTUPLJENIJE

Govornici su redom opisivali radove slikarica i slikara, način i tijek priprema izložbe, mr. Golub izvijestio je o području ušća Mure u Dravu koje je na slikama i najviše zastupljeno, a profesor iz Beča vrlo je opširno govorio o svakom slikaru pojedinačno te osobito oštro o izgradnji hidroelektrana koje uništavaju i zagađuju riječne tokove, okolicu i prirodu općenito.

Dakle, trebalo je puno vremena i slikarskoga truda da se oslika uljem, akvarelom ili grafikom taj zanimljivi put koji spaja tri prijateljske države, Austriju, Sloveniju i Hrvatsku, a izložba nakon Beča odlazi u Sloveniju, zatim u Gradski muzej Čakovec i na kraju će biti prikazana u Salzburgu. Doista, treba zahvaliti marljivim umjetnicima koji su nekoliko godina života posvetili rijeci Muri, a rezultat je šezdesetak prekrasnih slika i grafika.

Dakako, svaka je slikarica i slikar u skladu sa svojim estetskim uvjerenjima, slikarskim tehnikama i osobnim doživljajima viđenoga oslikao rijeku i krajolike na svoj poseban način i to je nedvojbeno najveća, umjetnički gledano, vrijednost izloženih uljanih radova, akvarela i grafika. Svakako treba nabrojiti imena vrijednih umjetnika, a to su: Julia Bauernfeind, Anton Fercher, Maria Groppenberger, časna sestra Ruth Lackner, Klaus Mueller, Diana Nenning, Hannelore Nenning, Susanne Steinbacher, Julia Welther-Varga i Kurt Welther. Slikarima se pridružila i bečka pjesnikinja Jadranka Klabučar-Gros koja je ispjevala poetski hommage Muri, pjesmu "Mura", koja je izložena na hrvatskome i na njemačkome jeziku nekoliko puta u šest prostorija Galerije.

U atraktivnom ambijentu renesansne palače uzvanike pozdravlja dr. Manfred Matzka u ime Ureda saveznoga kancelara Republike Austrije

Flautistica Martina Mazanik

VISOKE UMJETNIČKE VRIJEDNOSTI

Izložba je upozorila, uz svoje visoke umjetničke vrijednosti, na težnju Međunarodnoga savjeta za zaštitu rijeke Mure, da se postigne poboljšanje ekoloških odnosa u dolini Mure u odnosu na prirodu, kao i odnosu na stanovništvo i poljoprivredu.

Glazbeni okvir na otvorenju izložbe dali su flautistica Martina Mazanik i gitaristi Josip Cenić i Božidar Pintarić, članovi grupe *Dubrovački kavaljeri*, koji već godinama nastupaju u Beču i drugdje. Flautistica je prije govora izvela improvizacije na međimurske narodne napjeve, a glazbenici su zajedno zaključili svečano otvorenje pjevanjem međimurske narodne pjesme uz gitare. ■

ENG **An exhibition featuring the landscapes along the Mura River drew many prominent Vienna Croatians, their friends in the Austrian capital and a delegation from Međimurje County to the *Palais Porcia* gallery in Vienna.**

Brzo, lako i zanimljivo ovladajte temeljima hrvatskoga jezika. Učite kada želite i gdje želite.

A fast, easy and interesting way to learn the basics of Croatian. Learn when and where you want.

12. rujna – 4. prosinca 2016. *September 12 - December 4, 2015*

HIT-1

Sveučilište u Zagrebu

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

srce

Prvi sveučilišni on-line tečaj hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika

The first on-line course of Croatian as second and foreign language

- **7 nastavnih cjelina u sustavu MoD (utemeljen na Moodlu)**
- **150 nastavnih aktivnosti**
- **24 sata online nastave u živo**
- **iskusni lektori, stručnjaci za hrvatski kao ini jezik**
- **interaktivan, komunikacijski i individualiziran pristup učenju jezika**

- *7 learning units in the Moodle-based e-learning system*
- *150 learning activities*
- *24 hours of real-time communication online*
- *experienced language instructors, specialists in Croatian as L2*
- *an interactive, communicative and individual approach to language learning*

Pogledajte videopriloge o tečaju na mrežnoj stranici

Look at videos about the course at web page

www.matis.hr

Obavijesti i upisi

additional information and enrollment:

ecroatian@gmail.com

Najbolje što imamo?!

Ne mislim da je glavni problem što je Vesna Pusić sva bila u "radničkom samoupravljanju" i strukturi pokojne komunističke vlasti i države, nego što ona nije ni blizu dobre, a kamoli optimalne kandidatkinje za dužnost glavne tajnice UN-a

Piše: **dr. fra Šimun Šito Ćorić,** Švicarska
(sito.coric@gmx.net)

Hrvati i njihovi potomci u izvandomovinstu brzo osjete tko i kako službeno zastupa interese RH ili BiH po bijelom svijetu, a nerijetko čujemo i reakcije toga istog svijeta na te naše predstavnike. To se najčešće odnosi na gospodarsko i diplomatsko polje. Iz jedne države naši su se jednom tužili na čovjeka koji je na jednome važnome gospodarskom planu službeno zastupao RH, a komunikacija i uspješnost bila mu je nikakva. Sjećam se kad je ljevica nakon jednih dobivenih izbora ekspresno povukla hrvatskog veleposlanika iz Švicarske, a onda (pazi!) gotovo dvije godine nije se mogla dogovoriti koga će poslati na njegovo mjesto pa smo sve to vrijeme bili bez veleposlanika. Službeni i neslužbeni Švicarci tome su se jako čudili podsjećajući da su samo Rusi imali takav slučaj! Nedavno je službena Milanovićeva vlada pred svoj odlazak imenovala u zadnjoj godini vlasti niz hrvatskih diplomata, ni krivih ni dužnih, na brzinu su zaposlili stotinjak svojih aktivista u APIS-u, tvrtki koja je ključna u kompjutorskom servisu, kao i na nizu drugih mjesta. Sjećamo se i one nasilne smjene desetina urednika i novinara koje su pri dolsku na vlast šutke maknuli, a stavili "svoje ljude". Sad su počeli vrištati o ljudskim pravima kad je ova vlast počela ispravljati te pogreške ili mjestimice činiti sličnu stvar. A svima nam je vapiti za vremenima sposobnih profesionalaca, a ne podobnih uhljeba. Međutim, izgleda da su takva vremena još daleko od nas. Sad se to očitovalo i na uzalud razvikanom načinu nasilnog kandidiranja Vesne Pusić od navedene vlade za dužnost glavne tajnice UN-a. Kao i na drugim mnogobrojnim mjestima, ti isti bivši vladini dužnosnici gdje god mogu organizirano nadolijevaju ulje na vatru za najavljeni "pakao" sadašnjoj garnituri vlasti i narodu, ne obazirući se na nacionalnu štetu i interese. Kao što jedan iz njihova vrha uz kavu reče - 'bacili smo kost pa neka se politika i narod zabave oko njezina glodanja'.

Ovdje nije riječ toliko o navedenoj osobi koliko o vrlo štetnom načinu postupanja u takvim i sličnim slučajevima! Prvi put u povijesti Hrvatska ima šansu kandidirati glavnu tajnicu/tajnika UN-a. Ako se pravila ne promijene, to nas ponovno čeka tek za 50 godina. E, to je onda pred cijelim svijetom golema odgovornost za našu državu. Premijer se ponio kao neka "stara dobra tetkica" i šokirao mnoge ne usprotivivši se čak ni takvoj kandidaturi niti ponudivši za nju nekoga od najboljih koje imamo. On se tako ponio unatoč tome što je hrvatska predsjednica dala do znanja da je ne podupire, što je HDZ višekratno izjavio da Vesna Pusić nije njihov kandidat i što Božo Petrov o tome proračunato i djetinjasto šuti.

Tvoje zlo dolazi iz tebe, Jeruzaleme!

Ne mislim da je glavni problem što je ženska sva bila u "radničkom samoupravljanju" i strukturi pokojne komunističke vlasti i države, nego što ona nije ni blizu dobre, a kamoli optimalne kandidatkinje. Najgore je što ona nema sposobnost zdravog rasuđivanja stvari i događaja, a ne razumije ni temeljni pojam hrvatskih nacionalnih interesa. Ako nije zbog raznih razloga u stanju donositi ispravne sudove o događajima koji su se godinama događali njoj pred očima, u vlastitoj zemlji, kako li će tek o prilikama u stotinama zemalja koje uopće ne poznaje?! Cijeli niz njezinih izjava, postupaka i nečinjenja to jasno pokazuje. Od onoga da je Hrvatska izvršila agresiju na BiH, da je rat na području RH nastao zbog pogrešnih politika do njezina obrambenog odnosa prema totalitarnome komunizmu i napadačkog prema Domovinskome ratu. Osim toga, naš narod u svim slojevima to je primijetio pa se na općim izborima pokazalo da narod uopće nema povjerenja u nju. Ta ostala je u maloj RH ispod svakoga izbornog praga, a htjela bi da je kao takvu zasjednu na svjetsku pozornicu. Kad osoba nije blizu ni dobrom, a kamoli najboljem kandidatu kojeg bismo u ime naše zemlje mogli UN-u dati, kakva morala i političke mudrosti tek moraju biti ljudi koji je guraju na to mjesto?! Bude li kojim slučajem izabrana, istina, neće to biti nikakav tsunami, ali će biti poražavajući znak za hrvatsko političko vodstvo i UN, u koji, eto, prozirnim igrama može svaka šuša zasjesti i tako nanositi štetu ionako tankom ugledu UN-a, ali i hrvatskoga naroda! U isti mentalitet moći ćemo ubrojiti najprije one koji su je kandidirali, ali i one koji su je na ovaj ili onaj način podržali. Najvjerojatnije do toga neće doći jer Vesnu Pusić etički je osudilo Hrvatsko nacionalno etičko sudište za veleizdaju hrvatskih nacionalnih interesa, a glavni tajnik UN-a Ban Ki-moon nedavno je izjavio da će "tražiti najviše etičke standarde za izbor glavnoga tajnika". Kako god na kraju bude, ostat će povijesna ljaga da su hrvatski političari, svi poimence poznati, propustili veliku priliku da na najbolji način na jednoj vidnoj međunarodnoj poziciji prezentiraju svoj mali i u svijetu još uvijek neprimjetni narod. ■

Slavonsko-podravski grad kulture

Cvjetni trg, foto: Matija Rođak

Virovitica je grad u sjeveroistočnoj Hrvatskoj te je administrativno središte Virovitičko-podravske županije, koja je smještena u sjeverozapadnome dijelu Slavonije. Virovitica ima oko 14.000 stanovnika, a ukupno područje lokalne samouprave s 10 naselja ima oko 21.000 stanovnika

Piše: **Zvonko Ranogajec** Foto: **Arhiva Turističke zajednice grada Virovitice**

Virovitica je grad u Virovitičko-podravskoj županiji, njezino je političko središte i najveće naselje u povijesnoj hrvatskoj regiji Podravini između Varaždina i Osijeka. Upravo je Virovitica istočna granica koja dijeli Slavoniju od SZ Hrvatske zajedno s Pakracem, Daruvarom i Novskom. Virovitica je smještena na prostoru između Drave i njezine ocjedite zaravni te sjevernih osojnih obronaka Bilogore koje čine hidrološki vrlo raščlanjeno područje prekriveno šumskim pokrovom. Iako reljefno izrazito omeđuje virovitičku Podravinu s juga, ono nije bila značajnija prometna barijera. Takav položaj pogodnog prijelaza preko rijeke Drave pokraj Terezina polja, kao i križanje prometnih pravaca zapad-istok dolinom Drave te i sjever-jug od Panonske nizine prema jugu preko Bilogore, bili su razlog ranog naseljavanja i razvoja ovoga prostora u povijesti.

VIROVITICA SE OD OSMANLIJA OSLOBAĐA 1684.

U vremenu starijega kamenog doba smatra se da su na prostoru Bilogore živjeli paleolitski ljudi, nakon kojih ovaj prostor naseljavaju Iliri te Avari i Slaveni Hrvati. Pobjedom Hrvata nad Avarima iz Panonske nizine u sljedećim razdobljima ovdje dominiraju Hrvati. Prvi spomen Virovitice potječe iz 1234. godine u povelji ugarskoga kralja Kolomana, brata Bele IV. kojom se Virovitici daje titula samostalnoga kraljevskog trgovišta kao malo kojem gradu u tadašnjoj Slavoniji. Svoje posjede oko Virovitice imao je kralj Koloman II., a dvorac u Virovitici koristili su kraljevi iz dinastije Arpadovića za sezonsko boravljenje. Razlog

Crkva SV. Roka, foto: Kristijan Toplak

Virovitica je i grad kazališta jer je jedan od rijetkih gradova srednje veličine koji ima profesionalno kazalište, koje je zaštitni znak grada.

Dvorac Pejačević

Palača Pejačević, foto: Matija Rođak

Šetalište Edite Schubert, foto: Matija Rođak

Dvorište Franjevačkog samostana, foto: Kristijan Toplak

tome bio je upravo u povoljnome prometnom položaju i reljefnim karakteristikama prostora kojima se privlačilo obrtnike i trgovce u grad uz određene porezne olakšice u tadašnje feudalno vrijeme. Godine 1547. Viroviticu osvajaju Turci pod vodstvom Ulama paše i drže ju 137 godina. Pripadala je Požeškome sandžaku i bila je snažno tursko obrambeno središte. Uz više stotina konjanika i pješaka tursku Viroviticu naseljava i više od tisuće pripadnika drugih slojeva stanovništva, obrtnika, trgovaca i činovnika.

Virovitica se od Osmanlija oslobađa 1684. godine kada grad napuštaju turski vojnici i građani, a grad se pripaja Đurđevačkoj kapetaniji. Tada nastupa novo i puno dinamičnije razdoblje u razvoju Virovitice, što se vezuje uz plemićku obitelj Pejačević, koji su do danas zaštitni znak Virovitice tijekom povijesti. Naime, 1753. darovnicom Marija Terezija dodjeljuje obitelji Pejačević Viroviticu i posjede oko nje. Obitelj dobiva grofovstvo i uzimaju naziv Pejačevići Virovitički. Grof Anton Pejačević na mjestu srednjovjekovne tvrđave gradi od 1800. do1804. godine dvorac prema projektu austrijskog arhitekta N. Rotha. U dvorcu se danas nalazi gradski muzej i oko njega parkovni krajobraz.

Unutrašnjost crkve Sv. Roka, foto: Kristijan Toplak

DOBAR PROMETNI POLOŽAJ

Oslobađanjem od Turaka Virovitica postaje središte jedne od triju županiju u Slavoniji uz Požešku i Srijemsku, a sjedinjenjem Vojne krajine s civilnom Hrvatskom krajem 19. stoljeća Virovitica je sjedište jedne od osam hrvatskih županija, a po hijerarhiji je čak jedno vrijeme i iznad Osijeka, koji se tek kasnije profilira u glavno središte Slavonije. Virovitica se ubrzano razvija početkom 20. stoljeća, dobiva 1902. godine Opću javnu

Međunarodna ulična utrka "Virovitica 1234 Doživjeti stotu", foto: Matija Rođak

Rokovo, foto: Matija Rođak

Virovitica se ubrzano razvija početkom 20. stoljeća, dobiva 1902. godine Opću javnu bolnicu, razvija se trgovina, drvna industrija, grad među prvima dobiva javnu rasvjetu, kino, kazalište, telefonsku centralu te je 1921. godine Virovitica proglašena gradom.

bolnicu, razvija se trgovina, drvna industrija, grad među prvima dobiva javnu rasvjetu, kino, kazalište, telefonsku centralu te je 1921. godine Virovitica proglašena gradom. Tijekom 20. stoljeća Virovitica doživljava snažni gospodarski razvoj uz jačanje upravnih funkcija koje su kulminirale 1992. godine kada je novim ustrojem Hrvatske na županije Virovitica ponovno postala županijsko središte, ovaj put Virovitičko-podravske županije.

Gospodarstvo Virovitice za svoj razvoj koristi lokalne sirovine, drvo i ratarske proizvode i kvalificiranu radnu snagu te dobar prometni položaj. Glavni nositelji su drvna industrija Tvin i industrija šećera Viro. Od ratarskih kultura značajna je duga tradicija proizvodnje duhana sorte viržinija u sklopu tvrtke Hrvatski duhani koja je dio Adris grupe. Braniteljska zadruga Zlatni vrtovi jedna je od najuspješnijih u Hrvatskoj i model kako se branitelji uključuju u poljoprivrednu proizvodnju, u ovom slučaju u proizvodnju voća i povrća s elementima finalizacije.

ŽUPNA CRKVA SV. ROKA

Virovitica s pravom nosi znak grada kulture još od vremena Ilirskoga preporoda i Čeha Jana Vlašimskog koji je osnovao glazbenu školu. Virovitica je i grad kazališta jer je jedan od rijetkih gradova srednje veličine koji ima profesionalno kazalište, koje je zaštitni znak grada. Od značajnijih predstavnika spomeničke baštine značajna je župna crkva sv. Roka i kip sveca, zaštitnika grada, zatim dvorac obitelji Pejačević, kao i park u gradu. Značajnije osobe u povijesti Virovitice bile su književnici Petar Preradović, Franjo Fuis, Ksaver Šandor Đalski, Zvonimir Majdak i Milan Nikolić, političar Andrija Hebrang, rock glazbenik Jasenko Houra i Ivan Dečak, geolog Josip Poljak i slavist Stjepan Ivšić.

Prema posljednjem popisu iz 2011. godine Virovitica ima 14.688 stanovnika, a veća naselja su Milanovac s 1.711 i Rezovac s 1.303 stanovnika. Ukupno područje lokalne samouprave s 10 naselja ima 21.291 stanovnika, što je na žalost smanjenje u odnosu na 2001. godinu za 1.400 stanovnika. ■

ENG Virovitica is a city in northeast Croatian and the administrative capital of Virovitica-Podravina County. Located in the northwest part of the Slavonia region, the city of Virovitica itself has a population of about 14,000 – along with its broader administrative environs it has some 21,000 inhabitants.

Virovitički ribnjaci, foto: Matija Rođak

Od 1951. izlazi mjesečnik Hrvatske matice iseljenika

Matičin Vremeplov

Pronašli smo u Matici za mjesec **svibanj i lipanj** godine…

Priprema: **Hrvoje Salopek**

1961.

Pod naslovom *Avionom u zavičaj* Matica piše kako je "iz godine u godinu sve veći broj naših iseljenika iz USA i Kanade koji posjećuju svoj Stari kraj, svoju nezaboravljenu domovinu, u kojoj imaju svoju braću i sestre, rođake i prijatelje. Za svoje putovanje u Evropu oni se najčešće koriste brzim i udobnim 'jet'-ovima kojima za nekoliko sati prelijeću ocean". Uz tekst tu su i zanimljive fotografije zgrade aerodroma Pleso, male prizemnice koje se još rijetki sjećaju.

1984.

Pod naslovom *Grupa vjernika iz Wisconsina u posjetu Starom kraju* Matica donosi reportažu o dolasku grupe dvadesetak Hrvata, župljana hrvatske crkve West Allis u Millwaukeeu koju je tada vodio fra Jozo Galić. Naši iseljenici iz Amerike obišli su na svom putu Zagreb, Varaždin, Mariju Bistricu, Sarajevo, Mostar, Split i Dubrovnik.

1998.

"Ministar pobjednik pokopan je uz svoje poginule branitelje uza zvuke hrvatske himne i pjesama *Od stoljeća* sedmog, Hercegovina u mom srcu i *Bože, čuvaj Hrvatsku*" piše Matica u prilogu o ispraćaju ministra obrane Gojka Šuška koji je preminuo 7. svibnja 1998. u kliničkoj bolnici "Dubrava" u Zagrebu.

Odlazak čovjeka koji je živio Hrvatsku

U Aleji hrvatskih branitelja na zagrebačkome groblju Mirogoj uz najviše vojne i državne počasti pokopan je 7. svibnja hrvatski ministar obrane Gojka Šušak, koji je preminuo 3. svibnja u Kliničkoj bolnici "Dubrava" u Zagrebu od posljedica maligne plućne bolesti.

Oprostajni govor predsjednika dr. Franje Tuđmana nad grobom ministra obrane Gojka Šuška

"Došla sam da ostanem"

Nakon rada u Haškome sudu, a zatim u Hollywoodu, Vanja se odlučila vratiti u domovinu svojih roditelja. Unajmila je stan na zagrebačkome Britancu. I ide joj sjajno. U samo tri godine stekla je prijatelje, pronašla dečka, zapjevala u jazz-klubovima…

Vanja Miljak

Tekst: **Renata Rašović (Moja Hrvatska)**
Foto: **Privatni album**

Vanja Miljak, svestrana i darovita Hrvatica koja je radeći u timu pete sezone globalno popularne dramske TV-serije *Momci s Madisona*, poznate i kao *Mad Men*, višestruko ovjenčane nagradom Emmy, imala je priliku zaviriti ondje gdje obožavatelji serije o tome mogu samo sanjati.

"Dok mi je January Jones jednom prilikom dala naredbu da prošetam njezina psa dok ne obavi nuždu, s Jessicom Pare i danas sam prijateljica pa se redovito dopisujemo na društvenim mrežama. Za mene je bio san raditi s tim ljudima. Bila sam i na nekoliko partyja gdje sam ih imala priliku pobliže upoznati. U neke sam se i razočarala, a nekima sam se oduševila. Moram reći da sam obožavala Dona Drapera dok ga nisam upoznala, a više mi se svidio glumac koji je odglumio Rogera Sterlinga jer je veliki gospodin", kaže Vanja Miljak i prisjeća se anegdota sa snimanja, pa i one kada je na set navratio John Travolta, umrljan krvlju i izrezan po licu, pristigao sa susjednoga seta gdje je snimao akcijski film.

PREDSTAVILA SVOJ PRVI FILM

Vjerni obožavatelj serije želio je upoznati velikog Dona Drapera, stisnuti mu ruku... Premda bi rad u produkciji megapopularne serije mnogima obilježio životni put, Vanji Miljak bila je to samo usputna postaja na rijetko uzbudljivome životnom putu. I tko zna kada bi dospjela u hrvatske medije da ova svestrana 36-godišnja Zagrepčanka nije nedavno na Danima hrvatskoga filma predstavila svoj prvi film *Istra Bitter* koji potpisuje kao redateljica. Tada se i pročulo za Hrvaticu koja je imala prilike surađivati na jednoj od najpopularnijih serija novijega doba.

Premda se skrasila u Zagrebu, ne bi bilo najpoštenije svojatati Vanju. Rođena je 1979. u njemačkome gradiću Mindenu, no još se kao dijete preselila u München gdje je odrastala u obitelji naših useljenika. Uz hrvatski, koji se oduvijek govorio u njezinu njemačkom domu, Vanja govori još četiri svjetska jezika: engleski, nizozemski, francuski i, dakako, njemački.

Otac Zdravko Miljak, rodom iz Vinkovaca, poznati je hrvatski rukometaš i reprezentativac bivše države ovjenčan olimpijskim zlatom iz Münchena 1972.

Vanjina iskaznica Haškog suda

godine, a majka Jadranka arhitektica je iz Zadra. Prateći sportski put uspješnog rukometaša, nekoć najboljeg strijelca njemačkog prvenstva, obitelj se skrasila u Bavarskoj. No, veze s domovinom nikada nisu oslabjele pa su tijekom Domovinskoga rata vrata doma obitelji Miljak bila otvorena za mnoge prognanike, među njima i Vanjinu baku. "Sjećam se nepoznatih ljudi kojima smo pružili utočište barem na jednu noć. Imala sam 11 godina kada je k nama došla žena iz Dalja. U rukama je imala samo dvije vrećice, prespavala je i otišla", kaže Vanja.

ISTRAŽIVALA SVJEDOKE MILOŠEVIĆEVE OBRANE

Teške sudbine prognanih Hrvata pomogle su trasirati njezin životni put jer se, kako bi dala svoj doprinos rasvjetljavanju ratnih zločina u domovini njezinih roditelja, prijavila za posao u tužiteljstvu Haškoga suda. Premda bez izobrazbe iz pravnih znanosti, sjajne ocjene jedne od najboljih učenica gimnazije u Münchenu, koja je poslije stekla i magisterij iz komunikacijskih znanosti, uvjerile su poslodavce da joj povjere tada najteži slučaj, predmet Slobodana Miloševića.

"Radila sam na poslovima analitičara i istražitelja, a zbog obilne građe znala sam i plakati od muke. Moj je posao bio istraživati svjedoke Miloševiće-

Teške sudbine prognanih Hrvata pomogle su trasirati njezin životni put jer se, kako bi dala svoj doprinos rasvjetljavanju ratnih zločina, prijavila za posao u tužiteljstvu Haškoga suda.

ve obrane i utvrditi imaju li kredibilitet koji je, naravno, ubrzo doveden u pitanje. Kada sam prvi put u sudnici vidjela Miloševića, bio mi je veliki šok susresti osobu koja je odgovorna za tolike ljudske sudbine. Kada je na kraju toga golemog posla naprasno umro, bila sam osupnuta jer smo puno vremena i energije uložili u slučaj. Ne samo da nismo imali prilike prezentirati dokaze njegove krivnje, nego su i silne žrtve njegovom smrću ostale bez pravde", prisjeća se Vanja, koja je nakon slučaja Milošević prebačena na predmete Rasima Delića i Radovana Karadžića, a sudjelovala je i na slučaju Ante Gotovine.

Kako su s vremenom okončani dokazni postupci za ratove na prostoru bivše Jugoslavije, u prvi mah zainteresirala se za ratne sukobe u Kongu i Libanonu. "U to vrijeme bliski kolega sa suda, Šveđanin, poginuo je u Afganistanu u napadu na misiju UN-a i to je bio velik šok. Tada sam shvatila da mene zanima samo naš, Domovinski rat, da je moj angažman na slučajevima Miloševića i ostalih bio moja osobna stvar i kako nisam spremna umrijeti za tuđe ratove", kaže.

SPOJ GLUME I PSIHOLOGIJE

Bila je 2011. kada se uputila preko oceana i u Los Angelesu potražila prijateljicu Marcy Peterson: ispostavilo se da trenutačno radi kao koproducentica *Mad Mena* i tako je počeo Vanjin angažman na seriji. Već dvije godine kasnije donijela je mnogima neshvatljivu odluku: doseliti se u Hrvatsku, domovinu svojih roditelja koju je dotad posjećivala kao turist u ljetnim mjesecima.

Odlučila je unajmiti stan na zagrebačkome Britancu. I ide joj sjajno. U samo tri godine stekla je prijatelje, pronašla dečka, zapjevala po jazz-klubovima, postala članica zbora Čipkice. Upoznala je i Vilija Matulu s kojim je počela voditi radionice za učenje glumačkih tehnika, počela pohađati predavanja u Centru za integrativni razvoj kako bi spojila rad na glumi i psihologiju, pripremajući se pomalo i za psihoterapeuta.

Svoj film *Istra Bitter* poslala je na festivale u Puli, Motovunu i u Taboru, i pritom razvija pilot-seriju koja će se baviti tematikom naših prostora 50-ih godina prošlog stoljeća, za koju je već zainteresiran HBO. "Želim pridonijeti hrvatskoj filmskoj industriji jer mislim da se možemo razviti kao filmska zemlja, a da se pritom ne oslanjamo samo na strane produkcije. Iako mi mnogi govore da ovdje nema budućnosti, spremna sam baciti sidro u Hrvatskoj. Osjećam da ima mjesta za kreativne i uporne ljude. Došla sam da ostanem." ■

S nagradom Emmy za TV-seriju *Momci s Madisona*

Nastup u jednom zagrebačkom jazz-klubu

"Želim pridonijeti hrvatskoj filmskoj industriji jer mislim da se možemo razviti kao filmska zemlja, a da se pritom ne oslanjamo samo na strane produkcije. Iako mi mnogi govore da ovdje nema budućnosti, spremna sam baciti sidro u Hrvatskoj."

ENG Vanja Miljak is a versatile and gifted thirty-six year old ethnic Croatian born in Germany and has had an exciting life. She worked at the tribunal in The Hague, in Hollywood and has spent her last three years in Zagreb. Everything is going well. She has found friends, a boyfriend, is making movies and singing in jazz clubs.

Prodaje se unikatna drvena kuća (ručne izrade) cca 50 m2, koja se sastoji od dnevne sobe, kuhinje, kupaone u prizemlju i galerije sa spavaonom. Kuća ima jednu natkrivenu i tri ne natkrivene terase na površini od 5602 m^2. U ograđenom djelu površine nalazi se veliki kamenjar s ukrasnim raslinjem i veliki voćnjak. Parcela se nalazi u zelenom pojasu, Štefanovec 40f, Markuševac, nedaleko glavne crkve a nekretnina je legalizirana. Pruža veliku mogućnost razvoja u budućnosti kao što je eventualna prenamjena u građevinsko zemljište.

Cijena: 180 000 eura **Kontakt:** 098404042, 014668221, 0995941891

Klapska "pisma" spojila istarske Bale i münchenske Hrvate

Većina članova klape "Croatia", iako već srednjih godina, rođena je u Njemačkoj kao druga generacija doseljenih Hrvata. Međutim, govore hrvatski jezik kao da su tek nedavno odavde otišli

Tekst: **Ana Bedrina**

Da pjesma spaja ljude i briše granice odavno se zna, a potvrdilo se to 7. svibnja u istarskim Balama na 2. susretu klapa. Ambiciozne i kreativne Baljanke već su nakon nekoliko mjeseci uvježbavanja s darovitim glazbenim voditeljem Danielom Dražićem prošle godine inicirale 1. susret klapa u Balama. Uz potporu, čak i oduševljenje načelnika Općine Pastrovichia da se u Balama više *piva*, Susret je ove godine uz domaće klape obogaćen i klapom iz inozemstva, točnije hrvatskom klapom "Croatia" Hrvatske katoličke župe iz Münchena. Preko Hrvatske matice iseljenika - Pula dogovoren je nastup, na obostrano zadovoljstvo, a baljanska klapa "Castrum Vallis" bila je ljubazni domaćin gostima iz Njemačke.

Predsjednica Udruge Jasna Volarević Ibrić i dopredsjednica Nerina Božac s velikom su pažnjom i gostoljubivošću brinule o svim gostima. Za Bale i Istru ovo je novi i koristan kulturno-turistički događaj. Jer uz pjesmu ostvaruje se druženje i razmjena iskustava, poneka nova pjesma i dogovor za ljetovanje te promocija istarskoga kraja. Dogovaralo se i o uzvratnom posjetu istarskih klapa u München. Na Susretu su još sudjelovale klape "Brnistra" iz Pule, "Rožice" iz Marušića, "Mirakul" iz Veprinca, "Kaštelanke" iz Buja, MVS "Nešpula" i "Teranke" iz Pule. Gosti iz Münchena nastupili su obradama narodnih pjesama "Velika oluja", "Lipo ime", "Mutrilica lipo cviće" i novijom "14 palmi" (Daleka obala). Dobili su veliki pljesak i priznanje za dobre izvedbe. Sadašnja voditeljica klape je uspješna akademska glazbenica i pijanistica Dijana Grubić. Česti su njihovi zajednički nastupi u Njemačkoj u humanitarne svrhe za potrebe u domovini Hrvatskoj.

Članovi klape Croatia s voditeljicom Dijanom Grubić i Anom Bedrinom

Jedan član klape Croatia je Nijemac koji je preko supruge Hrvatice zavolio klapsko pjevanje.

Većina članova iz klape "Croatia", iako već srednjih godina, rođena je u Njemačkoj kao druga generacija doseljenih Hrvata. Međutim, govore hrvatski jezik kao da su tek nedavno odavde otišli. Kako to objasniti? Neki kažu "krv nije voda", neki "tek kad si daleko shvatiš što je tvoja zemlja", neki "korijeni nas vuku". Uz to, jedan član je čak Nijemac koji je preko supruge Hrvatice zavolio klapsko pjevanje.

Svoj posjet Istri članovi klape "Croatia" završili su u nedjeljno prijepodne na misi u crkvi sv. Antuna u Puli. Tu su svojim pjevanjem obogatili euharistijsko slavlje na iznenađenje i radost nazočnih vjernika. Nakon toga zaputili su se prema svojoj drugoj domovini. ■

Povijest klape "Croatia" - HKŽ München

Klapa Croatia djeluje u HKM München od 1989. godine s ciljem očuvanja i promicanja dalmatinske klapske pjesme te klapskih skladbi sakralnog i domoljubnog karaktera. Njezin prvi voditelj bio je fra Branko Brnas, a zatim s. Pelikana Klarić, s. Ljiljana Radaš, fra Krešo Samardžić, s. Viktorija Vukančić i s. Nikolina Bilić. Pod vodstvom s. Nikoline Bilić klapa je doživjela obnovu 'mladim' članovima. Današnja voditeljica je Dijana Grubić. Od samog osnutka do danas klapa je nastupala diljem Njemačke, kao i u domovini.

ENG The Klapa Croatia a cappella ensemble of the Croatian Catholic parish of Munich joined homeland Croatian klapa ensembles at the 2nd Meeting of Klapa Ensembles staged in the Istrian town of Bale. The guest appearance was organised by the Pula branch office of the CHF with the Castrum Vallis Klapa ensemble of Bale stepping up as the kind hosts of their compatriots from Germany.

Odlazak istaknute aktivistice hrvatske zajednice Venezuele

Uz vlastitu obitelj i poslovnu karijeru Nada Sančević Manc u egzilu se posvetila organiziranom društvenom i kulturnom životu venezuelanske hrvatske zajednice, počevši još prije 67 godina kao tajnica Društva Hrvata u Venezueli

Tekst: **Drago Miskiewicz i Vesna Kukavica**

Ovih nas je dana u Caracasu zauvijek napustila istaknuta društvena, kulturna i humanitarna aktivistica hrvatske zajednice Venezuele Nada Sančević Manc u 91. godini života i to 23. ožujka. Uz vlastitu obitelj i poslovnu karijeru farmaceutkinje Nada Sančević Manc u egzilu se posvetila organiziranom društvenom i kulturnom životu venezuelanske hrvatske zajednice, počevši još prije 67 godina kao tajnica utjecajnog emigrantskog Društva Hrvata u Venezueli, koje je utemeljeno 13. listopada 1949. Nastavila je na nizu zapaženih emigrantskih projekata druge polovice 20. stoljeća – tako da nema niti jedne akcije (južno)američkih Hrvata državotvornog naboja u kojoj nije sudjelovala među istaknutijim figurama naših prekooceanskih disidenata. Uz supruga, također agilnoga hrvatskog rodoljuba i odlikovanoga venezuelanskog inženjera Eduarda Manca (1912. – 1987.), kćer Anu Mariju, četiri unuke i deset praunučića - ostavila je golem doprinos tijekom svoga plodnog života i kao višedesetljetna tajnica Društva *Hrvatske žene*, Hrvatsko-venezuelskog društva za socijalne i karitativne djelatnosti do 2000. godine. Početkom 21. stoljeća utemeljila je tamošnje *Društvo hrvatskih intelektualki*, kojemu je bila predsjednica i zatim počasna članica do svoje smrti. Slijedeći tradiciju ženskih organizacija iz domovine, razvila je primjetan ženski pokret među domicilnim društvima u Venezueli, dokazavši kako su naše egzilantice uspješne u očuvanju etničkog, jezičnog, kulturnog i vjerskog identiteta, pridonoseći i bogatstvu različitosti nove

domovine španjolskoga govornog područja - Venezuele.

Rođena je 3. siječnja 1925. u Crkvenoj pokraj Teslića (BiH) u industrijskom naselju *Destilacije drva d.d.*, koje je bilo u vlasništvu Prve hrvatske štedionice. Otac joj je istaknuti gospodarstvenik Mirko Sančević, drvni industrijalac i izvoznik drveta između dvaju svjetskih ratova, a majka joj je Danica rođena Tomljanović-Gecan, također iz obitelji drvnih poduzetnika. U povijesnome autobiografskom djelu njezina oca Mirka Sančevića *Od bosanskih šuma do Venezuele* (Knjižnica Hrvatske revije, München – Barcelona, 1982.) pratimo životne izazove naših emigranata, a na poseban način cijenjene obitelji Sančević. Nadin brat je prof. dr. sc. Zdravko Sančević, gospodarstvenik i diplomat te dokazani patriot, eruditski polihistor i dragovoljac u obrambenome Domovinskom ratu (1991. - 1995.) te političar u poraću, kao i aktualni počasni konzul RH u Venezueli.

Pučku školu pohađala je u Teslići, a gimnaziju u Zagrebu kod sestara milosrdnica sv. Vinka gdje je prijateljevala s kćerima niza ondašnjih hrvatskih utjecajnih intelektualaca, među kojima i s kćerkom dr. Vladka Mačeka. Odgojena je tako u hrvatskome i katoličkome duhu.

Dolaskom na vlast titoističke diktature u Hrvatskoj, obitelj Sančević emigrirala je iz Hrvatske u Italiju u iščekivanju slobodnih izbora s namjerom povratka u domovinu. No, do slobodnih izbora u Hrvatskoj nije došlo i obitelj je odlučila emigrirati 1948. u Venezuelu. Za vrijeme boravka u Rimu Nada je studirala farmaciju, a nakon dolaska u Venezuelu zapošljava se kao biokemijska laborantica na istraživanjima u liječničkome znanstvenom laboratoriju Francisco de Venanci/Marcel Roche. Dio poslovne karijere posvećuje uvozu potrepština za dojenčad, a zatim karitativnom radu i pomoći bolesnima.

Prvi predsjednik i utemeljitelj Republike Hrvatske dr. sc. Franjo Tuđman odlikovao ju je Redom hrvatskog tropleta za značajan prinos hrvatskome narodu i domovini na kulturnome i humanitarnome planu. ■

ENG **Nada Sančević Manc passed away in the Venezuelan capital of Caracas on the 23rd of March in her 91st year. She was a prominent society, culture and humanitarian activist in the local Croatian community.**

Dvostruka obljetnica Hrvatske radiotelevizije (1926. i 1956.)

Prije 90 godina čuo se prvi put Radio Zagreb, danas Hrvatski radio, a prije 60 godina počela je s emitiranjem Televizija Zagreb, danas Hrvatska televizija

Nikola Tesla, izumitelj radiofonije

Piše: **Željko Holjevac**

"Halo, halo! Ovdje Radio Zagreb!", čuo se 15. svibnja 1926. u 20.30 sati glas spikerice Božene Begović preko odašiljača iz studija u dvorištu zgrade na Markovu trgu u Zagrebu. Tako je prije punih 90 godina počelo redovito emitiranje prvoga radiodifuznog programa u Hrvatskoj i ovome dijelu Europe. Trideset godina kasnije, 15. svibnja 1956., preuzimanjem signala iz inozemstva preko prvoga televizijskog odašiljača na Sljemenu, počela je s radom Televizija Zagreb. Danas je Hrvatska radiotelevizija javna radijska i televizijska ustanova koja djeluje na nacionalnoj razini u Republici Hrvatskoj.

IZ SREDIŠTA ZAGREBA NA OBALE SAVE

Radio je oblik slanja i primanja informacija s pomoću elektromagnetskih valova koji bežično putuju prostorom. Pronađen je u doba druge industrijske revolucije u SAD-u gdje je hrvatski znanstvenik Nikola Tesla 1898. primijenio radiovalove za daljinsko upravljanje brodićem bez posade s udaljenosti od nekoliko kilometara. Oslanjajući se na Tesline pokuse radiovalovima za daljinsko upravljanje, talijanski pronalazač Guglielmo Marconi, koji je također živio i radio u SAD-u, poslao je 1901. prvi radiogram preko Atlantskoga oceana, nakon čega je uspostavljena bežična telegrafska veza između Amerike i Europe. To su bili prvi koraci radiofonije i vjesnici radiopostaja koje su poslije Prvoga svjetskog rata počele emitirati zabavne i druge programe. Među njima je bila i zagrebačka radiopostaja, osnovana 1926. kao dioničko društvo. Pokrenuo ju je Radioklub Zagreb, utemeljen dvije godine ranije, na čelu s fizičarom i astronomom Otonom Kučerom, koji je izdavao časopis *Radio-sport*. Prvi upravitelj radiopostaje bio je Ivo Stern, glazbeni urednik Pavao Markovac, a prva spikerica Božena Begović.

Radio Zagreb proradio je uza zvuke hrvatske himne "Lijepa naša domovino" na frekvenciji od 350 metara srednjega vala. Uspostavio je suradnju sa srednjoeuropskim radiopostajama u Beču, Pragu, Varšavi, Budimpešti i Berlinu, a u lipnju 1928. primljen je u članstvo Međunarodne unije za radiodifuziju, u kojoj je zastupao tadašnju Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca. Radioodašiljač premješten je 1934. iz središta Zagreba na obale Save, gdje je u međuvremenu podignuta nova zgrada s inoviranim antenskim sustavom, a radiopostaja je nacionalizacijom 1940. prešla u ruke Banovine Hr-

Oton Kučera, predsjednik Radiokluba Zagreb

Radiotelevizija Zagreb preimenovana je 1990. u Hrvatsku radioteleviziju, a iste godine uspješno je realizirala Eurosong u Zagrebu i prenosila Europsko prvenstvo u atletici u Splitu.

Radio Zagreb, koji je proradio uza zvuke hrvatske himne "Lijepa naša domovino", uspostavio je suradnju sa srednjoeuropskim radiopostajama, a 1928. primljen je u članstvo Međunarodne unije za radiodifuziju.

vatske, čije su vlasti unaprijedile njezinu materijalnu osnovu i omogućile joj znatno kadrovsko proširenje.

U DRAMATIČNOME VRTLOGU RATA

Ratni slom monarhističke Jugoslavije pružio je priliku Slavku Kvaterniku, vođi domovinske ustaške skupine, da preko Radio-Zagreba 10. travnja 1941. proglasi Nezavisnu Državu Hrvatsku, dok je Vladko Maček, predsjednik Hrvatske seljačke stranke, preko radiovalova pozvao narod da prihvati novu vlast. U dramatičnome vrtlogu Drugoga svjetskog rata, uz Državnu krugovalnu postaju Zagreb u sklopu Hrvatskoga krugovala, proradile su slične radiopostaje u Dubrovniku, Sarajevu, Banjoj Luci i Osijeku. Radio je davao vijesti na više jezika, a slušali su ga i hrvatski legionari na istočnom bojištu. Poslije rata, u obnovljenoj Jugoslaviji kao socijalističkoj državi, Radio Zagreb ponovno je počeo emitirati svoj program. S obzirom na to da je 1957. instaliran prvi UKV FM odašiljač na Sljemenu, došlo je do oblikovanja triju posebnih radiokanala, a u međuvremenu se pojavila i televizija.

Nakon što je konstruiranje katodne cijevi koja u kameri služi za prijenos slike s pomoću električnih impulsa još između dvaju svjetskih ratova omogućilo prve televizijske emisije u SAD-u, novoosnovana Televizija Zagreb preuzela je inozemni signal preko svojega prvog odašiljača na Sljemenu i 15. svibnja 1956. emitirala svoju prvu eksperimentalnu emisiju. Ona je 7. rujna iste godine prenijela otvorenje Zagrebačkoga velesajma, a 29. studenoga pokrenula redoviti program, prvi u tadašnjoj Jugoslaviji. Dvije godine kasnije, preko televizijskih odašiljača u Zagrebu, Beogradu i Ljubljani emitiran je prvi jugoslavenski zajednički program. TV Zagreb počeo je 1960. emitirati obrazovni program za djecu i mlade i TV-magazin s domaćim i inozemnim pjevačima i zabavljačima, a tri godine kasnije prvi put je emitirana magnetoskopski snimljena emisija. Instaliranjem UHF odašiljača snage 10 kW na Sljemenu 1966. počelo je eksperimentalno emitiranje drugoga programa TV Zagreb, a tada je prvi put ostvaren i prijenos slike u boji. To je zaživjelo sredinom 1970-ih godina, a tada je započela i izgradnja nove zgrade Radiotelevizije Zagreb na Prisavlju te su otvoreni prvi regionalni televizijski studiji u Rijeci, Osijeku i Splitu. Krešo Golik režirao je 1970. kultni film *Tko pjeva zlo ne misli*, a TV Zagreb počeo prikazivati popularnu seriju *Naše malo misto* u režiji

Radiotelevizijski odašiljač na Sljemenu

Božena Begović, prva spikerica Radio Zagreba

Danijela Marušića i prema scenariju Miljenka Smoje. Potkraj 1970-ih uveden je sustav elektroničkog prikupljanja vijesti, a potkraj 1980-ih godina počelo je emitiranje i trećega programa TV Zagreb.

RAKETIRAN GLAVNI ODAŠILJAČ NA SLJEMENU

Radiotelevizija Zagreb je nakon višestranačkih izbora 1990. preimenovana u Hrvatsku radioteleviziju, uveden je teletekst kao stalni TV-servis, a Hrvatska televizija iste je godine uspješno realizirala Eurosong u Zagrebu i prenosila Europsko prvenstvo u atletici u Splitu. Tijekom Domovinskoga rata zaposjednuto je ili uništeno 80% radiotelevizijskih odašiljača, a u jesen 1991. raketiran je i glavni odašiljač na Sljemenu, ali je HRT unatoč tim nevoljama i smrtnom stradavanju nekih novinara i tehničara, poput Gordana Lederera, nastavio emitirati svoj radijski i televizijski program, dijelom i uz pomoć novih tehnologija poput satelita. Od 2000. do danas, liberalizacijom televizijskoga prostora i osnivanjem komercijalnih televizija, HRT je izgubio monopolistički položaj, ali je ostao javna radijska i televizijska kuća od nacionalne važnosti. Iz njegova sastava izdvojeni su Odašiljači i veze kao posebno trgovačko društvo, a ulaskom u drugo desetljeće 21. stoljeća ostvaren je prijelaz s ana-

Današnja zgrada HRT-a

lognoga na digitalni televizijski signal.

HRT danas ima glavnoga ravnatelja, kojeg postavlja i opoziva Hrvatski sabor, a uz njega su važnija tijela Ravnateljstvo, Nadzorni odbor i Programsko vijeće. Na čelu radija i televizije tijekom posljednjih 90 godina izmijenili su se: Ivo Štern, Vojko Schauff, Vladimir Kovačić, Radovan Latković, Zdenko Ružić, Josip Zmazek, Ivan Leko, Zlatko Sinobad, Ivo Sarajčić, Ivan Šibl, Ivo Bojanić, Vojko Trs, Franko Winter, Branko Puharić, Veljko Knežević, v. d. Tomislav Jeličić, Hrvoje Hitrec, Antun Vrdoljak, Ivan Parać, Ivica Mudrinić, Ivan Vrkić, Mirko Galić, Vanja Sutlić, v. d. Josip Popovac, v. d. Domagoj Novokmet, Goran Radman i v. d. Siniša Kovačić. Uz tri nacionalne i osam regionalnih radijskih postaja, danas postoje četiri zemaljska i jedan satelitski televizijski program na hrvatskome jeziku preko kojih se emitiraju mnoge poznate emisije. Pri HRT-u djeluju Simfonijski orkestar, Jazz orkestar, Tamburaški orkestar i Zbor. Razgranata je međunarodna suradnja, a razvijaju se i novi medijski izrazi poput mobilnih aplikacija, dječjih i školskih portala, multimedijskih usluga i slično. ■

ENG **Ninty years ago Radio Zagreb, today Croatian Radio was heard for the first time and sixty years ago Television Zagreb, today Croatian Television started broadcasting.**

DOMOVINSKA VIJEST

PRIPREME ZA MATIČIN *ECO HERITAGE TASK FORCE 2016* U ŠIBENIKU

S potpisivanja ugovora

Četrdesetak mladih hrvatskih iseljenika iz Argentine, Čilea, Bolivije, Kanade, Australije, Južne Afrike, Makedonije, Rumunjske, Njemačke i Bosne i Hercegovine ovog ljeta boravit će dvadeset dana u Šibeniku, gdje će aktivno sudjelovati u programima šibenskih tvrđava i u arheološkim istraživanjima na lokalitetu Burnum, o čemu su nedavno ugovor potpisali gradonačelnik grada Šibenika dr. med. Željko Burić, ravnatelj Javne ustanove Nacionalni park Krka mr. sc. Krešimir Šakić i ravnatelj Hrvatske matice iseljenika mr. sc. Marin Knezović. Mladi hrvatski iseljenici doći će u pratnji terenskih voditelja, predavača hrvatskoga jezika, voditelja medijske radionice i voditelja dramsko-filmske radionice.

"*Eco Heritage Task Force* jedan je od programa po kojima se prepoznaje HMI. Entuzijazam tih mladih ljudi iz hrvatskog iseljeništva i nas u domovini svaki put ponovno inspirira i ispuni ponosom premda se njihov angažman ponavlja iz godine u godinu. Drago nam je da su ove godine potporu tom entuzijazmu, toj mladosti iz cijeloga svijeta, odlučili pružiti Grad Šibenik, Nacionalni Park Krka i Šibensko-kninska županija", naglasio je ravnatelj HMI-ja Knezović.

Uz poslove na arheološkim istraživanjima na lokalitetu Burnum, u Nacionalnome parku Krka mladi iseljenici održavat će dio pješačkih staza na lokalitetu Roški Slap.

HMI organizira prijevoz mladih iseljenika iz Zagreba do Šibenika i natrag i osigurava honorare za voditelje i predavače te promidžbeni materijal. Nacionalni park Krka financirat će prehranu za sudionike dok se Grad Šibenik obvezao da će im organizirati smještaj u Studentskome domu u Šibeniku. U projekt su se uključile i turističke zajednice grada Šibenika i Šibensko-kninske županije, koje će osigurati apartman za glavnoga voditelja i profesora te organizirati izlete.

Ovaj posjet mladih iseljenika, koji će trajati od 24. srpnja do 13. kolovoza, organiziran je, prema programu rada HMI-ja za 2016. godinu, u sklopu projekta *Eco Heritage Task Force 2016*, u kojem sudjeluju mladi iz hrvatskog iseljeništva (iznad 18 godina).

Publika uživala u izvedbama ansambla LADA

Organizator i ovogodišnje priredbe bilo je Hrvatsko kulturno društvo "Pomurje" u Kulturnome domu Lendava, a njegovi članovi tom prilikom nisu krili ponos što su ugostili hrvatski profesionalni folklorni ansambl

Tekst: **Đanino Kutnjak**

Lado sa svojom čuvenom koreografijom Prigorskih plesova

Nakon predstavljanja u Ljubljani, hrvatski turizam i kultura uz nezaobilaznu enogastronomiju svjetlo dana ugledali su i u Lendavi, gdje je održan novi "Dan hrvatske kulture".

Dosad su se u Lendavi tijekom godina predstavljala društva iz Čakovca, Preloga, Đurđevca i Nedelišća, a ove godine je drugi put dosad mnogobrojna publika uživala u izvedbama Ansambla nacionalnih plesova i pjesama Hrvatske "Lado" iz Zagreba. Organizator i ovogodišnje priredbe bilo je Hrvatsko kulturno društvo "Pomurje" u Kulturnome domu Lendava, a njegovi članovi tom prilikom nisu krili ponos što su ugostili hrvatski profesionalni ansambl. "LADO je 'putujući muzej' koji djeluje 66 godina, a danas nam se pridružilo 37 vrhunskih umjetnika i 14 virtuoznih glazbenika koji sviraju pedesetak tradicijskih i klasičnih instrumenata. Ovo je najbolji mogući način predstavljanja svih ljepota koje nudi hrvatska kultura", uz ostalo je rekao Đanino Kutnjak, predsjednik HKD Pomurje i Saveza hrvatskih društava Slovenije.

Svirači Lada s cimbalom – instrumentom tipičnim za Podravinu

Besprijekorne izvedbe, izabrane od ukupno 100-tinjak koreografija koje Lado tijekom godine prezentira diljem svijeta, oduševile su publiku koja ih je nagradila velikim pljeskom, a među njima su se našli i opunomoćena ministrica Veleposlanstva Republike Hrvatske u Sloveniji Božena Leš, konzulica Veleposlanstva BiH u Sloveniji Azra Popović, zamjenica župana Međimurske županije Sandra Herman, gradonačelnik Lendave Anton Balažek, gradonačelnik Murskoga Središća Dražen Srpak, predsjednik Hrvatskoga kulturnog društva Maribor Marko Mandir, predsjednica *Zveze kulturnih društev* Lendava Danijela Hozjan i mnogi drugi cijenjeni gosti.

"Uz različitost plesova, pjesama i nošnji te uz nastavak dobre suradnje i tradicije predstavljanja Hrvatske u Sloveniji vidjeli smo pravo bogatstvo kulturnog izričaja. U Međimurskoj županiji kao susjednome kraju podržavamo i pratimo rad HKD Pomurje te pozdravljamo i ovo novo gostovanje ansambla koji iza sebe ima oko 5.000 nastupa u zemlji, a 50-ak u inozemstvu, što je zaista vrijedno divljenja", naglasila je zamjenica međimurskoga župana te dodala kako Međimurje postaje prepoznatljiva i sve atraktivnija turistička destinacija, što potvrđuje i sve veći broj gostiju upravo iz Slovenije. ■

ENG Croatian Culture Day was held in Lendava in neighbouring Slovenia drawing many to delight in the performances by the Lado professional folklore ensemble of Zagreb. The event was organised by the local Pomurje Croatian Culture Association.

Najveći filantrop u iseljeništvu

Školarinska zaklada HBZ-a, kojoj se pridružio novoutemeljeni *Louise Birt fond*, dodijelila je 198.950 američkih dolara za tekuću akademsku godinu, postavši najizdašnijom studentskom zakladom u iseljeništvu

Zgrada HBZ-a u Pittsburghu

Tekst: **Vesna Kukavica**

Američki i kanadski Hrvati nedavno su objavili rezultate dodjele stipendija Školarinske zaklade Hrvatske bratske zajednice. U Odboru Školarinske zaklade HBZ-a, uz glavnoga predsjednika Zajednice Edwarda W. Pazu, radili su i rizničarka Bernadett Luketich-Sikaras te članovi Franjo Bertović, dr. Marion Vujevich, Robert Luketić, Paul Lucas, Michael Riccia i Derek Hohn. Tako je u ime Glavne uprave HBZ-a te Školarinskog odbora Zajednica dodijelila 245 stipendija za tekuću akademsku godinu. Aktualna kampanja za Školarinsku zakladu HBZ-a Amerike počela je, kao što smo javljali, prije pola godine i to objavom oglasa u *Zajedničaru* od 18. studenoga u kojemu je glavni predsjednik HBZ-a Pazo zamolio članstvo da se donacijama i prigodnim porukama u službenome glasilu te naše najstarije iseljeničke organizacije pridruže kampanji za stipendiranje učenika i studenata, čiji završetak uobičajeno pada na početak kalendarske godine.

250 STIPENDIJA GODIŠNJE

Mobilnost školovanjem i fakultetsko obrazovanje mladih jedan je od glavnih ciljeva HBZ-a SAD-a i Kanade, koja gotovo šest desetljeća s uspjehom stipendira učenike i studente, čime izravno povećava socijalnu pokretljivost američkih Hrvata na društvenoj ljestvici najrazvijenije zemlje svijeta i to putem Školarinske zaklade HBZ/*CFU Scholarship Foundation*. Posljednjih desetljeća imovina Školarinske zaklade iz središnjega Generalnog fonda i fondova osamdesetak specijalnih zaklada stalno je rasla i omogućavala je u prosjeku dodjelu 250 stipendija godišnje. Prošle godine, međutim, Zajednica je dodijelila 231 studentsku stipendiju čiji je cjelokupni iznos bio 186.700 dolara. Trenutačna brojka stipendista, budući da je globalna financijska kriza iza nas, srećom je ponovno porasla pa je podijeljeno 245 stipendija u ukupnoj vrijednosti od 198.950 američkih dolara za akademsku godinu 2015./16.

"To je novac koji studenti ne trebaju vratiti našoj Zajednici. Kad se Školarinski odbor sastao na jesenskom zasjedanju 29. listopada 2015., pregledao je molbe studenata za 2015. - 2016. akademsku godinu, obradivši natječajnu dokumentaciju prema tradicionalnim fraternalističkim kriterijima s naglašenom socijalnom osjetljivošću za siromašnije slojeve društva. Iz Generalnoga fonda Zaklade dodijeljene su stipendije u iznosima od 300 do 1.500 dolara. Također su dodijeljene stipendije iz ostalih individualnih zaklada koje su osnovane po oporučnim željama donatora te odsjecima HBZ-a i srodnim hrvatskim organizacijama sklonih filantropiji na sjevernoameričkome kontinentu. Imena studenata i donatora objavljena su u *Zajedničaru* od 6. travnja 2016. Vidljivo je da studenti hrvatskih korijena studiraju na uglednim visokoškolskim ustanovama diljem sjevernoameričkoga kontinenta. Na zadnjoj sjednici Školarinskog odbora najavljena je uspostava jednoga novoga individualnog tj. 82. školarinskoga fonda. Riječ je o *Louise Birt fondu* s početnom svotom od 25.000 dolara. Zaklada uživa veliki ugled u našem članstvu, kao i među mnogobrojnim ranijim stipendistima –

Mobilnost školovanjem i fakultetsko obrazovanje mladih jedan je od glavnih ciljeva HBZ-a SAD-a i Kanade, koja gotovo šest desetljeća s uspjehom stipendira učenike i studente.

koji ljubav Zajednice i njezinih filantropa vraćaju Zajednici ljubavlju i novčanim darom dolazećim naraštajima studenata i učenika", izjavio je glavni predsjednik Edward W. Pazo.

200.000 SATI VOLONTERSKOGA RADA

Odsjeci HBZ-a, treba istaknuti, uz ovu donatorsku akciju za školovanje mladih Zajedničara daruju gotovo dvije stotine tisuća sati volonterskoga rada u humanitarne i kulturne svrhe domicilnom društvu i oko milijun dolara ljudima u potrebi.

"Otkad je uspostavljen ovaj obrazovni program uoči šezdesetih 20. st., Hrvatska bratska zajednica dodijelila je više od tri milijuna dolara bespovratnih sredstava u stipendijama za gotovo 9.000 studenata. Mi u Zajednici skloni smo našoj staroj tradiciji da u sklopu svojih mogućnosti pomažemo mladim članovima koji se školuju na fakultetima i visokim školama te raznim učilištima diljem Amerike. Zajednica je davno spoznala značaj ulaganja u ljudske potencijale i obrazovanje mladih pa vjerujemo da ćemo to i dalje činiti. Između mnogobrojnih fraternalističkih programa i članskih beneficija, možemo s ponosom reći da se školarinski program mladih Zajednice nedvojbeno ubraja među naše najvrednije obrazovne programe. Brinemo se za one studente i učenike slabijega socijalnog stanja, ali i za one čija darovitost jamči uspjeh u elitnoj akademskoj zajednici Amerike", rekao je potpredsjednik za članske kampanje HBZ-a Franjo Bertović.

"Otkad je uspostavljen ovaj obrazovni program uoči šezdesetih 20. st., HBZ je dodijelila više od tri milijuna dolara bespovratnih sredstava u stipendijama za gotovo 9.000 studenata."

Osnivanje Školarinske zaklade započelo je na 9. konvenciji HBZ-a prije dulje od pola stoljeća s oko par tisuća dolara. Tu su ideju među članstvom naše stoljetne fraternalističke organizacije na sjevernoameričkome kontinentu među prvima zagovarali urednici *Zajedničara* Filip Vukelić i Stjepan Brkić, koji su predložili članstvu da novac koji bi utrošili za slanje božićnih čestitki rodbini i prijateljima daruju Školarinskoj zakladi. *Zajedničar*, glavno službeno glasilo HBZ-a, zauzvrat je objavljivao imena svih darovatelja i njihove božićne pozdrave prijateljima i rodbini. Danas kada svijetom kruže besplatne elektroničke čestitke i *cvrkuti* na Twiteru i ostalim mobilnim internetskim socijalnim mrežama, *Zajedničar* i dalje potiče svoje čitatelje i članstvo Zajednice da uplaćuju novčane donacije za Školarinsku zakladu uz prigodnu čestitarsku poruku.

NAJKVALITETNIJI OBRAZOVNI PROGRAM

Uz Glavni fond Školarinske zaklade, danas pri HBZ-u djeluje osamdesetak pojedinačnih fondova za stipendiranje. Fondovi nose imena svojih donatora, bilo pojedinaca bilo odsjeka Zajednice koji su ih utemeljili. Nedvojbeno, riječ je o najkvalitetnijem obrazovnom programu u povijesti hrvatskog iseljeništva i njegova 122-godišnjega fraternalističkog pokreta. Iz središnjice Hrvatske bratske zajednice, utemeljene prije 122 godine, zahvaljuju svima koji su se uključili u školarinsku kampanju HBZ-a, čije se članstvo ponosi filantropijom u lokalnim iseljeničkim zajednicama diljem SAD-a i Kanade. Znamo, razumije se, da je filantropija u SAD-u dosegla više milijardi dolara. No, američki Hrvati u skladu sa svojim imovinskim statusom odvajaju koliko mogu od svojih obitelji, diveći se kao i ostali svijet visinama donacija o kojima izvještava američki *Chronicle of Philantropy*, poput one goleme svote Zuckerbergove donacije ili donacije pokojnoga naftnog bogataša Georgea Mitchella. Mi se u hrvatskom iseljeništvu još ravnamo po onoj narodnoj: *Zrno po zrno – pogača*! ■

ENG The American and Canadian members of the Croatian Fraternal Union, the largest philanthropic organisation among Croatians abroad, recently announced that the association has awarded 245 scholarships for the current year.

Dobrotvori iz Švicarske i dalje financiraju studente u domovini

"Ulaganje u našu mladež u domovini postiglo je, zahvaljujući vama, ljudima koji imaju srce, uspjeh. Olakšali smo životni put krasnim mladim ljudima", rekao je fra Šito

Tekst/foto: **Ruža Studer**

U subotu, 23. travnja, četvrti put pozvali su na dobrotvornu kulturno-zabavnu večer članovi FOHS-a, (Fonda hrvatskih studenata iz Švicarske) u Wangen. Ova udruga zaživjela je prije četiri godine na inicijativu Zlatka Daidžića koji je od početka do danas predsjednik. U FOHS-u su zastupljeni: HU Posavina Bern, FG Plehan Bern, Hrvatska zajednica Plehan – Derventa, HNK Zagreb Biel, SV Slavonija Bern, HKM Solothurn te **Zürich osiguranje**. Uz te udruge i glavne sponzore, studente financijski podržavaju i obitelji te privatne osobe: Štefica Akrap, Ivan Krivić, Ivan Miloš, Štefo i Štefica Babić, Mirjam Daidžić, Sanda Aračić te Bernarda i Ivana Babić. Večeri su kao posebni gosti nazočile četiri studentice koje su uspješno diplomirale.

Studentice koje su uspješno diplomirale s Markom Matijevićem jednim od dobrotvora

U programu su nastupile folklorne skupine Plehan i Croatia Basel

Večer je počela glazbenim pozdravom grupe koja je bila zadužena za zabavni dio, *Stipo & Band*. Nakon što su se gosti željni plesa zagrijali, slijedio je program u kojem je nazočne pozdravio voditelj Ilija Kopčić. Pozvao je na pozornicu fra Šitu Ćorića koji je bio jedan od inicijatora u osnivanju da predstavi FOHS. "Ulaganje u našu mladež u domovini postiglo je, zahvaljujući vama, ljudima koji imaju srce, uspjeh", rekao je fra Šito. "Olakšali smo životni put krasnim mladim ljudima. Zahvalimo Bogu na dobročinstvu, neka nas i dalje prati u našem radu i neka svaki naš put započne te završi s Božjom molitvom", završio je svoj kratki govor fra Šito.

Slijedilo je kratko predstavljanje studentica koje su nazočile ovoj večeri: Ane Marije Mitar iz Posušja, Katarine Ljubeš iz Busovače, Mateje Šutalo, rodom iz Banje Luke koja sad živi u Zaprešiću te Matee Maslać iz Stolca. Sve su one uspješno diplomirale i u svojim obraćanjima nazočnima zahvalile na stipendiji svima koji su ih podržali.

Nakon što im je jedan od sponzora, član Nadzornoga odbora FOHS-a Marko Matijević, uručio poklone i poželio uspjeh na njihovu daljnjem životnom putu, slijedio je kulturni dio programa na kojem su nastupili KUD-a Plehan i HKUD-a Croatia iz Basela. Završna točka bio je zajednički ples folkloraša i publike nakon kojeg je u zabavnome dijelu uz Stipu svojim nastupom oduševila mlada Antonija. Plesalo se i pjevalo do kasnih sati. Tijekom večeri izvučeni su i sretni dobitnici koji su doma ponijeli dobitke bogate tombole.

Ovaj događaj vrijedan je pohvale. Ponajprije treba pohvaliti osnivače koji su do sada usrećili 21 studenta. Osmero ih je do sada izobrazbu uspješno završilo, trinaest još studiraju. Na stranici FOHS-a http://www.fohs.ch/index.html može se pročitati koje kriterije kandidati moraju ispuniti da bi dobili stipendiju. Pozivaju i druge udruge te pojedince iz Švicarske da se uključe u ovu plemenitu akciju. ■

Priredbi su nazočile stipendirane djevojke koje su uspješno diplomirale: Ana Marija Mitar iz Posušja, Katarina Ljubeš iz Busovače, Mateja Šutalo, rodom iz Banje Luke koja sad živi u Zaprešiću te Matea Maslać iz Stolca.

ENG The Croatian Student Fund of Switzerland staged its fourth humanitarian culture and entertainment evening in Wangen an der Aare. The association provides scholarships to Croatian students in the homeland and was founded four years ago at the initiative of association president Zlatko Daidžić.

Hvala ti, teta Boženka!

Svi Hrvati u Braziliji i Brazilu o njoj su govorili s poštovanjem. Ona ih je nastojala poučavati materinski jezik. Ona je bila animator i pozivala sve prilikom nekih događaja u Veleposlanstvu, naravno posebno za Dan državnosti, ali i u povodu otvorenja izložbi i drugih manifestacija…

Tekst/foto: **Petar Šušnjara**

Kompleks kongresa u Braziliji – graditelj J. Kanyo

Odlazak u nepoznato uvijek je težak. Mnogi misle kako je to zanimljivo, ugodno, posebno kad je riječ o dužnosti na koju sam krenuo u rujnu 2005. godine (dužnost savjetnika u Veleposlanstvu RH u Brazilu). Dobra je teorija, praksa je nešto drugo. Ipak, treba priznati da je bilo izazovno otići na drugi kontinent, zanimljivu zemlju po mnogim elementima, od prirodnih ljepota i svega u usporedbi s Hrvatskom, osobito u odnosu na veličinu koja je neusporediva, od šuma, rijeka, planina, gradova, država, prostranstava. Sve je iz ove naše perspektive gotovo nezamislivo. Grad Sao Paulo ima pet puta više stanovnika nego Hrvatska. Imamo Jadran i njime se dičimo i ponosimo, no to je kap u moru u odnosu na morske granice Brazila, na Amazonu, njezinu količinu vode i prašumu kroz koju prolazi... Ovako to razumski shvaćano izgleda, a kad dođeš u tu zemlju, u taj golemi prostor, tek tada shvatiš stvarni odnos stvari. Čovjeka je uvijek pred nepoznatim strah, a želja za spoznajom tjera da se sukobimo s tim strahom.

Na jednoj izložbi: savjetnik u nuncijaturi mons. dr. Slađan Ćosić, Boženka i dr. Ružica Šušnjara

Nabavljene su karte: Zagreb – Frankfurt - Sao Paulo - Brazilija. Nakon više od šesnaest sati sjedenja u avionu, uz vrijeme provedeno na aerodromima, i znatiželja otupi.

OBJEKT U OBLIKU SLOVA H

Među prvim informacijama koje smo supruga i ja tražili od osoblja Veleposlanstva bilo je koliko je Hrvata u glavnome gradu Brazila. Rekoše nam da postoji udruga Hrvata zvana "Ponte" (Most). Predsjednica je starija gospođa (preko 85 godina), a zove se Boženka Kanyo, rođena Škarica. Makaranka podrijetlom. Muž joj je bio inženjer graditeljstva. Nedugo poslije imali smo priliku susresti se s tetom Boženkom, kako su je svi zvali iz poštovanja, a bez sumnje i zbog njezinih godina. Osoba s velikim i bogatim životnim iskustvom. Izrazito komunikativna i vedra, iako je život nije mazio. Stvorila se odmah među nama neka veza koja je postala vrlo jaka. Zašto? Ne znam. Vjerojatno je u nama našla sugovornike s kojima je mogla i željela komunicirati. S druge strane mi, u stranome svijetu, prepoznali smo u njoj dragu osobu koja unatoč ispravnim podacima o njezinim godinama svojom pokretljivošću, držanjem, govorom nije ostavljala dojam starice u 86. godini. Od nje smo mogli puno naučiti.

Iz svog života ispričala nam je puno toga i teško bi bilo iznijeti sve detalje. Zato iznosimo samo ono što nam se čini u ovom trenutku najvažnije. Nakon završene gimnazije u Kotoru, studij nastav-

Nakon završene gimnazije u Kotoru, studij nastavlja na fakultetu u Pragu. Ratni događaji spriječili su je da završi studij. Ubrzo, okončanjem 2. svjetskog rata, odlazi u Brazil, u Rio de Janeiro.

Kod tete Boženke: Ružica Šušnjara, Boženka, Lucy i Jeny

Teta Boženka s praunukom Rafaelom

lja na fakultetu u Pragu. Ratni događaji spriječili su je u namjeri da završi studij. Ubrzo, okončanjem 2. svjetskog rata, odlazi u Brazil, u Rio de Janeiro. Vjenčavši se s Josefom Kanyom, rodila je dvije kćeri, Lucy i Jeny. U Riju ostaju do početka izgradnje novoga glavnoga grada Brazila, Brazilije.

IZGRADNJA NOVOGA GRADA

Tek usput, radi lakšeg shvaćanja, napomenut ćemo da je Brazilija nastala odlukom vlade i parlamenta Brazila, a za to je najzaslužniji tadašnji predsjednik Juscelino Kubitschek. Brazilija je smještena u Federalnom distriktu, koji je "uzet" od države Goias, jedne od 26 saveznih država Brazila. Grad je planiran na platou gdje nije bilo ništa vrijedno pažnje. Urbanističko rješenje bilo je potpuno novo. Nov pristup izgradnji do tada nije bio viđen. Priču o Braziliji navodimo jer je uz taj grad vezan i život obitelji Kanyo. Joseph Kanyo je, kao inženjer građevinarstva, imao čast da mu bude povjereno vođenje izgradnje nove zgrade Brazilskoga kongresa. Objekt je to u obliku slova H. Dva tornja povezana su po sredini. Svaki toranj ima 28 katova, a u visini polovice tornjevi su povezani jedan s drugim. Bio je to iznimno zahtjevan objekt koji, osim tornjeva, ima prostore u podnožju gdje se nalaze velike dvorane za sjednice senata i zastupničkoga doma. Uz to su povezana i četiri objekta, tzv. aneksi. Sve to trebalo je sagraditi u manje od četiri godine. Brazilija je inaugurirana u travnju 1960. godine. Ime Kanyo ostalo je zapisano u povijesti grada Brazilije ovim prekrasnim objektom.

Teta Boženka bila je u Braziliji od prvih dana zajedno sa suprugom i djecom. Vrlo brzo se angažirala u organizaciji pomoći potrebnima. Među prvim studentima upisala je studij socijalne pomoći pokazavši iznimne organizacijske sposobnosti (poznato je da su s velikim poštovanjem od nje primali savjete liječnici i uprava novootvorene bolnice u Braziliji). Jedno vrijeme obitelj je stanovala u barakama kao i svi koji su radili na izgradnji novoga grada, a bilo ih je nekoliko tisuća. Pričala nam je kako je svaki dan morala sebi i djeci prati kosu od silnog praha crvene zemlje. Kasnije su dobili kuću u južnome krilu grada, a onda i posjed u predjelu Lago Sul (Južna strana jezera) zvan chacara (šakara) na kojem su izgradili i obiteljsku kuću. Kasnije se i starija kćerka Lucy smjestila na tom prostoru. To je veliki prostor s vrtom, raznim voćem, a bila je tamo i jedna smokva, donesena iz Kotora, koju je teta Boženka svakome s ponosom pokazivala, puno više nego voćke koje su nama kao strancima u Brazilu bile zanimljivije, a koje su ispunjavale prostor: nekoliko stabala manga, jaka (žaka) s plodovima teškim i do deset kilograma, papaja, jabuticaba (žabućikaba - kojoj na samoj kori stabla i grana rastu plodovi), banane raznih vrsta, kava i drugo. Cvijeće je bilo raznoliko. Posebno je imponirala crvena bugenvilija koja se dizala uz kuću i izazivala divljenje svojom ljepotom i svojim bogatstvom, a koju je teta Boženka osobito voljela. Uza zidove chacare bilo je još četiri do pet vrsta bugenvilija. Lucy je uz svoju kuću nanizala lijep broj raznih bromelija koje su najvećim dijelom vezane uz Južnu Ameriku, a šire se sve više i po ostalom svijetu (familia bromeliaceae), hibiskusa nekoliko vrsta i boja, orhideja, kao i mnoštvo drugih ljepota lokalne flore koja je u Braziliji posebna jer je to grad koji se nalazi u srcu južnoameričkoga kontinenta i na nadmorskoj visini od oko 1.100 metara.

Desna ruka nam je, posebno prvih dana našeg boravka, bila naša teta Boženka. Uvijek spremna pomoći, dati potrebnu informaciju, savjet. Tko se nije našao u stranoj zemlji, bez vrlo dobrog znanja jezika zemlje primateljice, zna da je pomoć, kakvu daju osobe kao što je bila teta Boženka, neprocjenjiva. Veliki broj ljudi s kojima se moraš susresti

Teta Boženka

Teta Boženka bila je u Braziliji od prvih dana zajedno sa suprugom i djecom. Vrlo brzo se angažirala u organizaciji pomoći potrebnima. Među prvima je upisala studij socijalne pomoći pokazavši iznimne organizacijske sposobnosti.

Održavala je veze s hrvatskom zajednicom u Sao Paulu, a isto tako i s Hrvatima koji su živjeli u Riju. Ni tu nije bilo većih uspjeha jer se na žalost nitko tome s hrvatske strane nije posvetio. Moglo se čuti da za njih nitko ne mari.

ne govori jezike koje znaš i sve znanje u takvim trenucima je nevažno. Kamo, kuda i kako od kupnje do liječnika, od jedne točke do druge, posebno u ovome specifičnom prostoru gdje je sve predimenzionirano? Trebalo je nazvati samo nju, našu tetu Boženku i sve bi se začas riješilo. I ta povezanost s njom, kasnije i njezina s nama, stvorila je skoro obiteljski odnos. Znala je za sve naše probleme, sve naše novosti, sve naše radosti, a već je prvi naš Božić u Braziliji, kada su nam došla i naša djeca, slavila s nama. Zajedno smo pjevali, na izlete odlazili, zajedno smo i Boga molili i na misu "hodili". Kako je ona bila aktivna i u toj, svojoj četvrtoj mladosti, posvuda su je ljudi poznavali, prijateljski susretali, a mi preko nje druge upoznavali. Vezala se uza župu svetoga Petra Alkantarskog u četvrti "Lago Sul", ali su je poznavali i u benediktinskome samostanu u istočnome dijelu Brazilije, u crkvi "Sjemeništa", i sve do zapadnoga dijela Lago Sul gdje se nalazila crkva Nossa Senhora do Perpetuo Soccoro ili pak do Nossa Senhora de Nazare, u blizini zračne luke Brazilije.

Sve rođendane i imendane slavili smo zajedno. Svi prijatelji koji su dolazili k nama u posjet, tijekom našeg boravka u Brazilu, obvezno su se susretali s tetom Boženkom. Bio ih je nemali broj. Svatko je uživao u njezinu društvu, toj živoj povijesti Brazilije (i na HRT-u je bila emisija o Hrvatima u Brazilu u kojoj je ona intervjuirana). Mnoge od naših gostiju pozivala je k sebi doma, s nekima išla na ručkove u famozne brazilske churasqueire, s mnogima uspostavila prijateljske odnose i održavala ih do zadnjih godina života, odnosno do tragedije koja joj se dogodila prilikom pada u Sao Paulu kada je glavom udarila u stepenicu i izgubila pamćenje.

SVATKO JE UŽIVAO U NJEZINU DRUŠTVU

Svi Hrvati u Braziliji i Brazilu o njoj su govorili s poštovanjem. Mnogi od njih nisu znali dobro hrvatski. Ona ih je nastojala poučavati materinski jezik no, kako su svi ti ljudi bili zaposleni, na žalost, nije imala većeg uspjeha u tome. Ipak, vrijedilo je što ih je okupljala jer se među njima stvarao odnos povezanosti ljudi koji imaju zajedničke korijene. Ona je bila animator i pozivala sve prilikom nekih događaja u Veleposlanstvu, naravno posebno za Dan državnosti, ali i u povodu otvorenja izložbi i drugih manifestacija. Bilo je ponekad i smiješno vidjeti nju, koja je imala pedesetak kilograma, kako ozbiljnim starijim ljudima drži lekciju i prigovara zašto npr. nisu bili prošli put na izložbi hrvatskih turističkih plakata u Temeplo da Boa Vontade. Održavala je veze sa zajednicom u Sao Paulu, a isto tako i s onima koji su živjeli u Rio de Janeiru. Ni tu nije bilo većih uspjeha jer se na žalost nitko tome s hrvatske strane nije posvetio. Stvorila bi se neka veza, prijateljstvo, poznanstvo, ali sustavnog rada i pristupa tome problemu nije bilo. Moglo se čuti da za njih nitko ne mari. Tek poneki protokolarni posjet nekog iz Veleposlanstva i održavanje konzularnih dana u Sao Paulu radi dobivanja državljanstva i izdavanja putovnica.

Boženka s kćerkom Lucy

Chacara tete Boženke, koju je marno njegovala

ŠIRENJE POZITIVNE ENERGIJE I NACIONALNE SVIJESTI

Teta Boženka je umrla. Hvala joj za sve što je učinila nama kao obitelji, za sve što je učinila na širenju pozitivne energije i nacionalne svijesti u naših ljudi u Brazilu, čemu smo bili svjedoci u jednom dijelu ovoga stoljeća dok je, bez sumnje, veliki dio njezinih dobrih djela ostao nama nepoznat iz njezina dugoga životnoga brazilskog vijeka od 1946. g., kada je došla u Brazil, pa sve do njezine smrti. Šteta što se ugasio glas puka koji je pozivao u pomoć. Hoće li se pojaviti neka nova Boženka? Možda! Ne bude li nitko slušao glas vapijućeg kao do sada, s Boženkom se može staviti križ i na onu vatru koja je bila zapretana. Ugasit će se kao i njezin život. A izvješća će uvijek biti lijepa i pozitivna.

Zbogom i doviđenja, teta Boženka. Bila si čovjek koji je uvijek bio spreman pomoći drugima u potrebi bilo koje vrste. Počivaj u miru pravednika. ■

ENG **The memories of a long time Matica subscriber of prominent Brazilian Croatian, the late Boženka Kanyo née Škarica, a native of Makarska. She came to Brazil with her husband, an architect, after World War II and took part in the construction of Brasilia.**

Školske sestre franjevke iz Mostara

Školske sestre franjevke koje djeluju u Hercegovini više od stotinu godina pripadaju Družbi Školskih sestara franjevaka Krista Kralja, međunarodnoj redovničkoj ustanovi papinskoga prava koja ima svoje središte u Rimu, a nastala je u Mariboru

Crkva sv. Mavra (*Moritza*) u Augsburgu

Piše: **fra Jozo Župić**

Sjedim pred televizorom. Izmjenjuju se melodije poznatih hrvatskih pjevača. Svaka pjesma dio domovine. More, ribari, rijeke, brda, doline, masline, vinogradi, narodni običaji, sve je to opjevano u tim pjesmama. Ima pjesama koje i suzu potjeraju na oko. Ne čudim se našim ljudima koji svake godine nakon povratka u Njemačku ponesu neki CD, da im pjesma razgali dušu. Nađoh se u društvu Hercegovaca. Oživje hercegovački krš u njihovim jakim glasovima uz riječi Mate Bulića: "Kamen, krš i maslina/ vino, ganga, Neretva/ sve to ima zemlja ta/moja Hercegovina."

Hercegovina ima i Školske sestre franjevke koje djeluju više od stotinu godina na tom području i pripadaju Družbi Školskih sestara franjevaka Krista Kralja, međunarodnoj redovničkoj ustanovi papinskoga prava koja ima svoje središte u Rimu, a nastala je u Mariboru. Prva podružnica mariborske Družbe Školskih sestara izvan slovenskoga etničkog područja otvorena je u Mostaru, gdje su sestre došle na poziv mostarskoga biskupa fra Paškala Buconjića godine 1899. da preuzmu skrb za djecu u ženskom sirotištu koje je on tek bio otvorio. Ubrzo se javljaju i domaće djevojke za kandidatice, a zahvaljujući širokogrudnom biskupu Buconjiću otvorene su i nove podružnice. Hercegovačke sestre su u organizacijskom smislu bile povezane i ovisne o kući matici u Mariboru. Kandidatice iz Mostara išle su u Maribor stjecati prvu redovničku formaciju, a godine 1923. osnovan je novicijat u Mostaru. Devet godina poslije (1932.) osnovana je i vlastita Provincija posvećena Svetoj Obitelji, a sjedište joj je u Mostaru.

SUSTAVNI PROGON I UNIŠTAVANJE

Ako pitate sestre: Zašto ste od Krista Kralja?, one će vam odgovoriti: "Da produbimo svijest da je smisao našega života, odgoja i rada u naviještanju Kraljevstva Kristova u svijetu." Poziv i poslanje cijele Družbe i njihove Provincije najbolje je izraženo u načelu: "Uvijek odgovarati na molbe Crkve i svijeta koje nam se trenutno postavljaju." Njihova Družba nastala je s ciljem odgoja mladeži; to je i danas jedna od važnijih djelatnosti kojoj se sestre u trajnoj otvorenosti životu posvećuju.

Na satu vjeronauka

Gradski župnik Josef Baumgärtner i sestre

Nakon dolaska nove komunističke vlasti 1945. naglo je zaustavljen rad i rast Provincije Svete Obitelji. Sestre će reći: "Oduzeto nam je pravo baviti se odgojno-obrazovnim radom. Podržavljene su škole, oduzete kuće, zabavišta i internati. Sustavni progon i uništavanje očitovao se i zatvaranjem i mučenjem mnogih sestara…" Iako su ostale bez krova i kruha, nisu se dale smesti. Nove okolnosti, novi načini života, nova djelovanja: župni apostolat-sakristanke, orguljašice, katehistice i domaćice. Evo ih u bolnicama i staračkim domovima, u domovima za hendikepiranu djecu. Prelaze granicu. Za Hrvate su u tuđini. Ali, misle i na sestre u domovini. Sestrama je nesretni Domovinski rat u BiH uništio samostan u Bijelome Polju. Spaljen je i uništen do temelja 1992. godine. Ne ostavlja ih Božja Providnost. Solidarnost je na djelu sa svih strana. Sagrađen je novi samostan i sestre se vratiše na svoje izvore. Ne mogu zaboraviti 2010. godinu i svetkovinu Krista Kralja kad su zahvalno obilježile stoljetnicu dolaska prvih sestra na bjelopoljsku podružnicu.

U AUGSBURGU, U ZAPADNOJ BAVARSKOJ

Danas Provincija Sv. Obitelji s provincijskim sjedištem u Mostaru, Franjevačka 88, broji preko dvjesto sestara koje djeluju u BiH, Hrvatskoj, Njemačkoj, Švicarskoj, Kanadi i u Sjedinjenim Američkim Državama.

Mi ćemo se ograničiti na područje Njemačke zahvaljujući s. Verici Grabovac, pastoralnoj suradnici u Hrvatskoj katoličkoj misiji Augsburg, koja je rado prihvatila razgovor za Maticu.

Za Augsburg reče da je industrijski grad koji se nalazi šezdesetak kilometara sjeverozapadno od Münchena. Jedan je od najstarijih gradova Njemačke. Ima oko 280.000 stanovnika i treći je grad po veličini u Bavarskoj. Prvi put se spominje u pisanim spisima 15. godine prije Krista. On je ujedno sjedište biskupije i pokrajine Schwaben. Krajem šezdesetih godina prošloga stoljeća dolaze mnogobrojni radnici iz bivše države u Njemačku. Tako su mnogi Hrvati katolici našli posao i naselili se u Augsburgu. U Augsburg je povremeno dolazio svećenik iz Münchena koji je za naše ljude slavio misu.

U Augsburgu je 1. svibnja 1970. godine osnovana Hrvatska katolička misija. Prvi misionar bio je sada već pokojni salvatorijanac o. Lovro Đuro Globan. On je djelovao sve do 1984. godine i misiju preuzimaju hercegovački franjevci. Godine 1985. dolaze u misiju školske sestre franjevke hercegovačke provincije. Misija je odigrala veliku ulogu u vrijeme Domovinskoga rata u Hrvatskoj i BiH. Uz brigu za pristigle izbjeglice organizirano je prikupljanje i slanje pomoći u hrani, odjeći, sanitetskome materijalu i lijekovima u ratom zahvaćene krajeve domovine.

U misiji se tradicionalno organizira proslava Majčina dana i Nikolinja. Organiziraju se hodočašća. Svakog utorka i petka moli se krunica i slavi sv. misa. U mjesecima svibnju i listopadu, posvećenim Gospi, svaki dan se moli krunica i slavi sv. misa. Do 2008. misu su slavili u crkvi sv. Mavre (*St. Moritz*), a onda im je dodijeljena kapucinska crkva sv. Sebastijana.

Nakon što su kapucini napustili samostan radi pomanjkanja zvanja, početkom 2010. osim crkve dobili su i prostorije za misijski centar. Time su se aktivnosti pojačale i proširile. U misiji se okupljaju djeca i mladi na vjeronauk. Održavaju se probe pjevanja (veliki i mali zbor), probe folklora, zatim tamburaški sastav te vokalno-instrumentalni sastav mladih. Tu su mnogobrojni čitači i ministranti.

ČETRDESETA OBLJETNICA MISIJE

Misija je 2010. godine svečano proslavila 40. obljetnicu djelovanja. Dolikuje spomenuti se svih svećenika i suradnika/ca koji su djelovali u Misiji.

Misiju su vodili: o. Lovro Đuro Globan (1970. - 1984.), fra Stipo Biško (1984. - 1985.), fra Stanko Banožić (1985. - 1999.), fra Ivan Prusina (1999. - 2005.), fra Ante Pranjić (2005. -2009.), fra Stjepan Neimarević (2009.) i fra Ivan Čilić od 2009. do danas. U Misiji su još djelovali: vlč. Anto Jelić (1979. - 1981.), fra Ljubo Čutura kao đakon (1981. - 1982.), fra Mirko Bagarić (1985. - 1994.), fra Robert Crnogorac (1999. - 2005.), dr. fra Ivan Leutar (2005. – 2008.). Pastoralni suradnici u Misiji su bili: Milka Čabro (1971. – 1985.) i Niko Marjanović (1973. – 1985.).

Od 1985. djeluju školske sestre franjevke hercegovačke provincije: s. Petronija Vasilj, s. Cecilija Galić, s. Blanka Vukadin, s. Marijeta Ćavar, s. Karolina Vranjković, s. Mira Soldo, s. Nevenka Babić, s. Lidija Glavaš, s. Izabela Galić, s. Marta Barišić, s. Lucijana Kraljević, s. Verena Rupčić, s. Maksimilijana Palac i s. Ines Marić. Od 2010. godine u Misiji djeluju: s. Marta Barišić i s. Verica Grabovac. Od 2015. djeluje i s. Domagoja Pervan.

Heilbronn - Briga za bolesne

Prva podružnica mariborske Družbe Školskih sestara izvan Slovenije otvorena je u Mostaru, gdje su sestre došle na poziv mostarskoga biskupa Buconjića 1899. da preuzmu skrb za djecu u ženskom sirotištu.

Dio crkvenog zbora

Direktor biskupijskoga Caritasa Stuttgart, prelat Baumgärtner, u šali je dobacio: "Koliko sestara možete poslati u Njemačku da sagradim dom za stare ljude?" Iz te šale uslijedio je dolazak sestara u Heilbronn.

Osim u Augsburgu, reče mi s. Verica, njihove sestre djeluju i u Heilbronnu. Prema pričanju tadašnje provincijalke s. Sebastijane Marinčić, do osnivanja podružnice došlo je ovako. Tadašnji direktor biskupijskoga Caritasa Stuttgart, prelat Baumgärtner, doznao je da njihova provincija ima veliki priljev novih sestara pa je stupio u vezu sa sestrom provincijalkom i najavio dolazak. U šali je dobacio: "Koliko sestara možete poslati u Njemačku da sagradim dom za stare ljude?" Iz te šale uslijedilo je da je sestra provincijalka 9. listopada 1967. godine poslala 12 sestara u Plattenhart – Stuttgart u školu za njegovateljice starih osoba kako bi se uvježbale i preuzele posao u Heilbronnu.

DOM SV. ELIZABETE U HEILBRONNU

Dana 2. prosinca 1968. godine sestre su zajedno s poglavaricom s. Salezijom Anić i u pratnji justicijara gospodina Königa i karitasova župnika Neckarmanna stigle u Heilbronn. Svečano ih je primio župnik nadležne župe Baumgärtner, zamjenik gradonačelnika te voditeljica mjesnoga Caritasa gospođa Glabasnia. Sestre su se uselile u stan koji im je u novome staračkom domu sv. Elizabete priredila gospođa Glabasnia. Sljedećega dana počele su čistiti i uređivati kako bi dom mogao primiti prve stanare.

Dom je službeno otvoren 10. ožujka 1969. godine. Svečanu posvetu obavio je biskup Leiprecht. Nekoliko stanovnika uselilo se odmah poslije Nove godine 2. siječnja 1969. godine. Uprava doma, što znači: odgovornost za cijelu kuću – stanovnike i suradnike, zakonske odredbe, od početka je povjerena školskim sestrama franjevkama. Mijenjale su se sestre: s. Salezija Anić, s. Radoslava Poljak, s. Gaudencija Krišto. Od 16. studenoga 1979. godine uprava kuće povjerena je Hermannu Waltmannu.

Kuhinjom su upravljale od 1968. do 1992. godine: s. Rafaela Kožul, s. Milena Galić, s. Eleonora Radoš, s. Maksimilijana Palac, a s. Tihoslava Kurtović bila je zamjenica upraviteljice kuhinje. Nakon što joj je prestala dužnost, ona je ostala kao kuharica sestara zaposlenih u domu i tako ostaje u Heilbronnu. Od 1969. do 1993. godine jedna sestra uvijek je radila na centrali recepcije.

PRIPREMALE ŠTIĆENIKE DOMA ZA NEBESKU DOMOVINU

Godine 2009. izišlo je posebno izdanje lista staračkoga doma sv. Elizabete (*Festschrift zum 40-jährigen Bestehen des Altenzentrums St. Elisabeth*) koji u slici i riječi evocira uspomene na 40 godina djelovanja u toj instituciji u kojoj su sestre u četrdeset godina službe u domu sv. Elizabete pratile puno ljudi, njegovale ih i pripremale za nebesku domovinu. Taj posao, kako rekoše, s jedne strane bio je težak, ali ih je na drugoj strani ispunjao srećom jer su im stanovnici doma pokazivali ljubav. Tim iskazivanjem ljubavi srce i duša sestara bili su ispunjeni radošću.

Sestre se sa zahvalnošću spominju svećenika koji su se brinuli za stanovnike doma i za same sestre. Tu je službu

Na misi

organizirao župnik župe sv. Petra i Pavla vlč. Baumgärtner, a poslije njega župnik Westenfeld sa svojim kapelanima. Prvih godina u njihovoj kući je boravio umirovljeni svećenik Muttelsee, koji je slavio sv. misu, dijelio sv. pričest po sobama, teškim bolesnicima i umirućima dijelio bolesničko pomazanje. U pomoć su uskakali i župa sv. Augustina i dušobrižnici Hrvatske katoličke misije. Svoju pomoć nudili su i predstavnici Evangeličke crkve uz službu Božju, biblijske satove i posjete, prema želji bolesnika. Sve sestre koje su radile u ovom domu reći će: "Sretne smo što smo imale prigodu ovdje raditi i pomagati bolesnim ljudima."

Osim u domu sestre rade i u Hrvatskoj katoličkoj misiji Heilbronn koja službeno postoji od 1973. godine. Misiju vodi franjevac fra Radovan Ćorić. Sestre su započele djelovati u ovoj misiji od 1982. godine. Djelovale su: s. Ines Marić (1982. - 1985.), s. Verica Grabovac (1985. – 1994.), s. Marta Barišić (1994. - 2006.), s. Vitalija Križan (1995. - 1998.), s. Marija Pehar (1998. – 1999.), s. Terezija Markić (1999. – 2006.) i s. Stjepanka Saraf (2006. -).

VJERONAUK, LITURGIJSKO PJEVANJE I SVIRANJE

Glavni naglasak pastoralnog djelovanja sestara u Misiji bio je vjeronauk, vođenje liturgijskog pjevanja i sviranja na sv. misama. Uz spomenutu djelatnost sestre su se brinule za posjet bolesnicima, obiteljima, vodile su brigu oko posebnih skupina: ministranti, molitvene i biblijske skupine. Priređivale su priredbe, čuvale kulturnu baštinu osnivanjem i vođenjem folklornih skupina i dramskih sekcija.

Sve što rade, rade iz ljubavi za Isusa Krista. A žive od molitve, sakramenata i svojih zavjeta. Svjesne su svagdanjeg napora i strpljivosti te da trebaju svaki dan započinjati ponovno u duhu svetoga Franje koji im je ostavio oporuku: "Započnimo služiti Gospodinu, Bogu našemu, jer do sada smo malo učinili (FF 1237)."

Jednoga dana sestre će se opet vratiti u Hercegovinu i s pjesnikom zapjevati: "Ponosna moja je zemlja Hercegovina/Hrvatska gruda nam sveta već tisuć ljeta/Nedam te nikom' majko, Hercegovino/Neretvu, sunce i smokve, kamen i vino." ■

Tko smo, što smo i kamo idemo?

Nerijetko imam dojam da u Hrvatskoj živimo u doba feudalizma i malih državica koje gledaju samo svoje sitne interese, a dobrobit cjelokupnoga naroda i države uopće ih ne zanima

Piše: **Sanja Vulić**

Korisnik mrežnih stranica Uzajamne bibliografsko-kataloške baze podataka COBIB.SR zaključit će da među štokavcima nema Hrvata, a posebice da ih nema među Dubrovčanima. Te će ga stranice podučiti da se u Dubrovniku stoljećima pisalo i objavljivalo književna djela na srpskom jeziku. U Hrvatskoj je sve to dobro znano, ali su reakcije na bezočnu krađu kulturne baštine uglavnom prepuštene pojedincima, s iznimkom manjega broja ustanova koje se povremeno oglase. Sve to ne bi bilo tako strašno da u posljednje vrijeme nismo svjedocima kako su idejni tvorci takovih stranica (i ne samo njih) u današnjem Dubrovniku već potpuno udomaćeni. Dolaze kao znanstvenici iz svoje države na hrvatski državni teritorij, neštedimice materijalno potpomognuti iz različitih izvora tjednima i mjesecima borave u Gradu, te vrlo jasno pokazuju svoj stav kako dubrovačka baština nema veze s hrvatskom baštinom. Prema Hrvatima iz ostalih dijelova Hrvatske koji se zateknu u Dubrovniku ponašaju se kao prema strancima koji su došli u njihov grad i među njihov narod. Žalosno je što ih i pojedini dubrovački intelektualci pozivaju, ugošćuju i obasiplju velikom pažnjom, pa čak i "na mala vrata" uvode u hrvatske ustanove u Dubrovniku. Pritom brižno paze da se Domovinski rat i svi užasi koji su se događali od 1991. do 1995. pred njima ne spomenu, a da ne govorimo o pokolju hrvatskih intelektualaca na otočiću Daksi poslije Drugoga svjetskoga rata, i to onih koji nisu ni na koji način u tom ratu sudjelovali. Uostalom, današnji Dubrovnik brižno sklanja od očiju javnosti fotografije razaranja u Domovinskom ratu. Na to podsjećaju tek stidljiva dva-tri plakata na Širokoj ulici i zatvorena mala spomen-prostorija u Sponzi, koju je vrlo lako mimoići ako ne znate da je tu. Istodobno pojedini kulturni djelatnici u Konavlima ponosno izjavljuju kako strane posjetitelje, koji se dive hrvatskoj baštini u Konavlima, podučavaju kako to nije hrvatska nego konavoska kulturna baština. U svakom bi drugom europskom narodu netko tko je ponosan na svoj zavičaj isto tako ponosno izjavio kako upravo baština njegova zavičaja pridonosi svekolikomu bogatstvu kulturne baštine njegova naroda. Hrvati, na žalost, ne slijede taj dobar primjer.

Nerijetko imam dojam da u Hrvatskoj živimo u doba feudalizma i malih državica koje gledaju samo svoje sitne interese, a dobrobit cjelokupnoga naroda i države uopće ih ne zanima. Drugim europskim narodima takova glupost ne pada na pamet, premda su nekoć bili teritorijalno rascjepkani. Dobar primjer su ponosni Poljaci, Slovaci, pa i Slovenci, itd. U Hrvatskoj je obratno. Čini mi se da se hrvatski nacionalni identitet gazi jače nego ikada.

Pred nekoliko dana vodila sam studente na terensku nastavu. U autobusu su pjevali nekakve suvremene ljubavne i slične pjesmice. Kada je jedna studentica počela pjevati *Kome bi šumilo more moje sinje, da Hrvatske nije*, druga je energično tražila da prekine. A i tu drugu je odgojio netko u Hrvatskoj, netko komu je država Hrvatska omogućila egzistenciju. Istodobno se simbol hrvatskoga identiteta, jezika, književnosti i kulture, naš Marko Marulić, izbacuje iz školskih nastavnih programa. U svjetlu svih zbivanja u Hrvatskoj ne možemo se ne zapitati – sprema li nam se opet Krležina *Pijana noć četrnaestog novembra 1918.*?

MANJINSKE VIJESTI

TRST: HRVATSKOJ ZAJEDNICI DODIJELJEN SREBRNI PEČAT

ITALIJA - Predsjednica talijanske Pokrajine Trst Maria Teresa Bassa Poropat uručila je Hrvatskoj zajednici u Trstu Srebrni pečat. Tom prigodom je istaknula: "Važnost Hrvatske zajednice u povijesti samoga grada i ove pokrajine vrlo je značajna. Riječ je o nazočnosti koja se prikazuje na opipljiv način zahvaljujući višestoljetnom djelovanju njezinih mnogobrojnih uglednih pripadnika koji su postali Tršćanima, tj. o biskupima, pravnicima, gospodarstvenicima, povjesničarima, književnicima, umjetnicima, kiparima, a svi oni svojim su djelima od davnih vremena pridonijeli ugledu i društvenom, kulturalnom i gospodarskom razvoju ovoga područja."
Gian Carlo Damir Murković, predsjednik Hrvatske zajednice u Trstu, u svom obraćanju je rekao: "Zahvaljujem Pokrajini Trst na ovom priznanju zbog kojeg se osjećamo počašćenima i ponosnima tako da možemo prkositi sadašnjosti te vedrinom i obnovljenim optimizmom misliti na budućnost zajednice." Zadovoljstvo dijeli također Nevenka Grdinić, generalna konzulica Republike Hrvatske u Trstu: "Ovo odlikovanje potvrđuje odličnu suradnju između Italije i Hrvatske te prijateljstvo između naših naroda."
"Zahvaljujem Pokrajini Trst", rekao je Gianni Torrenti, pročelnik za kulturu Furlanije-Julijske krajine, "na dosadašnjem radu u korist vrednovanja naših zajednica. U ovom razdoblju u kojem se preispituju temelji lokalnih samouprava riječ je o obvezi koju regija preuzima i čvrsto nastavlja radi zaštite i priznavanja manjina." Iste večeri održalo se zatvaranje izložbe "Centripetalne fuge" posvećene hrvatskome umjetniku Vjekoslavu Kulišu.

Fotografije Davora Rostuhara iz knjige "National Geographic – Hrvatska iz zraka"

Karlovac

Karlovačka županija

"Grad na četiri rijeke" nadimak je kojim se Karlovčani ponose, iako ponekad strahuju od opasnosti koje nose rijeke Dobra, Mrežnica, Korana i Kupa. Vodene bujice u prošlosti su često harale gradom. Najveća poplava dogodila se 1939. godine, kad je cijeli grad poplavljen. Karlovčani su se tjedan dana po gradu mogli kretati isključivo čamcima. Zahvaljujući izgradnji nasipa i odvodnih kanala, grad je danas relativno siguran od poplava.

Naručite hit-fotomonografiju sa svih
200 unikatnih fotografija
Hrvatske iz zraka, velikog formata
(48x32 cm, tvrdi uvez).
Cijena **200,00 kn** + poštarina.
Više informacija na:
www.hrvatskaizzraka.com/shop.
Za veće narudžbe nudimo dodatne popuste.
Kontakt: asistent@rostuhar.com

Već tradicionalno varaždinski maturanti plesali 'quadrillu'

Oko 400 varaždinskih maturanta već tradicionalno su završetak svoga srednjoškolskog obrazovanja obilježili plesanjem 'quadrille' na glavnome gradskom Trgu kralja Tomislava. Točno u podne s maturantima iz drugih gradova sudjelovali su u zajedničkome sinkroniziranom 'plesu četvorke'. Bila je to osma godina zaredom kako se u Varaždinu organizira plesanje 'quadrille'. Maturantima je sreću u budućem životu punom izazova poželio varaždinski gradonačelnik Goran Habuš, poručivši im da uvijek budu na ponos roditelja, grada, županije i Hrvatske.

"Bljesak zlatnog zuba" najbolja predstava 23. festivala glumca

Dodjelom nagrada i priznanja u Dvorani "Mladost" u Županji, gradu domaćinu, završio je 23. festival glumca, čiji je glumački domaćin bio istaknuti hrvatski kazališni, filmski i televizijski glumac Ivo Gregurević. Ocjenjivački sud 23. festivala glumca odlučio je "Nagradu Vanja Drach" za najbolju predstavu u cjelini dodijeliti predstavi "Bljesak zlatnog zuba" Mate Matišića u režiji Zorana Mužića i produkciji Zagrebačkoga gradskog kazališta Komedija. "Nagrada Fabijan Šovagović" za najbolju glumicu dodjeljuje se Neli Kocsis za ulogu Laure Lenbach u predstavi "U agoniji". Anja Šovagović Despot dobitnica je "Nagrade Fabijan Šovagović" za najbolju glumicu, za ulogu Violet Weston u predstavi "Kolovoz u okrugu Osage". "Nagrada Fabijan Šovagović" za najboljega glumca dodjeljuje se Marku Torjancu za ulogu Sigmunda Freuda u predstavi "Freudova posljednja seansa". "Nagrada Fabijan Šovagović" za najboljega glumca također se dodjeljuje Jošku Ševi za ulogu šjora Paška Balancane u predstavi "Laživac".

Otkriven spomenik Ivanu i Mariji Kozarac

Na prigodnoj svečanosti uz rijeku Bosut u vinkovačkome Krnjašu, jednom od najstarijih dijelova Vinkovaca, otkriven je spomenik Ivanu i Mariji Kozarac, rad vinkovačkog akademskog kipara Dejana Durakovića, a uz veliki broj Vinkovčana te županijskih i gradskih dužnosnika, na svečanosti je bio nazočan i ministar kulture Zlatko Hasanbegović. To je spomenik vinkovačkome književniku Ivanu Kozarcu, tvorcu romana "Đuka Begović" i njegovoj sestrični Mariji Kozarac u koju je, prema predanju, književnik bio platonski zaljubljen, ali se njihova ljubav nije mogla ostvariti zbog bliskih rodbinskih veza.

Potopljen admiralski brod "Vis"

Uza zapadnu obalu Kamenjaka u Premanturi pokraj Pule održano je prvo namjensko potapanje broda u Hrvatskoj. Riječ je o admiralskome brodu "Vis" bivše Jugoslavenske ratne mornarice, do danas u vlasništvu Arsena Brajkovića iz Pule, koji je u složenoj akciji (dvije jake detonacije) potopljen 250 metara od obale na 32 metra dubine kako bi pokraj uvale Polje postao atrakcija za privlačenje ronioca na jug Istre.

Tisuće sudjelovale na prosvjedu protiv pobačaja

U prosvjedu protiv pobačaja, koji je u organizaciji Građanske inicijative "Hod za život" održan u središtu Zagreba pod sloganom "Hod za život" sudjelovalo je, prema policijskim procjenama, sedam tisuća ljudi. Skup kojim se traži dostojanstven život čovjeka od začeća do smrti počeo je okupljanjem na Trgu kralja Tomislava, nakon čega su sudionici u koloni krenuli u "prvi nacionalni hod za život" do Trga bana Jelačića, gdje je program zaključen koncertom na kojem su nastupili mnogobrojni izvođači. Predstavnici inicijative "Hod za život" željeli su upozoriti kako Hrvatska ima obvezu osigurati usklađivanje obiteljskoga i profesionalnoga života jer bračni parovi u Hrvatskoj, uglavnom zbog ekonomskih razloga, u prosjeku imaju jedno dijete manje nego što bi željeli. Građansku inicijativu "Hod za život" čine udruge "Život biraj", SKAC, "U ime obitelji", "Vigilare", Molitvena zajednica Srce Isusovo, Neokatekumenski put, Božja pobjeda te obitelji i pojedinci.

Splitske olimpijke promovirale WTA Bol Open

U sklopu promocije nadolazećega WTA turnira Bol Open, na teniskome terenu Centra Firule u Splitu, hrvatske olimpijke pokazale su svoje tenisko umijeće uz budno oko Ive Majoli. Ove godine, nakon 13 godina pauze, ponovno će se od 29. svibnja do 5. lipnja u Bolu na Braču održati WTA turnir Bol Open. Dok se najbolje tenisačice iz 11 država pripremaju za WTA u Bolu, na terenima Tenis centra Firule održano je eksibicijsko natjecanje splitskih olimpijki od kojih većina broji dane do putovanja u Rio de Janeiro. Svoje tenisko umijeće pokazale su gimnastičarke Ana Đerek i Tina Erceg, judašice Barbara Matić i Marijana Mišković Hasanbegović te jedriličarka Tina Mihelić.

NAŠA KUHINJA

Varivo od raštike
sa suhim mesom

Vrijeme pripreme: **60 min**

Sastojci:
- 2 glavice crvenog luka
- stručak raštike
- 3 - 4 krumpira
- malo slanine, suhog mesa
- češnjak, maslinovo ulje
- sol, papar, ulje

Raštika (na hrvatskom još zvana i rašćika) dvogodišnja je zeljasta biljka dobro razvijenoga vretenastog korijena koji se jako grana. Tradicionalno se uzgaja ponajviše u našim južnim krajevima – Dalmaciji i Hercegovini. Iako komercijalno često zanemarena, raštika je puna kalcija, kalija, betakarotena i drugih antioksidansa. Znalci kažu da je najbolja nakon prvih mrazova kada slatkogorkasti okus najviše i dolazi do izražaja.

PRIPREMA: Popržite luk, suho meso, dodajte krumpir izrezan na kockice, zatim izrezanu raštiku, malo mljevene paprike i žlicu brašna. Prženjem povrće pusti svoje sokove i tek kada sve dobro omekša, dodajte dovoljnu količinu vode. Kuhajte oko pola sata.

CMC TV

TOP 30

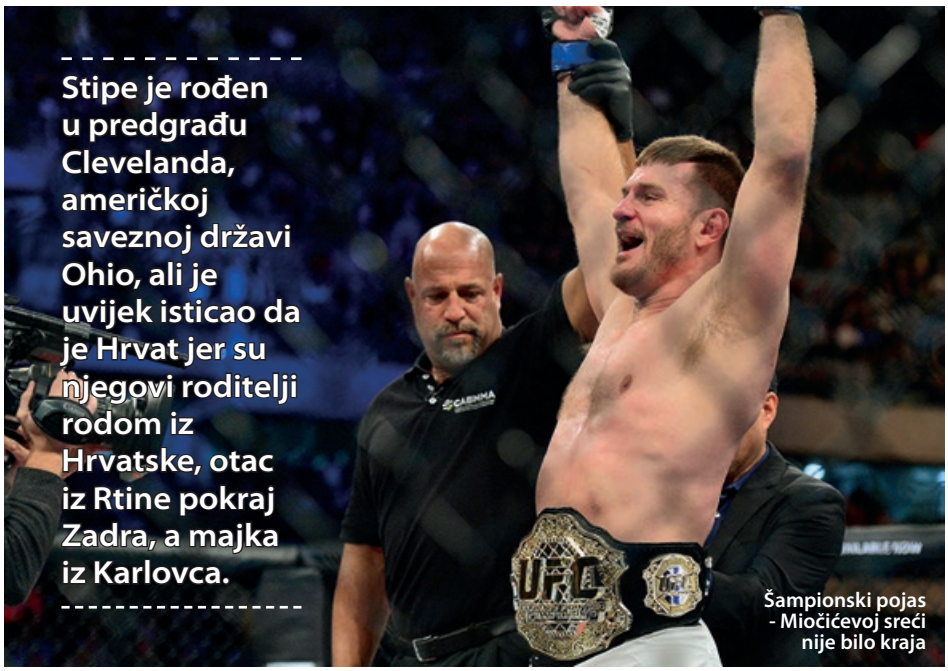
1. **Petar Grašo & Hana Huljić** – Srce za vodiča
2. **Mia** – Slobodna
3. **Tonči & Madre Badessa** – Kakvi san ja kralj
4. **Ante Cash & Saša Antić** – Vakula
5. **Nola** – Moj svijet
6. **Buđenje feat. Vanna** – Zajedno
7. **Mišo Kovač** – Takav sam rođen
8. **Klapa Godimenti** – Ti si za me žena
9. **Parni Valjak** – Za malo nježnosti
10. **Gibonni** – Onako, od oka
11. **Josipa Lisac** – Moja magija
12. **Opća Opasnost** – Gubim tlo pod nogama
13. **Sergej Ćetković** – Ne živim ja
14. **Antonela Doko** – Onaj dan
15. **BoBo** – Dim
16. **Lidija Bačić** – Od ljubavi pijana
17. **Oliver Dragojević** – Gdje to piše?
18. **Jelena Rozga** – Udajem se
19. **Maja Šuput** – Ne lomi mi srce
20. **Mejaši** – Bubamara
21. **Detour** – Zaljubila sam se
22. **Adastra** – Čuo sam da pričaju
23. **Pavel** – Poslije nas
24. **Begini** – Iz protesta
25. **Jasmin Stavros & Barabe** – Kraljevi zabave
26. **M.O.R.T.** – Plamen što kriješ
27. **Jurica Pađen & Aerodrom** – Od sutra ne pušim
28. **Natali Dizdar** – Ne reci zauvijek
29. **EuroArt Band** – Želim ti
30. **Lege** – Za nju, protiv nje

"Cleveland imamo prvaka, Hrvatska imate prvaka!"

Werdum je nasrnuo na Miočića, ovaj se izmaknuo i onda ga toliko snažno pogodio desnicom da je Brazilac pao kao pokošen. Miočić ga je mogao na tlu još izudarati, ali sudac se bacio između njih i prekinuo borbu, a među brazilskom publikom zavladao je šok

Tekst: **Uredništvo**

Američki MMA borac hrvatskih korijena Stipe Miočić novi je UFC prvak u teškoj kategoriji. Taj je tridesettrogodišnji sportaš iz Clevelanda nakon samo dvije minute i 47 sekundi borbe u brazilskoj Curitiba Areni na UFC eventu svladao dosadašnjeg prvaka Brazilca Fabricija Werduma pred 45.000 navijača. Ovo je Werdumov prvi poraz nakon pet godina. Stipe je oprezno ušao u meč, nakon dvije minute uspio je izbjeći Werdumov pokušaj rušenja na tlo i čekao je pogodan trenutak za napad. I dočekao ga je u trećoj minuti borbe! Werdum je nasrnuo na Miočića, ovaj se izmaknuo i onda ga toliko snažno pogodio desnicom da je Brazilac pao kao pokošen i nije imao nikakve šanse za nastavak borbe. Miočić ga je mogao na tlu još izudarati, ali sudac se bacio između njih i prekinuo borbu, a dvoranom je zavladao šok.

Stipe je rođen u predgrađu Clevelanda, američkoj saveznoj državi Ohio, ali je uvijek isticao da je Hrvat jer su njegovi roditelji rodom iz Hrvatske, otac iz Rtine pokraj Zadra, a majka iz Karlovca.

Šampionski pojas - Miočićevoj sreći nije bilo kraja

"Ja sam novi prvak svijeta! Ja sam novi prvak svijeta! Cleveland imamo prvaka, Hrvatska imate prvaka!", vikao je oduševljeni Miočić. Bila mu je to 15. pobjeda u karijeri (ima samo dva poraza) i svakako najvažnija. Njegov san postao je stvarnost, osvojio je naslov za svoj Cleveland, za svoju Hrvatsku! "Biti Hrvat nevjerojatan je osjećaj. Mi smo ratnici, spremni na sve. S Hrvatima se ne smiješ igrati", rekao je u najavi ove borbe Miočić i to dokazao u oktogonu. Ostvarila se i njegova šala da će osvojiti naslov za Cleveland prije LeBrona Jamesa. Hrvatska tako, nakon sjajnog policajca (Cro Copa), ima još jednog borca svjetske klase, ovoga puta vatrogasca Stipu Miočića iz Clevelanda!

Stipe je rođen u predgrađu Clevelanda, američkoj saveznoj državi Ohio, te je odrastao u Clevelandu, ali je uvijek isticao da je on Hrvat jer su njegovi roditelji rodom iz Hrvatske, otac iz Rtine pokraj Zadra, a majka iz Karlovca. Unatoč činjenici da je došao na vrh svijeta i postao UFC svjetski prvak, što sanjaju svi borci svijeta, Stipe je nakon borbe u izjavama za medije pokazao skromnost i jednostavnost te unatoč nevjerojatnom uspjehu i dalje namjerava raditi svoj posao vatrogasca i pomagati ljudima. ■

ENG American MMA fighter of Croatian extraction Stipe Miočić is the new UFC world champion in the heavyweight category. The thirty-three year old athlete from Cleveland ousted the previous champion Fabricio Werdum of Brazil in a fight lasting just two minutes and 47 seconds at the Curitiba Arena in Brazil.

Čestitali Predsjednica, Mandžukić, Cro Cop...

Stipi Miočiću čestitke za osvojeni UFC naslov stizale su sa svih strana, pa tako i iz Hrvatske. Na osvojenome naslovu Stipi je čestitala i hrvatska predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović, koja je na Facebooku poručila: "Tako se povezuje domovinska i iseljena Hrvatska." Svome prijatelju i novome svjetskom prvaku čestitao je i Mirko Filipović, a nogometaš Mario Mandžukić pohvalio se sa zajedničkom fotografijom. Inače, Stipe u Hrvatskoj ima jednoga poznatog rođaka, a to je naš popularni kvizoman Mirko Miočić. Stipini su, naime, podrijetlom iz Rtine, mjesta pokraj Zadra.

DINAMO OSVOJIO KUP I DESETU DVOSTRUKU KRUNU

Nogometaši Dinama pobjednici su hrvatskoga Kupa nakon što su u finalu na stadionu Gradskome vrtu u Osijeku pred 3.000 gledatelja pobijedili Slaven Belupo 2 - 1 (1 - 0). Golove za Dinamo zabili su Marko Pjaca (30 – 11 m) i Marko Rog (76), a za Slaven Belupo pogodak je postigao Muzafer Ejupi (61). ‚Modri' su tako obranili naslov pobjednika Kupa nakon što su prošle godine na stadionu Maksimiru pobijedili Split boljim izvođenjem jedanaesteraca. Dinamu je to ukupno 14. ‚Rabuzinovo sunce', a kako su ove sezone slavili i u prvenstvu, osvojili su ukupno desetu dvostruku krunu. Slaven Belupu ovo je bio drugi nastup u finalu Kupa i drugi poraz od Dinama. Koprivničani su do finala stigli i 2007. godine, a Dinamo je bio bolji u dvije utakmice (1 - 0, 1 - 1).

FIFA: ZVONE BOBAN POSTAO DESNA RUKA INFANTINU

Legendarni kapetan hrvatske nogometne reprezentacije Zvonimir Boban službeno je potvrđen kao novi član ureda novoizabranog predsjednika Međunarodne nogometne federacije (FIFA) Giannija Infantina. U vijesti kojom se potvrđuje imenovanje Zvonimira Bobana kao posebnoga Infantinova savjetnika za nogometna pitanja te bivšega glavnog tajnika Norveškoga nogometnog saveza Kjetila Siema za strateška pitanja, istaknuto je kako je nakon završetka sjajne igračke karijere Boban ostao vrlo aktivan. Diplomirao je povijest, a upravo završava doktorat iz komparativne književnosti na zagrebačkom sveučilištu. Uz to, piše kolumne i članke vezane uz nogomet u hrvatskome dnevniku Sportskim novostima, kao i za talijanski Gazzetta dello Sport. Radio je i kao stručni analitičar za talijansku televiziju Sky, podrobno su u priopćenju opisane Bobanove poslijeigračke aktivnosti.

NOGOMETAŠI HŠK ZRINJSKOG ČETVRTI PUT OSVOJILI SU PRVENSTVO BIH

U predzadnjem kolu bosansko-hercegovačke Premijer lige Zrinjski je na gostovanju kod Mladosti iz Doboja uspio slaviti s 3 : 0 i tako osigurati osvajanje naslova. Zrinjski je nakon dvije godine prvak BiH, a da nije pobijedio Mladost u posljednjem kolu igrao bi na svom stadionu protiv drugoplasirane tuzlanske Slobode u izravnome okršaju za titulu. Tako je posljednja utakmica prvenstva koja je završila rezultatom 2 : 1 za Plemiće bila revijalna i uz to velika proslava titule na domaćem terenu. Pobjedom je Zrinjski trijumfalno potvrdio četvrti naslov prvaka u povijesti kluba. Zanimljivo, gradski suparnik Velež kao posljednji na tablici sljedeće sezone više neće igrati u najvišem rangu BiH nogometa.
Hrvatski športski klub Zrinjski iz Mostara jedan je od najstariji hrvatskih nogometnih klubova uopće, osnovan davne 1905. godine, a u modernoj eri BiH nogometa postao je klub s najviše naslova prvaka.

BERBA MEDALJA NA EP-U U TAEKWONDOU

Hrvatska reprezentativka u taekwondou Iva Radoš (20) u Montreuxu je ponovno osvojila naslov europske prvakinje u kategoriji do 73 kilograma prvi put osvojen 2014. u Bakuu nakon što je u finalu svladala Srpkinju Milicu Mandić 1 - 0. Članica zagrebačkoga Metalca donijela je Hrvatskoj peto odličje na ovogodišnjemu Europskom prvenstvu i nastavila svoj niz osvajanja odličja na najvećim natjecanjima započet zlatom na EP-u u Bakuu 2014., nastavljen srebrom na EP-u u Naljčiku te broncama na SP-u u Čeljabinsku i Europskim igrama 2015. Medaljama su se okitili i Toni Kanaet osvojivši srebro te Martina Zubčić i Matea Jelić koje su se okitile broncom.

SK VESLANJE: BRAĆA SINKOVIĆ OSVOJILA ZLATO U DVOJCU NA PARIĆE, DAMIR MARTIN U SAMCU

Hrvatski veslači Valent i Martin Sinković osvojili su zlatnu medalju u dvojcu na pariće, a Damir Martin u samcu na prvome ovogodišnjem natjecanju Svjetskoga kupa u Vareseu. Bio je to tek drugi izlazak braće Sinković na regatno polje nakon što su izravno izborili plasman u finale gdje su još jednom potvrdili da su najbolji u ovoj disciplini i najveći favoriti za osvajanje zlatnog odličja na Olimpijskim igrama u Rio de Janieru.

Damir Martin do zlata je doveslao s vremenom 7 : 10,23 minuta. Nakon što je u kvalifikacijama izborio plasman u polufinale gdje je uvjerljivo bio prvi, Martin je potvrdio svoju nadmoć u natjecanju samaca pobijedivši ispred Kubanca Angela Fourniera i Belgijanca Obrena Hannesa.

U KARATEU HRVATSKOJ ČETIRI MEDALJE NA EP-U

Hrvatski karatisti i karatistice na Europskom prvenstvu u francuskome Montpellieru osvojili su četiri medalje - ženska reprezentacija u borbama osvojila je srebro, a Ana Lenard, Maša Martinović i muška reprezentacija u katama okitili su se broncom.

"Ovo je bilo iznimno naporno natjecanje. Znala sam da će mi biti jako teško ako ću u zadnjoj borbi morati stizati veliki zaostatak s malom suparnicom, i upravo to se dogodilo. Malo mi je nedostajalo da uspijem, ali i ovo srebro je veliki uspjeh", rekla je Azra Saleš na konferenciji za novinare nakon povratka reprezentacija iz Montpelliera. Ivona Tubić skoro cijelo Europsko prvenstvo odradila je s jakim bolovima u nozi. "Našu reprezentaciju smatram najboljom na svijetu i zato nisam ni razmišljala o blokadama pod kojima sam nastupala."

OTKRIJTE SVOJU PRIČU NA **hrvatska.hr**

Puna života

Ne ispunjavajte život danima, ispunite dane životom.

HRVATSKA

PHOTO BY BORIS KAČAN